
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi
1926

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SAĞLIK TÜRKÇESİNİN MEVCUT DURUMUNA YÖNELİK ÖĞRETİCİ VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Hatice Ünlü Alkaya

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

AĞUSTOS, 2021

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 12 (on iki) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı: Hatice

Soyadı: Ünlü Alkaya

Bölümü: Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı

İmza:

Teslim Tarihi: 04.08.2021

TEZİN

Türkçe Adı: Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna Yönelik Öğretici ve Öğrenci Görüşleri

İngilizce Adı: Opinions of Instructors and Students on the Current Status of Healthcare Turkish in Teaching Turkish to Foreigners

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Hatice Ünlü Alkaya

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Hatice Ünlü Alkaya tarafından hazırlanan "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna Yönelik Öğretici ve Öğrenci Görüşleri" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Ülker Şen

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Başkan: Prof. Dr. Nezir Temur

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Prof. Dr. Mustafa Durmuş

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalı, Hacettepe Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi: 06 / 07 / 2021

Bu tezin Gazi Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Yücel Gelişli

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bana her koşulda güçlü ve sabırlı olmayı öğreten anneme ithafen...

TEŞEKKÜR

Tezimi oluştururken ilmek ilmek bana yol gösteren, ilmî yönüyle ufkumu açan, zaman ve mekândan bağımsız olarak hoşgörü ve manevi desteğini her an yanımda hissettiğim kıymetli danışmanım Doç. Dr. Ülker Şen'e gönülden teşekkür ederim... Danışmanımla oluşturduğum görüş formlarımı inceleyen Doç. Dr. Başak Uysal, Dr. Öğr. Üyesi Özlem Bayrak Cömert, Prof. Dr. Nuri Doğan, Doç. Dr. Sadık Yüksel Sıvacı, Prof. Dr. Dursun Köse ve yabancı dil olarak Türkçe öğretimini bana ilk sevdiren Hocam Dr. Öğr. Üyesi Erol Barın'a çok teşekkür ederim. Tezime sağladıkları katkılarından dolayı Prof. Dr. Mustafa Durmuş ve Prof. Dr. Nezir Temur Hocalarıma da teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca Prof. Dr. Pergin Atilla, Prof. Dr. Yavuz Kartallıoğlu, Doç. Dr. Okan Kuzu ve Dr. Kerim Sarıgül'e de teşekkür ederim. "Sağlık Türkçesi Söz Varlığı"na ilişkin mesleki görüş ve önerilerini sunan Dr. Öğr. Üyesi Burcu Küçük Biçer'e de gönülden teşekkür ederim.

Son olarak bu süreç boyunca manevi desteğini benden hiç esirgemeyen eşim Mehmet Akif Alkaya'ya, aileme ve hayatım boyunca bana doğru yolu gösterip sabırlı ve güçlü olmayı öğreten; hem öncesinde hem de kemoterapi tedavisi süresince "Her şeyin başı sağlıktır!", "Her şey gönül hoşluğuyla..." cümlelerini dilinden hiç düşürmeyip bana ilham kaynağı olan Annem Nermin Selime Ünlü'ye canıgönülden teşekkür ederim...

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SAĞLIK TÜRKÇESİNİN MEVCUT DURUMUNA YÖNELİK ÖĞRETİCİ VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Hatice Ünlü Alkaya

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Ağustos 2021

ÖZ

Bu çalışma, yabancı dil olarak / yabancılara Türkçe öğretiminde özel amaçlı hazırlanmış bir çalışmadır. Araştırmanın amacı, Türkiye'ye sağlık alanında eğitim almak veya staj yapmak üzere gelen uluslararası öğrencilerle özel amaçlı Türkçe öğretimi yapmış öğreticilerin görüşlerinden hareketle sağlık Türkçesinin mevcut durumunu belirlemektir. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş olup durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim-öğretim yılında 25 farklı ülkeden Türkiye'ye sağlık alanında staj yapmaya veya eğitim almaya gelen 44 uluslararası öğrenci ile özel amaçlı Türkçe öğretiminde tecrübe sahibi 10 öğretici oluşturmaktadır. Araştırmaya Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığının sağladığı burslarla farklı üniversitelerde sağlık alanında eğitimlerine devam eden uluslararası öğrenciler; Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İbn-i Sina Hastanesi ile Gazi Hastanesinde staj yapan yabancı doktor adayları ve Hacettepe Üniversitesi TÖMER, Gazi Üniversitesi TÖMER ile Sağlık Bilimleri Üniversitesi TÖMER'de Türkçe öğrenen sağlık alanındaki uluslararası öğrenciler katılmıştır. Araştırmanın öğreticiler kısmını ise Gazi

Üniversitesi TÖMER, Hacettepe Üniversitesi TÖMER, Gaziantep Üniversitesi TÖMER, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ile Yunus Emre Enstitüsünde özel amaçlı Türkçe öğretimi yapmış veya bu doğrultuda ders materyali hazırlamış öğreticiler oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin görüşlerinden hareketle elde edilen sonuçlardan bazıları şöyledir: Türkiye'ye sağlık alanında eğitim almaya veya staj yapmaya gelen uluslararası öğrencilerin büyük çoğunluğu, hem üniversite eğitimi sırasında hem de öncesinde uzmanlıklarını destekleyecek sağlık Türkçesi dersi almamaktadır. Ayrıca TÖMER'lerde aldıkları genel Türkçe kursları, uzmanlık alanları ile mesleki hayatları için yetersiz kalmaktadır. Bu gibi sebeplerden dolayı hedef kitle, lisans eğitimi süresince (özellikle ilk yıllarda) önemli düzeyde akademik başarısızlıklar yaşamaktadır. Öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadığı sorunların başında ise sağlıkla ilgili terimleri bilmeme; ders kitaplarındaki metinlerle lisans derslerini anlayamama ve öğretim üyeleri, sınıf arkadaşları ve staj dönemindeki meslektaşlarıyla Türkçe iletişim kuramama gelmektedir. Ayrıca hedef kitle, Türkiye'deki herhangi bir hastanede staja veya göreve başladığı takdirde yaşayacağı en büyük iletişim sorununun bölgelere göre değişiklik gösteren ağızlardan kaynaklanacağını ifade etmiştir. Öğretici görüşlerinden elde edilen sonuçlardan bazıları ise şöyledir: Yabancı dil olarak / yabancılara Türkçe öğretiminde özel amaçlı Türkçe öğretimi gereklidir. Sağlık Türkçesi söz varlığı belirlenmeli ve bu doğrultuda bir sağlık Türkçesi öğretim programı hazırlanmalıdır. Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin büyük çoğunluğu da sağlık Türkçesi dersinin gerekli olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca söz varlığı belirlendikten sonra sağlık Türkçesine yönelik ders ve çalışma kitabıyla sözlüğün de hazırlanması gerektiğini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğrenciler de sağlık Türkçesi sözlüğüne ihtiyaç duyduklarını ifade etmiştir. Bunlara ek olarak sağlık Türkçesinin öğretileceği sınıflar, laboratuvar ortamı gibi olmalı; ders ve çalışma kitabının yanında reçete, stetoskop, ağız ve diş sağlığı broşürü, dengeli beslenme afişi, maske, aşı kartı ve termometre gibi otantik materyallerle tıbbi alet ve maketler gibi alana özgü materyaller de öğretim sürecine dâhil edilmelidir. Simülasyon tekniğini kullanmak; konuları, gerçek vakalar üzerinden işlemek; sağlıkla ilgili konferanslara katılmak; tıp, diş hekimliği ve eczacılık fakülteleriyle T.C. Sağlık Bakanlığı, aile sağlığı merkezi ve hastane gibi kurum ve kuruluşlara geziler düzenlemek; yaratıcı drama tekniği ile doktor-hasta, hasta-hemşire ve doktor-hemşire gibi mesleki hayata yönelik diyalogların canlandırılmasını sağlamak ve öğrenci buluşmaları düzenlemek öğretim sürecini eğlenceli ve verimli hâle getirecek en önemli etkinliklerdir. Öğrencilerin ihtiyaçlarından hareketle denilebilir ki: Sağlık Türkçesine yönelik hazırlanacak bir ders kitabında mutlaka "tıbbi terminoloji, anatomi, T.C. Devleti sağlık sistemi, tıbbi alet ve cihazlar, Türk tıp tarihi" gibi konular da yer almalıdır. Araştırmanın sonunda ise tespit edilen sorunlara ilişkin öneriler sunulmuştur. Ayrıca öneri olarak Pearson'ın "Küresel İngilizce Dil Ölçeği"nde yer alan (B2 düzeyi / 59-66 aralığına yönelik) mesleki dil hedeflerine uygun etkinliklerle sağlık Türkçesi temel söz varlığı ve sağlıkla ilgili kalıplaşmış ifadelerden hareketle oluşturulmuş örnek diyaloglar da sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : yabancılara Türkçe öğretimi, özel amaçlı dil öğretimi, sağlık Türkçesi, mesleki Türkçe

Sayfa Adedi : 182 Sayfa

Danışman : Doç. Dr. Ülker ŞEN

OPINIONS OF INSTRUCTORS AND STUDENTS ON THE CURRENT STATUS OF HEALTHCARE TURKISH IN TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS

(Master Thesis)

Hatice Ünlü Alkaya

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES

August 2021

ABSTRACT

This study is the one based on specific purposes in teaching Turkish as a foreign language to foreigners. The aim of the research is to determine the current situation of Turkish for healthcare based on the opinions of international students who come to Turkey to receive education or do their internship in healthcare and the teachers who have taught Turkish for specific purposes. In the study, a qualitative research approach was adopted and a case study model was implemented. The study group of the research consists of 44 international students from 25 different countries who came to Turkey to do their internship or training in the field of healthcare in the 2019-2020 academic year, and 10 instructors who have experience in teaching Turkish for specific purposes. Hacettepe University Faculty of Medicine, Ankara University Faculty of Medicine, Gazi University Faculty of Medicine and T.C. International students who continue their education in healthcare at different universities with scholarships provided by the Presidency of Turks Abroad and Related Communities of the Ministry of Culture and Tourism; Foreign doctor candidates who did

internships at Ankara University Medical Faculty Ibn-i Sina Hospital and Gazi Hospital, and international students in the field of health who learned Turkish at Hacettepe University TÖMER, Gazi University TÖMER and Health Sciences University TÖMER participated. The instructors part of the research consists of instructors who taught Turkish for special purposes or prepared course materials in this direction at Gazi University TÖMER, Hacettepe University TÖMER, Gaziantep University TÖMER, Eskişehir Osmangazi University and Yunus Emre Institute. The data of the research were collected through a semi-structured interview form developed by the researcher. Some of the results obtained from the opinions of the students participating in the research are as follows: The majority of international students who come to Turkey to study or do their internship in the field of healthcare do not take Turkish lessons in healthcare to support their expertise both before and during their university education. In addition, the general Turkish courses they take at TÖMERs are insufficient for their field of specialization and professional life. Due to such reasons, the target audience experience significant academic failures during their undergraduate education (especially in freshman). At the beginning of the problems experienced by the students in their education is not knowing the jargon related to healthcare, which comes from the inability to understand undergraduate courses in the textbooks and to communicate in Turkish with faculty members, classmates and colleagues during their internship. In addition, the target audience stated that the biggest communication problem they will experience if they start an internship or job in any hospital in Turkey will be caused by dialects that vary according to the regions. Some of the results obtained from the teacher's opinions are as follows: Turkish teaching for specific purposes is required in teaching Turkish as a foreign language to foreigners. Healthcare Turkish vocabulary should be specified and a healthcare Turkish curriculum should be prepared accordingly. The majority of the international students participating in the research also stated that the healthcare Turkish course is a must. In addition, they stated that after the vocabulary set was specified, a textbook and workbook for healthcare Turkish and a special dictionary should also be prepared. The students participating in the research also stated that they needed a healthcare Turkish dictionary. In addition to these, the classes in which healthcare Turkish will be taught should be like a simulated laboratory. In addition to the course and workbook, authentic materials such as prescriptions, stethoscopes, oral and dental health brochures, nutrition posters, masks, vaccination cards and thermometers, and field-specific materials such as medical instruments and mannequins should be included in the teaching process. Using the simulation technique; to deal with issues through real cases; attending health-related conferences; with faculties of medicine, dentistry and pharmacy, Organizing trips to institutions and organizations such as the ones affiliated with the Turkish Ministry of Health, family healthcare centers and hospitals. Ensuring the revival of professional life dialogues such as doctor-patient, patient-nurse and doctor-nurse with creative drama technique and organizing student meetings are the most important activities that will make the teaching process fun and be productive. Based on the needs of the students, it can be said that in a textbook to be prepared for healthcare Turkish, "medical terminology, anatomy, Turkish healthcare topics such as “healthcare system, medical instruments and devices, history of Turkish medicine” should also be included. At the end of the research, suggestions regarding the identified problems were presented. In addition, as a suggestion, activities in line with the professional language objectives of Pearson's "Global Scale of English" (for B2 level / 59-66 range) and sample dialogues based on healthcare Turkish basic vocabulary and health-related phrases were also presented.

Keywords : teaching Turkish to foreigners, language teaching for specific purposes, healthcare Turkish, professional Turkish

Number of Pages : 182 Pages

Advisor : Assoc. Prof. Dr. Ülker ŞEN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU I

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI II

JÜRİ ONAY SAYFASI III

İTHAF SAYFASI IV

TEŞEKKÜR V

ÖZ VI

ABSTRACT VIII

İÇİNDEKİLER XI

TABLOLAR LİSTESİ XVI

ŞEKİLLER LİSTESİ XVII

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ XVIII

BÖLÜM I 1

GİRİŞ 1

1.1. Problem Durumu 1

1.2. Çalışmanın Önemi 6

1.3. Çalışmanın Amacı 9

1.4. Araştırma Soruları 10

1.4.1. Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri Nelerdir? 10

1.4.2. Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna İlişkin Öğretici Görüşleri Nelerdir? 11

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları 11

1.6. Araştırmanın Varsayımları 12

1.7. Araştırmanın Tanımları 12

BÖLÜM II 14

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 14

BÖLÜM III 24

KURAMSAL ÇERÇEVE 24

3.1. Özel Amaçlı Dil Öğretimi 24

3.1.1. Özel Amaçlı Dil Öğretiminin Tanımı ve Türleri 24

3.1.2. Özel Amaçlı Dil Öğretim Sürecinin Özellikleri 27

3.1.3. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Işığında Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi 30

3.1.4. Özel Amaçlı Dil Öğretimi Olarak Sağlık Türkçesi 32

3.2. Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi 37

3.2.1. Özel Amaçlı Türkçe Öğretiminin Tarihçesi 37

3.2.2. Özel Amaçlı Türkçe Öğretiminde Yazılmış Eserler 40

3.3. Kültürel Diplomasi ve Bilim Diplomasisi Bağlamında Yabancı Dil Olarak / Yabancılara Türkçe Öğretimi 44

BÖLÜM IV 48

YÖNTEM 48

4.1. Araştırmanın Deseni 48

4.2. Çalışma Grubu 48

4.3. Verilerin Toplanması 52

4.4. Verilerin Analizi 54

BÖLÜM V 55

BULGULAR VE YORUM 55

5.1. Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri 55

5.1.1. Üniversitedeki Derslerin Türkçe Gelişimine Etkisi İle ilgili Öğrenci Görüşleri 60

5.1.2. Üniversite Öncesinde Alınan Türkçe Derslerinin Mesleki Hayatta Yeterliğine İlişkin Öğrenci Görüşleri 61

5.1.3. Sağlık Türkçesinin Öğretim / Öğrenim Sürecine İlişkin Öğrenci Görüşleri 61

5.1.4. Doktor-Hasta İletişimine Dair Öğrenci Görüşleri 64

5.1.5. Sağlık Türkçesinin Gerekli Olup Olmamasına İlişkin Öğrenci Görüşleri 65

5.2. Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna İlişkin Öğretici Görüşleri 66

5.2.1. Özel Amaçlı Dil Öğretiminin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimindeki Mevcut Durumuna İlişkin Öğretici Görüşleri 69

5.2.2. Sağlık Türkçesi Öğretim Programına Yönelik Öğretici Görüşleri 71

5.2.3. Sağlık Türkçesi Öğretimi İçin Hazırlanacak Materyallere İlişkin Öğretici Görüşleri 73

5.2.4. Sağlık Türkçesi Öğretim Sürecine İlişkin Öğretici Görüşleri 78

5.2.5. Uzaktan Öğretim ile Sağlık Türkçesi Derslerine İlişkin Öğretici Görüşleri 83

BÖLÜM VI 84

SONUÇ VE TARTIŞMA 84

6.1. Sonuçlar..... 84

6.1.1. Öğrenci Görüşlerinden Hareketle Erişilen Sonuçlar..... 85

6.1.2. Öğretici Görüşlerinden Hareketle Erişilen Sonuçlar..... 87

6.2. Öneriler..... 100

6.2.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe / Yabancılara Türkçe Öğreten Kurumlara Yönelik Öneriler..... 100

6.2.2. Sağlık Türkçesine Yönelik Materyal Hazırlayacak Uzmanlara Yönelik Öneriler..... 101

6.2.3. Sağlık Türkçesi Dersi Veren / Verecek Öğreticilere Yönelik Öneriler 103

6.2.3.1. Sağlık Türkçesi Dersi Veren / Verecek Öğreticilere Yönelik Pearson'ın "Küresel İngilizce Dil Ölçeği (Mesleki İngilizce)"ne Uygun Olarak Hazırlanan Etkinlik Önerileri..... 108

6.2.4. Sağlık Alanında Eğitim Gören veya Staj Yapan Uluslararası Öğrencilere Yönelik Öneriler..... 110

KAYNAKLAR..... 112

EKLER..... 125

Ek 1. Pearson' ın "Küresel İngilizce Dil Ölçeği"nde Yer Alan (B2 Düzeyi) İş Dünyasına Yönelik / Mesleki Dil Hedefleri ve Öğrenim Çıktıları (CEFR B2 Düzeyi; GSE 59-66 Aralığı)..... 126

Ek 2. Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi Olarak Sağlık Türkçesi Söz Varlığı..... 132

Ek 3. Hasta-Doktor; Hasta-Yakın Çevre İlişkisinde Kullanılan Kalıplaşmış İfadelere Örnek Diyaloglar..... 139

Ek 4. B2 Düzeyine Yönelik Hasta-Hemşire Diyaloğu..... 140

Ek 5. Öğrenci Görüş Formu..... 141

Ek 6. Öğretici Görüş Formu..... 145

Ek 7. Gönüllü Katılım Formu 151

Ek 8. Araştırmanın Uygulama İzinleri 152

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. *AOÖÇ'ye Göre Mesleki Alan Olarak Sağlık Türkçesinin Betimleyici Kategorileri*.....*36*

Tablo 2. *Araştırmaya Katılan Uluslararası Öğrencilere İlişkin Demografik Özellikler*.....*50*

Tablo 3. *Araştırmaya Katılan Öğreticilere İlişkin Demografik Özellikler*.....*51*

Tablo 4. *Uluslararası (Tıp, Hemşirelik, Diş Hekimliği... vb.) Öğrencilerin Sağlık Türkçesi ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevaplar*.....*55*

Tablo 5. *Uluslararası Öğrencilerin Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumu Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Ortaya Çıkan Temaların Yüzdelik Oranı ve Kavramsal Kategoriler*...*56*

Tablo 6. *Araştırmaya Katılan Öğreticilerin Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumu Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Ortaya Çıkan Kavramsal Kategoriler ve Temalar*.....*66*

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Türkiye'ye eğitim amaçlı gelen uluslararası öğrencilerin devlet ve vakıf üniversitelerindeki dağılımı..... 5

Şekil 2. İngilizce öğretiminin dalları.....25

Şekil 3. 2018-2019 eğitim-öğretim yılı içerisinde Türkiye'ye sağlık alanında eğitim almak için gelen uluslararası öğrencilerin, diğer bölümlerde okuyan uluslararası öğrencilere göre dağılımı.....34

Şekil 4. 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Türkiye'ye sağlık eğitimi almak için gelen uluslararası öğrencilerin bölümlere göre dağılımı.....35

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

AOÖÇ	Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi
ADGD	Avrupa Dil Gelişim Dosyası
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
TDK	Türk Dil Kurumu
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÖMER	Türkçe Öğretim Merkezi
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TİKA	T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
YEE	Yunus Emre Enstitüsü
YTB	T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı
YDOTÖ	Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi
ÖAYDÖ	Özel Amaçlı Yabancı Dil Öğretimi
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
TABİP	Türkiye Akademik ve Bilimsel İş Birliği Projesi
vb.	ve benzerleri
vd.	ve diğerleri

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmayla ilgili ortaya konulan problem durumu ve bu durumun gerekçelerine; çalışmanın önemine; araştırma sorularına; araştırmanın sınırlılıkları ile varsayımlarına ve araştırma kapsamına giren tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Duvara nakşedilmiş resimler; güvercinin gagasına iliştirilmiş mektuplar; taşlara kazınmış didaktik ve edebî yazılar; davulun sesi ve dumanın görüntüsüyle kurulmuş iletişimden dokunmatik cihazlar (telefon, tablet, bilgisayar... vb.) ile görüntülü konuşma; aynı anda milyonlarca insana hitap edebilme; karşı tarafa ileti ve mail gönderebilme; emojiler (ifadeler) ile duyguları anında somutlaştırabilme; üç boyutlu hologram görüntüleri ile resimleri konuşturabilme ve yapay zekâ ile hayatın birçok alanına hâkim olabilmeye kadar uzanan bu değişim tablosuna iletişimin evrimi denir. Ancak ne yapay bir ses ne bir görüntü ne bir jest veya mimik ne de bir resim tek başına duygu ve düşünceleri tam olarak karşı tarafa aktarmada yeterli olmaz. Çünkü iletişimin en sağlam olanı, temel dil becerileriyle kurulanıdır. Dilin kullanımı varsa orada iletişim de var, demektir.

> Dilin başlıca amacı, elbette ki iletişim kurmaktır. Fikirlerimizi ve görüşlerimizi aktarmak için dili kullanırız. Başkalarından bilgi almak ve bize sorulan soruları yanıtlamak için dili kullanırız. (...) Zihnimizdeki fikirlerin başka birinin zihnine ulaşmasını isteriz. Bunun için de konuşmamız, yazmamız veya işaret etmemiz gerekir (Crystal, 2018a, s. 279).

Günümüzde iletişim kavramı, değişikliğe uğramıştır. Çünkü dört temel dil becerisiyle kurulan iletişime bilgisayar, dokunmatik telefon veya tabletlerin ekranına yansıyan bir kelime; cümle, fotoğraf, video ve ifadeler de dâhil olmuştur. Böylece iletişim kurmak, hem kolaylaşmış hem de dijitalleşmiştir. İçinde bulunduğumuz çağın anahtar kelimeleri de daha çok şunlar olmuştur: dokunmak, tıklamak, bağlanmak, kaydırmak, bakmak, yüklemek, eklemek, takip etmek, yorum yapmak, beğenmek, paylaşmak, göndermek, canlı yayın, internet ağı, sanal toplantı.... vb.

21. yüzyıl, önceki çağlardan farklı olarak birçok radikal değişimi bünyesinde barındırır. Devinimin sürekli aktif olduğu bu çağ; "Bilgisayar Çağı", "İnternet Çağı", "Dijital Çağ", "Teknoloji Çağı", "Uzay Çağı" ve "İletişim Çağı" gibi birçok isimle tanımlanır. Özellikle dijital ortamda kurulan iletişim; hem toplumların hem de kişilerin duygu, düşünce ve davranışları üzerinde güçlü bir etkiye sahiptir. Sadece sosyoloji alanında değil yakın zamanda tüm dünyada görülen salgın bir hastalığın (korona virüsü / covid-19) yol açtığı kısıtlamalarla birlikte eğitim, ekonomi, ticaret, uluslararası ilişkiler ve sağlıkta da dijital iletişime geçildiğine şahit olunmuştur. Evde yaşama yönlendirilen insanların iletişiminin canlı bağlantılar ve görüntülü konuşmalarla internet üzerinden devam etmesi; alışveriş, iş hayatı ve derslerin de yine bu ağ üzerinden yapılmaya başlanmasıyla dijital ortam, insanların hayatını etkilemesinin çok daha ötesine geçerek âdeta onların hayatlarının odak noktası hâline gelmiştir. Dışarıda duran hayat, evde daha çok dijital ortamla hareketlenmiştir. Stüdyo ortamında yapılan televizyon programları, yerini sanal toplantılara bırakmıştır. Öyle ki dünya liderlerinin katıldığı zirvelerle ülkeler arası tecrübe paylaşımları bile yine telekonferans yoluyla yapılmaya başlanmıştır. Kısacası önceleri insanların alternatifi olan teknoloji, sonraları onların mecburiyeti olmuş ve içinde bulunduğumuz asrı, âdeta "Yazılım Çağı" hâline getirmiştir.

Her gün yeni bir buluş; dile giren yeni bir kavram, yeni bir kolaylık... Dokunmatik telefonlarla "telefon" kavramı da değişerek bilgisayar, telefon, televizyon, posta servisi, kamera, fotoğraf makinesi, hesap makinesi, not defteri, saat, takvim, pusula, harita, metre, sözlük, mobil bankacılık ve alışveriş gibi birçok görev ve alet tek bir cihaza yüklenmiş ve telefon, telefon olmanın çok ötesine geçmiştir. Son bir yılda dünya çapında en fazla öncelenen kavram ise "yapay zekâ" ve buna bağlı olarak üretilen "robotlar" olmuştur. Robot

hemşire de bunlardan birisidir. Grace, yaşlılarla korona virüsü hastalarına hizmet vermek için tasarlanan insansı bir robottur (NTV Haber, 2021).

Günümüzde cep telefonlarından kurum giriş sistemine; banka işlemlerinden akıllı ev ve iş yeri modeline kadar yapay zekânın kullanıldığı çok sayıda alan bulunmaktadır. Hatta öyle ki günümüzde e-devlet; e-kütüphane; e-sergi; e-bankacılık; e-nabız ve e-ticaret gibi hemen hemen her hizmetin elektronik uygulaması oluşturulmuş ve hizmete açılmıştır.

Son 15-20 yıl içerisinde gerçekleşen buluşlarla artık çağın adı da değişmiştir. Heraklitos'un "Değişmeyen tek şey, değişimin kendisidir." ifadesi 21. yüzyıldaki bu sık değişimi âdeta tasvir eder niteliktedir. Günümüz çağının değişmeyen tek gerçeği ise teknolojidir. Artık değişim, teknolojinin içinde gerçekleşmekte ve bir yarış hâlindedir. Şenel ve Gençoğlu (2003)'nun tanımıyla teknoloji; araştırma, geliştirme, üretim, pazarlama, satış ve satış sonrası hizmeti kapsayan bir sanayi sürecinin, etkin ve verimli bir biçimde gerçekleştirilmesi için kullanılabilecek bilgi ve becerilerin tümüdür (s. 49).

Bulunduğumuz zaman diliminde öne çıkan başka bir kavram ise "küreselleşme (globalleşme, evrenselleşme)"dir.

> Küreselleşme, sadece ekonomiyi, siyaseti, kültürü ve toplumsal yaşamı değil aynı zamanda iletişimin şeklini ve biçimini derinden etkilemiştir. Yeni toplumsal iletişim araçları internet ve cep telefonları ile bireyselleşen iletişim, bireyin kolay bir şekilde (bir tuşla), hızlı ve istediği zaman çok geniş kitlelerle iletişim kurmasını sağlamaktadır. Üstelik eş zamanlı olarak geri bildirim alınabilmektedir (Örs, 2010, s. 3445).

Küreselleşmenin etki alanlarının başında diplomasi ve yabancı dil öğretimi gelmektedir. Özellikle yabancı dil bilme oranının artması, bütünleştirmeyi hızlandırarak diplomasi ağını güçlendirmektedir. Son yirmi yılda diplomaside ön plana çıkan kavram ise "yumuşak güç"tür.

Küreselleşme ile ülkeler, kendi sınırları içerisindeki gelişmeleri yabancı devletlerle paylaşmaya ve dış politikada söz sahibi olmaya gayret etmektedir. Söz sahibi olan büyük güçler ise yoğunluğunu artırmaya çalışmaktadır. Bu doğrultuda da dış politikasını yeniden yapılandırmaktadır.

Son zamanlarda dış politikanın temelini "soft power" olarak literatürlerde yer alan "yumuşak güç" unsuru oluşturmaktadır. Bu kavramı 1990'da "Bound To Lead" kitabıyla dünyada ilk ele alan isim, Joseph Nye'dir (Nye'den aktaran Çavuş, 2012, s. 24). "Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi" (2017) başlıklı yazıda belirtildiği üzere "Yumuşak güç, diğer devletleri baskı

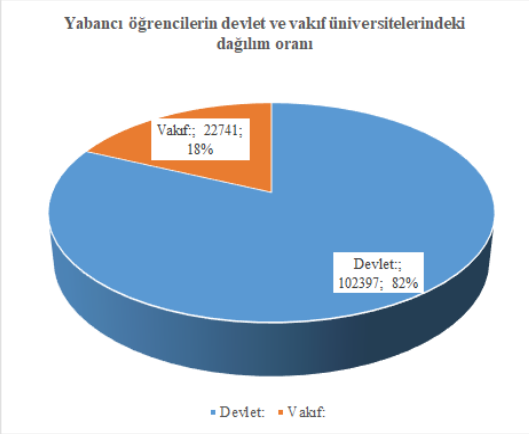
veya ceza uygulamak yerine onları cezbederek onlardan istediklerini elde edebilme kabiliyetidir. Bir ülkenin yumuşak gücünün kaynağı, kültürü; değerleri ve politikalarıdır".

> Yabancı dil öğretimi, kültürel diplomasinin en önemli araçlarından biridir. Kültürel diplomasi artık uluslararası ilişkilerin en temel unsuru hâline gelmiş durumdadır. Kültürel diplomasi toplumlar arasında fikirlerin, hayat tarzlarının, zevklerin ve estetik duyguların paylaşımı ile muhatabı etkileme gücüdür (…) Türkiye'nin bir kamu diplomasisi ve buna bağlı olarak gelişen kültürel diplomasi politikası anlayışı ile kurumsallaşmasının ilk adımı, 1992 yılında kurulan Türk İş birliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) ile başlamıştır. Bununla birlikte önemli bir ihtiyaç olduğu için 2007'de kanunla kurulan Yunus Emre Vakfı ve 2009'da yurt dışında Türkçe öğretmek ve Türk kültürünü tanıtmak için faaliyete geçen Yunus Emre Enstitüleri (YEE) kültürel diplomasi alanında önemli adımlardır (Temizyürek, 2018, s. 1).

TİKA ve Yunus Emre Enstitüsünün yanında Türkiye'nin kamu diplomasisindeki yumuşak güçleri olarak T.C. Dış İşleri Bakanlığı Elçilikleri; T.C. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü; T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (YTB) gibi kurumlar da bulunmaktadır. Özellikle Türkiye büyükelçilikleri, bulundukları ülkede yılın belirli günlerinde gerçekleştirdikleri "Türkiye Tanıtım Günleri" ile Türk kültürünü tanıtarak Türkiye'nin kültürel diplomasisine katkıda bulunmaktadır. TÖMER'ler ise kültürel diplomaside Türkiye'nin ülke içindeki temsil yerleridir.

> Türk yükseköğretim sisteminin uluslararası çekim merkezi hâline gelebilmesi; daha çok ülkeden daha fazla öğrenci ve öğretim elemanı kazanabilmesi için çeşitli stratejiler geliştirilmekte; bu alanda izlenen politikalarla uluslararasılaşmanın dinamikleri güçlü tutulmaya çalışılmaktadır. Bologna Süreci, TURQUAS Projesi, Erasmus ve Erasmus+ programları, Türkiye Bursları, Mevlâna Değişim Programı, Ortak Diploma programları, Proje Tabanlı Uluslararası Değişim Programı, YABSİS Projesi, Okul Tanıma ve Denklik Yönetmeliği, doktora öğrencilerinin mezuniyetleri sonrası Türkiye'de kalış sürelerinin uzatılması Yükseköğretim Kurulunun uluslararası öğrencilere yönelik burs vermeye başlaması, bu süreci güçlendiren önemli girişimlerden bazılarını oluşturmaktadır (YÖK, 2017, s. 15).

Yukarıda bahse konu projelerle Türkiye'deki üniversiteler, özellikle de devlet üniversiteleri, uluslararası öğrencilerin akademik hedeflerinde önemli bir yer tutmaya başlamış ve bu hedeflerin uygulamaya geçmesiyle Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerine, azımsanmayacak derecede, uluslararası öğrenci kayıt yaptırmıştır.

Şekil 1. 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Türkiye'ye eğitim amaçlı gelen uluslararası öğrencilerin devlet ve vakıf üniversitelerindeki dağılımı. https://istatistik.yok.gov.tr/ sayfasından erişilmiştir.

Türk üniversitelerindeki bu hareketlilik, TÖMER'lerde Türkçe öğrenen uluslararası öğrenci sayısının artmasına da vesile olmuştur. İlgili kurumlarda Türkçe öğrenen hedef kitlenin ülke ve kültür profili, daha çok çeşitlilik göstermeye başlamıştır.

Yükseköğretim Kurulunun 2017'de yayımladığı "Yükseköğretimde Uluslararasılaşma Strateji Belgesi 2018-2022"ye göre, araştırmanın yürütüleceği, Hacettepe; Gazi ve Ankara Üniversitesinin yabancı yükseköğretim kurumlarıyla ortak eğitim-öğretim programları bulunmaktadır. Bu belgeye göre Hacettepe Üniversitesinin 2; Ankara Üniversitesinin 1; Gazi Üniversitesinin ise 4 programı bulunmaktadır.

"Öğrenci hareketliliği" ve "uluslararasılaşma" kavramları ışığında yapılan çalışmalar ve iş birliği protokolleriyle atılan adımlar, çağımız rekabetinin yabancı dildeki karşılığıdır. Günümüzde yabancı dil öğretiminde dikkate alınacak yaklaşım, kullanılacak metot ve teknik, uygulanacak ölçme ve değerlendirme gibi hususlarda ise rehber niteliğindeki "Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi" yön vermektedir.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (AOÖÇ)'nde "alan"lardan bahsedilir. Bunlar: kamu alanı; kişisel alan; eğitsel alan ve mesleki alandır (AOÖÇ, 2013a, s. 11). Çerçeve Metin (AOÖÇ) (2013)'de geçen "mesleki alan" ise şudur: "Mesleki alan, bir kimsenin mesleğinin icrasındaki etkinlikleri ve ilişkileri ile ilgili her şeyi kapsar. Eğitsel alan, belli bilgi ve beceriler kazandırma amacı taşıyan (genellikle kurumsal nitelikli) öğrenme / öğretme bağlamıyla ilgilidir" (s. 11).

Günümüzde Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde "özel amaçlı Türkçe öğretimi" şeklinde atfedilen alt çalışma alanına yönelik, çok ihtiyaç duyulmasına rağmen, oldukça az çalışma bulunmaktadır.

> İngiltere'de çok daha önce başlayan özel amaçlar için dil kursları, ne yazık ki, Türkiye'de yeni yeni farkındalık kazanmaktadır. Ancak bu farkındalık, tam olarak devlet üniversitelerine intikal etmemiş daha çok gelişmeleri yakından takip eden özel kurumlarla sınırlı kalmıştır. Özellikle öğrenme talebi her geçen gün daha da artan Türkçe için hâlâ genel Türkçe kursları düzenlenirken hedef kitlenin ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik öğretim, çok azdır (Ünlü Alkaya, 2019, s. 339).

Daha önceden de bahsedildiği üzere Mevlâna, Farabi, Erasmus öğrenci değişim programları ve YTB burslarıyla desteklenen Yunus Emre Enstitüsü ile de Türkçe öğrenme oranının artırıldığı hareketlilikle Türkiye'deki tıp, eczacılık ve diş hekimliği fakülteleri ile eğitim ve araştırma hastaneleri, uluslararası öğrencilerin kariyer hedeflerinde daha çok yer almaya başlamıştır. Ancak bahse konu hedef kitle için yapılan çalışmalar, oldukça sınırlıdır. Çünkü sağlık alanındaki uluslararası öğrenciler, hem üniversite eğitimi sürecinde akademik başarıları için akademik Türkçeye hem de staj dönemine geçtiğinde veya göreve başladığında mesleki Türkçeye yönelik yeterli düzeyde kaynak bulamamaktadır. Hâlihazırda sağlık bilimleri için hazırlanmış üç ders materyali mevcuttur. Bunlar: Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3, Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe Sağlık Bilimleri ve Yabancılar İçin Görsel Tıp Terimleri Sözlüğü. Ancak bu ders materyallerini çoğu TÖMER'ler Türkçe öğretim sürecinde kullanmadığı için bahse konu hedef kitle, Türkçe bilgi ve becerisini yeterince geliştirememektedir. Ayrıca Türkiye'deki eğitim ve araştırma hastanelerinde staj dönemine geçen / geçecek uluslararası öğrenciler için mesleki Türkçeye yönelik herhangi bir ders kitabı veya konuşma kılavuzu da henüz mevcut değildir.

1.2. Çalışmanın Önemi

Bugüne kadar alanyazında ve Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezinde "sağlık, tıp, yabancı, uluslararası öğrenci, yabancı öğrenci, dil öğretimi, Türkçe, öğretim, meslek, mesleki, özel amaçlı dil öğretimi, dil, yurt dışı, diş hekimliği, hemşirelik, ebelik ve eczacılık" gibi kelimelerle yapılan tarama ve sorgulamalar neticesinde Türkiye'deki eğitim ve araştırma hastanelerinde staj yapan; sağlık alanında eğitim almak amacıyla Türkiye'ye gelen veya Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen uluslararası öğrencilere yönelik herhangi bir

çalışmanın yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu sebeple bu çalışma, sağlık Türkçesinin öğretimine yönelik öğretici ve öğrenci görüşlerinin tespit edilmesiyle alanda bir ilk olma özelliğini taşımaktadır. Çalışma, Türkiye'de eğitimlerine devam eden sağlık alanındaki uluslararası öğrencilerin eğitimlerine yönelik ders araç-gereçleri hazırlayacaklar için de bir kaynak olacağı düşülmektedir. Çünkü, yapılan araştırmalar sonucunda sağlık bilimlerinin bazı alt dallarına yönelik hazırlanmış mevcut kitapların açıklamaları, daha çok ana dili Türkçe olanlara yönelik olup uluslararası öğrencilere hitap etmemektedir. Özellikle de eğitimine yeni başlamış (üniversite 1. sınıf öğrencileri) uluslararası öğrencilere hitap etmemektedir. Sağlık alanındaki uluslararası öğrencileri, fakülte eğitiminden önce ilgili terminolojiye hazırlayacak, Türkiye'deki eğitim süreçlerinde onları destekleyecek ve onların akademik başarısını artıracak Türkçe ders kitapları hâlihazırda yok denecek kadar azdır. Çiftler ve Aytan (2019), Halit Karatay'ın editörlüğündeki uluslararası öğrenciler için "Akademik Türkçe" kitabı ile Nezir Temur'un editörlüğünde hazırlanan "Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe 1" kitabını incelemişlerdir. Buna göre "Uluslararası Öğrenciler İçin Akademik Türkçe 1" kitabında ruh bilimi alanından kelimelerin daha çok olduğu buna karşın "Akademik Türkçe" kitabında tıp alanından kelimelerin daha çok olduğu görülmektedir (s. 83).

Doğrudan sağlık alanındaki uluslararası öğrenciler için hazırlanmış ders kitabı hâlâ az sayıdadır. Bu bulgulara göre bahsi geçen alana yönelik henüz müstakil bir ders kitabı hazırlanmamış olup sağlık bilimleri diğer disiplinlerle birlikte verilmektedir. Benzer bir durum "Uluslararası Öğrenciler İçin Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3" ders kitabında da görülmektedir. Hâlbuki her alana yönelik ayrı bir ders materyali oluşturulmalıdır.

Ayrıca mevcut yabancılara Türkçe öğretim kaynakları, ders kitaplarının adından da anlaşılacağı üzere, uluslararası sağlık bilimleri öğrencilerine hitap etmemektedir. Çünkü tıp, diş hekimliği, eczacılık, ebelik veya hemşirelik bölümünde eğitim hakkı kazanan uluslararası bir öğrenci, Türkçe biliyorsa üniversitenin uyguladığı ilgili sınava girip seviyesi ölçülmekte; yetersiz olursa da okuyacağı üniversitenin bünyesinde yer alan Türkçe Öğretim Merkezinde (TÖMER'de) bir yıl Türkçe kursu almaktadır. Bu kurslarda ise mesleki Türkçeye yönelik değil; bütün uluslararası öğrencilere hitap eden, genel Türkçeye yönelik ders ve çalışma kitabı kullanılmaktadır. Ancak bu öğretim, sadece standart Türkçe seviyesi

için gerekli olup öğrencinin fakültede göreceği derslere çok az düzeyde faydalı olduğu tahmin edilmektedir. Hâlbuki sağlık alanında Türkiye'de eğitim görecek bir öğrencinin Türkçe öğrenirken sağlıkla ilgili kelime, metin ve diyoglarla karşılaşması gerekir. Öğrencinin bu tür bir öğretimden geçtikten sonra stajında veya akademik sürecinde zorlanmayacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın hazırlanması sürecinde sağlık Türkçesine dair herhangi bir yüksek lisans veya doktora tezine rastlanmamıştır. Halk sağlığı ana bilim dalı ile halk sağlığı hemşireliği ana bilim dalında yapılan ve uluslararası öğrencilerin iletişim kurmada yaşadığı sorunu dile getiren şu iki çalışma, araştırma kapsamında dikkat çekicidir: Muhammed Seyidömer, "Sivas'ta Suriyeli Mülteci ve Sığınmacıların Sağlık Hizmetlerine Ulaşımı ve Yaşadıkları Sorunlar" başlıklı yüksek lisans tezinde araştırmasını Sivas'a göç eden Suriyeliler üzerinde yapmıştır. Buna göre; Suriyeli sığınmacıların sağlık hizmetlerine erişimde yaşadığı sorunlardan birisi dil olup araştırmaya katılanların % 52,7'si iletişim kurmada sorun yaşamaktadır (Seyidömer, 2019). Bahsi geçen bir diğer çalışma ise Sabira Aliyeva tarafından hazırlanmış "Sağlık Alanında Eğitim Alan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin İletişim Becerileri ve Sıklıkla Yaşadıkları Sorunlar" başlıklı yüksek lisans tezidir. Aliyeva; bu çalışmasında Ondokuz Mayıs Üniversitesinin sağlık bölümlerinde okuyan uluslararası öğrencilerin iletişim becerileri ile sosyo-kültürel ve ekonomik anlamda sıklıkla yaşadığı sorunları belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma neticesinde ise katılımcıların iletişim becerilerinin puan ortalamasının orta düzeyde bulunduğunu ve hedef kitlenin yaşı, medeni durumu, gelir düzeyi, anne-babanın eğitim durumu, toplumsal çevreyi benimseme, sosyal faaliyetlere katılma, eğitimden memnun olma, Türkçe dil bilgisi, Türkiye'de eğitimi tercih etme, eğitimden memnun olma durumları ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu tespit etmiştir. Aliyeva, tezinin sonunda sağlık bilimlerinin tüm bölümlerinde iletişim becerilerini geliştirecek derslere daha fazla yer verilmesi gerektiğini belirtmiştir (Aliyeva, 2017).

Makaleler ise daha çok yurt dışında oluşturulan ve geliştirilen ölçeklerin Türkçeye uyarlanıp uygulanmasıyla yapılan çalışmalardır. Ancak "Sığınmacılarda Sağlık İletişimi: Suriyeli Öğretmenler Üzerine Bir Çalışma" ile "Mülteci ve Sığınmacıların Sağlık Hizmetlerine Erişimde Yaşadığı Sorunlar: Isparta İlinde Bir Uygulama" adlı çalışmalar, alandaki eksikliği ve ihtiyacı ele alması yönüyle dikkat çekicidir. "Sığınmacılarda Sağlık İletişimi: Suriyeli

Öğretmenler Üzerine Bir Çalışma" isimli makalede Salih Gürbüz ve Özlem Duğan, dil farklılığından dolayı iyi iletişim kuramayan Suriyeli sığınmacıların sağlık hizmeti alırken sorunlar yaşadığını; bu sorunları aşmak için süreçte tercümanlar aracılığıyla hastalıklarını ifade etmeye çalıştıklarını ancak tercümanların tıbbi terimleri bilmemelerinden dolayı tam anlamıyla bir iletişim kuramadıklarını ele almışlardır. Gürbüz ve Duğan, sığınmacıların dil yetersizliğinden dolayı yaşadığı bu tür sorunları çözebilmeleri için en verimli yolun Türkçe öğrenmekten geçtiğini vurgularlarken hastanelerde Arapça bilen tercümanların görevlendirilmesi ve Türkiye'deki sağlık hizmeti hakkında bilgi veren Arapça broşürlerin bulundurulması gerektiğini ifade etmişlerdir (Gürbüz ve Duğan, 2017). Ahmet Önal ile Belma Keklik'in "Mülteci ve Sığınmacıların Sağlık Hizmetlerine Erişimde Yaşadığı Sorunlar: Isparta İlinde Bir Uygulama" isimli çalışmasında ise Isparta'da yaşayan mülteci ve sığınmacıların sağlık hizmeti alımı sırasında yaşadığı sorunlar belirlenip incelenmiştir. Araştırma kapsamında tespit edilen sorunlardan birisi, iletişimdir. Buna göre mülteci ve sığınmacıların tercüme problemleri yaşamasından dolayı tam tedavi olamadıkları; hastanede dil problemi nedeniyle istedikleri birime gidemedikleri ve yanlış bölüme sevk edildikleri; dil güçlüğü nedeniyle hastalıklarıyla ilgili şikâyetlerini anlatamadıkları ve bu nedenle yanlış teşhis konulduğu ile iletişim probleminden ötürü tedavi süresinin çok kısa olduğu bahsi geçen iletişim sorunu bulgularıdır (Önal ve Keklik, 2016).

Özel amaçlı hazırlanmış bu tez, sağlık alanında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen uluslararası öğrencilerin eğitim hayatında karşılaştıkları sorunları tespit edip mesleki hayata geçtiklerinde karşılaşacakları öngörülen iletişim güçlüklerine ve sağlık Türkçesinin mevcut durumu, sağlık Türkçesi öğretim programı, ilgili ders materyalleri (ders kitabı, çalışma kitabı, sözlük… vd.) ile sağlık Türkçesi öğretim sürecine ilişkin öğretici görüşlerine odaklanmıştır. Türkçe ve sosyal bilimler eğitimi ana bilim dalı ile yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi bilim dalında sağlıkla ilgili herhangi bir yüksek lisans veya doktora tezi bulunmadığından bu çalışma, bu ana bilim dallarında bir ilktir.

1.3. Çalışmanın Amacı

Türkiye'ye sağlık alanında (tıp, eczacılık, diş hekimliği, hemşirelik... vd.) eğitim almak üzere gelen uluslararası öğrencilerle özel amaçlı Türkçe öğretimi yapan / yapmış

öğreticilerin görüşlerinden hareketle sağlık Türkçesinin mevcut durumunu ortaya koymak, araştırmanın genel amacıdır. Bu genel amaca binaen sağlık alanında eğitim gören veya staj yapan uluslararası öğrencilerle özel amaçlı Türkçe öğretimi yapan / yapmış öğreticilerin görüşlerinden hareketle alanın sorun ve ihtiyaçlarını tespit etmek; sağlık Türkçesine yönelik hazırlanacak ders materyalleriyle öğretim sürecinde uygulanacak etkinliklere ilişkin görüşler toplamak ise araştırmanın alt amaçlarıdır. Bu disiplinlerarası çalışmayla sağlık Türkçesi için bir temel oluşturabilmek, tespit edilen sorunlara yönelik önerilerde bulunmak ve Türkçenin "bilim dili" olma özelliğine katkıda bulunabilmek ise araştırmanın dolaylı amaçlarıdır.

1.4. Araştırma Soruları

Bu bölümde araştırmanın en genel sorusu ve bu soruyla ilişkili alt sorular bulunmaktadır. Araştırmanın en genel sorusu şudur: "Yabancılara Türkçe öğretimi" kapsamında "mesleki alan" ve "eğitim alanı" olarak sağlık Türkçesi ne durumdadır ve sağlık Türkçesinin öğretimine yönelik öğretici ve öğrenci görüşleri nelerdir? Bu genel soruya erişebilmek için de şu alt sorulara cevap aranmıştır:

1.4.1. Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri Nelerdir?

1. Üniversitedeki derslerin Türkçe gelişimine etkisi ile ilgili öğrenci görüşleri nelerdir?
2. Üniversite öncesinde alınan Türkçe derslerinin mesleki hayatta yeterliğine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?
3. Sağlık Türkçesinin öğretim / öğrenim sürecine yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?
4. Öğrencilerin mesleki hayatlarında hastalarla kuracakları iletişime dair görüşleri nelerdir?
5. Sağlık Türkçesinin gerekliliğine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?

1.4.2. Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna İlişkin Öğretici Görüşleri Nelerdir?

1. Özel amaçlı dil öğretiminin yabancı dil olarak Türkçe öğretimindeki mevcut durumuna ilişkin öğretici görüşleri nelerdir?

2. Sağlık Türkçesi öğretim programına yönelik öğretici görüşleri nelerdir?

3. Sağlık Türkçesi öğretimi için hazırlanacak materyallere ilişkin öğretici görüşleri nelerdir?

4. Sağlık Türkçesi öğretim sürecine ilişkin öğretici görüşleri nelerdir?

5. Uzaktan öğretim ile sağlık Türkçesi derslerine ilişkin öğretici görüşleri nelerdir?

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın bir bölümünü oluşturan öğrenci görüşleri; Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Hacettepe Üniversitesi TÖMER, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İbn-i Sina Hastanesi, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Gazi Hastanesi, Gazi Üniversitesi TÖMER, Sağlık Bilimleri Üniversitesiyle T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı bünyesinde sağlık alanında eğitim gören veya staj yapan uluslararası öğrencilerden elde edilmiştir. Araştırmaya Türkiye'de başka mesleki alanlarda eğitimlerine devam eden ve yurt dışında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler dâhil edilmemiştir. Ayrıca araştırmaya Türk cumhuriyetlerinden Türkiye'ye eğitim amaçlı gelen öğrenciler de dâhil edilmemiştir.

Öğretici görüş formu ise Yunus Emre Enstitüsü, Gazi Üniversitesi TÖMER ile Hacettepe Üniversitesi TÖMER bünyesinde özel amaçlı Türkçe öğretimi yapmış veya özel amaçlı Türkçe öğretimi ile ilgili ders kitabı hazırlamış öğreticilere uygulanmıştır.

Araştırma kapsamında yapılan görüşmeye beden dili, vurgu, tonlama, telaffuz, ritim, akıcılık ve diksiyon gibi unsurlar dâhil edilmemiştir.

Araştırma kapsamındaki hedef kitlenin dil, din, ırk, yaş, sosyal ve ekonomik durumu değerlendirilmeye alınmamıştır.

Halk sağlığı Türkçesi araştırmaya dâhil edilmemiştir.

1.6. Araştırmanın Varsayımları

Eğitim görmek veya staj yapmak için Türkiye'deki üniversitelerin eğitim-araştırma hastanelerine gelen uluslararası öğrencilerin Türkçe düzeylerini ölçmek için yapılan sınavların objektif bir şekilde gerçekleştirildiği ve hedef kitlenin Türkçe seviyesini gerçek anlamda ortaya koyduğu varsayılmaktadır.

Pearson'ın "Küresel İngilizce Dil Ölçeği"nde yapılan filtreleme sonucunda "kendi uzmanlık alanı" tabirinin B2 düzeyinde çıkması nedeniyle araştırmaya katılan öğrencilerin de en az B2 düzeyinde olduğu varsayılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretici ve öğrencilerin araştırmanın sorularını objektif bir şekilde ve içtenlikle cevapladıkları varsayılmaktadır.

1.7. Araştırmanın Tanımları

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi: Avrupa ülkelerinde dil öğretim programlarını, program yönergelerini, sınav ve ders kitapları… vb. konulardaki çalışmaları yönlendiren; yabancı dil öğrenenlerin, bu dili iletişim kurmada kullanabilmek için neleri bilmeleri ve bu dilde etkinlik kazanmak için hangi bilgi ve yeteneklerini geliştirmeleri gerektiğini kapsamlı bir şekilde açıklayan; yabancı dil öğrenenlerin gerçekleştireceği ilerlemenin, öğrenmenin her aşamasında ve yaşam boyu öğrenme temeliyle ölçülebilmesini sağlayan dil yeterlik düzeylerini de tanımlayan çerçeve metindir (AOÖÇ, 2013b, s. 1).

Avrupa Dil Portfolyosu (Avrupa Dil Dosyası): Çeşitli diller içerisinde her türlü öğrenme deneyimini kaydederek öğrencilerin çok dilli olabilme yeteneğine doğru ilerleyişlerini belgelendirebilen uygulamadır (AOÖÇ, 2013c, s. 16).

alan: Alan, sosyal aktörlerin faaliyet gösterdiği geniş sosyal yaşam kesitleri anlamına gelir (AOÖÇ, 2013ç, s. 7).

mesleki alan: Bir kimsenin mesleğinin icrasındaki etkinlikleri ve ilişkileri ile ilgili her şeyi kapsar (AOÖÇ, 2013d, s. 11).

disiplinlerarası: Odaklanılan bir konu veya problemin birden fazla disiplinle ilişkilendirilmesi ve bahse konu disiplinlerin bilinçli bir şekilde bütünleştirilmesidir (Karademir, 2020, s. 70).

özel amaçlı dil öğretimi: Öğrenici kitlesinin amaç ve hedef durumlarına ilişkin gereksinimlerinin ayrıntılı bir şekilde çözümlemesinin yapıldığı; bu amaçları karşılayabilmek için dil öğretim yöntemlerinin, tekniklerin, geliştirilecek becerilerin, kullanılacak materyallerin, ait olunan alana özgü dil formlarının, hazırlanacak metin, konu ve temaların, görev ve etkinliklerle değerlendirme süreçlerinin söz konusu öğrenici kitlesi için özel olarak seçildiği ve onları gerçek hayattaki özgün bağlamlara hazırlayacak biçimde belirlenip planladığı dil öğretimidir (Durmuş ve Kocaman Gürata, 2020a, s. 54).

sağlık bilimi: Sağlık konularını inceleyen ve araştıran bilim dalı (TDK, 2019).

sağlık diplomasisi: Sunulan hizmet yoluyla hedef toplumların sağlığını geliştirmek; yabancı kamulardaki sağlık problemlerine kayıtsız kalmamak; ülkenin algısını, imajını ve itibarını olumlu yönde artırmaktır (Kahraman ve Cinman, 2019a, s. 61).

sağlık Türkçesi: Türkiye'deki eğitim ve araştırma hastaneleriyle Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından yurt dışında açılan hastanelerde staja başlayan / staj yapan sağlık alanındaki (tıp fakültesi, diş hekimliği fakültesi, eczacılık fakültesi, hemşirelik bölümü, sağlık meslek yüksekokulu) uluslararası öğrencilerin staj dönemlerinde meslektaşları ve hastalarıyla daha iyi iletişim kurabilmelerini sağlayan Türkiye Türkçesidir.

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde alanyazında tezle doğrudan ve dolaylı ilgili çalışmalara yer verilmiştir. İlgili araştırmalar ise Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının Ulusal Tez Merkezindeki tarama butonuna "sağlık, tıp, yabancı dil, dil öğretimi, Türkçe, meslek, mesleki, özel amaç, mesleki Türkçe, akademik Türkçe, iş Türkçesi, Avrupa, Başvuru Metni, diş hekimliği, eczacılık, ebelik ve hemşirelik" gibi anahtar kelimeler girilerek bulunmuştur.

"OBM (Ortak Başvuru Metni) Bağlamında Dil Öğretmeni Eğitimi ve Türkiye'deki Uygulamaları" başlıklı doktora tezinde Elif Kır, Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne göre yabancı dil öğretimi (İngilizce) gerçekleştiren Almanya'daki bazı devlet okullarını incelemiştir. Ardından Türkiye'deki uzmanların da görüşlerini alarak AOÖÇ'ye uygun yabancı dil öğretmeni yetiştirmeye dair bir program önerisi sunmuştur. Araştırmacı araştırmasında Belçika, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, İngiltere, İsveç, Lüksemburg ve Polonya gibi AB ülkelerindeki öğretmen programlarından örnekler de sunmuştur. Araştırmacı Almanya'daki ilköğretim ve lise devlet okullarındaki yabancı dil öğretimini her yönüyle inceledikten sonra buradaki öğretmenlerin AOÖÇ ile ilgili görüşlerini almıştır. Ardından Türkiye'deki çeşitli üniversitelerin Alman, Fransız ve İngiliz dili eğitimi bölümlerindeki uzmanlara anket göndererek onların AOÖÇ ile ilgili farkındalık düzeyini değerlendirmiş ve uzmanların Türkiye'deki öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun AOÖÇ hakkında yeterince bilgiye sahip olmadıklarını ve öğretmen eğitiminin AOÖÇ'ye göre yapılması gerektiği kanaatini araştırmasında sunmuştur. Kır, hem Almanya'daki gözlem ve öğretmen görüşlerinden hem de Türkiye'deki uzmanların

görüşlerinden hareketle yabancı dil öğretmeni yetiştirme program önerisini sunarak araştırmasını sonlandırmıştır (Kır, 2011).

"Çokdillilik Bağlamında İtalyanca Öğrenen Üniversite Öğrencilerinin Karşılaştıkları Sorunlar" başlıklı yüksek lisans tezinde Meltem Aktaş, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi İtalyan Dili ve Edebiyatı hazırlık sınıfı öğrencileri ve öğretim elemanlarına uyguladığı anketler aracılığıyla karşılaşılan sorunları değerlendirmiştir. Ayrıca araştırmacı, tezinde Avrupa ve Türkiye'deki yabancı dil öğretimlerine de yer vermiştir (Aktaş, 2002).

Korkut Uluç İşisağ, "Sözlü İletişim Becerilerinde Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Uygulamalarının Başarıya, Tutuma ve Kalıcılığa Etkisi" başlıklı doktora tezinde Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Yabancı Diller Bölümü İngilizce Öğretmenliği sözlü iletişim becerileri dersinde AOÖÇ'ye göre yapılan geleneksel yöntemin öğretmen adaylarının başarı, tutum ve kalıcılığına etkisini; gözlem ve görüşme verileriyle de Avrupa Dil Gelişim Dosyası'nın öğrenme ortamını nasıl etkilediğini araştırmıştır. İşisağ araştırmasında AOÖÇ'teki B2 düzeyinin betimleyicilerine göre ölçek geliştirerek ölçeği, seçkisiz yolla seçtiği deney ve kontrol grubuna ön test olarak uygulamış; deney grubuna Çerçeve Metni'ne uygun öğretim, kontrol grubuna da geleneksel yöntemle öğretim gerçekleştirdikten sonra da başarıyı tespit için her iki gruba son test, ilerleyen zamanlarda da kalıcılık testi uygulamıştır (İşisağ, 2008). İşisağ, araştırmasında şu genel sonuçlara ulaşmıştır:

> ADGD yaklaşımına göre geliştirilmiş ölçekler doğrultusunda hazırlanan etkinliklerle dersin işlendiği deney grubu öğrencileriyle geleneksel yolla dersin işlendiği kontrol grubu öğrencileri arasında anlamlı bir fark oluştuğu görülmektedir. Diğer bir deyişle, ADGD yaklaşımına göre geliştirilmiş ölçekler doğrultusunda hazırlanan etkinliklerle uygulanan bu yaklaşım, deney grubunun sözlü iletişim becerileri dersine büyük ölçüde katkı sağlamış ve bu grup daha başarılı olmuştur (İşisağ, 2008, s. 119).
>
> Gerçekleştirilen etkinliklerden ve uygulanan tutum ölçeği sonuçlarından da anlaşılabileceği üzere, ADGD uygulamasının öğrencilere dil öğrenim süreçlerinde olumlu katkılar sağladığı gözlemlenmektedir (İşisağ, 2008, s. 127).
>
> Uygulanan istatistiksel işlemlere dayanarak ADGD yaklaşımının uygulandığı deney grubu öğrencileriyle geleneksel öğretimin gerçekleştiği kontrol grubu öğrencilerinin kalıcılık testi başarı puan ortalamaları arasında anlamlı bir farkın görüldüğü söylenebilir. Diğer bir ifadeyle, ADGD uygulaması, deney grubu öğrencilerinde kalıcı bir etki bırakmıştır; deney grubundaki öğrencilerin uygulama sürecinde kazandıkları bilgi ve becerileri unutmadıkları gözlenmiştir (İşisağ, 2008, s. 133).
>
> …ADGD uygulaması yabancı dil öğretimine, özellikle sözlü iletişim becerileri dersinin gelişimine çok yararlı katkılar sağlamıştır. (…) Sonuç olarak, ADGD uygulaması, yabancı dil öğretimine / öğrenimine yönelik yeni ve etkili bir yaklaşım sunmaktadır, dolayısıyla, yabancı dil

> öğretenlerin / öğrenenlerin bu yaklaşımı rahatlıkla ve etkin bir şekilde kullanabilecekleri düşünülmektedir (İşisağ, 2008, s. 162).

"Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Bağlamında Avrupa Ortak Dil Kriterleri Sorunsalı" başlıklı yüksek lisans tezinde Elif Durak, Avrupa'daki yabancı dil öğretimi doğrultusunda Avrupa'da Türkçe öğretiminin nasıl olduğunu irdelemiştir. Durak'ın bu çalışması, Avrupa'daki Türkçe öğreniminin mevcut durumu hakkında bilgi veren ilk araştırma olması yönüyle önemlidir.

Araştırmacı, bu incelemedeki amacına erişebilmek için araştırmasını Londra'da dil alanında uzmanlaşmış, farklı dillerin yanı sıra Türkçe öğretiminin de gerçekleştirildiği Elizabeth Garrett Anderson Okulunda sürdürmüştür. Durak, dil öğretiminin gerçekleşmesine vesile olan temel unsurları ele almış, bunun için önce öğrenci, sonra öğretici ve kurum olarak seçtiği model okulu incelemiştir. Araştırmacının öğrencilere uyguladığı anketle onların Türkçe öğrenme nedenlerini ve bu nedenlerin onların Türkçeye olan tutumlarını nasıl etkilediğini ortaya koyarken gerek öğrencilerin anketlere verdikleri cevaplarla gerekse T.C. Londra Eğitim Müşavirliği ve Londra'da Türkçe öğreten eğitimcilerle yaptığı söyleşilerle Türkçenin yabancı dil olarak Avrupa'daki durumunu da değerlendirmiştir (Durak, 2007).

Dursun Köse, "Avrupa Konseyi Yabancı Diller Ortak Başvuru Metni'ne Uygun Türkçe Öğretimin Başarıya ve Tutuma Etkisi" isimli teziyle Türkiye'de Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni ile ilgili doktora tezi hazırlayan ilk kişidir.

Köse, araştırmasında AOÖÇ'ye uygun olarak geliştirdiği Türkçe ders programı ve testinin öğrenci başarısına ve tutumuna etkisini incelemiştir. Bunun için öncelikle örneklemindeki öğrencilere 32 maddeden oluşan bir gereksinim anketi sunmuştur. Bu anket sonuçları ile de öğrenenlerin yabancı dili öğrenme amacından dil düzeylerini gerçek anlamda yansıtan sınavların yapılmadığına kadar öğretim sürecindeki hata ve eksiklikleri aydınlatacak önemli bulgular elde etmiştir. Bu bulgulardan birisi de öğrenenlerin sınıf içerisinde konuşma becerisine ağırlık verilmesini istemeleridir. Köse, sonrasında Türkiye Türkçesini yabancı dil olarak öğrenen Orta Türkçe 3-4 (B2) düzeyindeki öğrencilere AOÖÇ'teki Orta Türkçe 1-2 (B1) düzeyi dil betimlemeleri çatısı altında hazırladığı ders programı ve sınavlarını uygulamıştır (Köse, 2005). Öğrenci başarısı ve tutumuna ilişkin ulaştığı sonuçlar ise şöyledir:

> 1. Avrupa Konseyi Ortak Başvuru Metni'ne uygun olarak hazırlanan program doğrultusunda işlenen yöntemle öğrencilerin daha başarılı oldukları görülmüştür.

2. Deney grubuna giren deneklerin başarı puanları ile tutum puanları arasında anlamlı bir ilişki vardır.

3. Kontrol grubuna giren deneklerin başarı puanları ile tutum puanları arasında da anlamlı bir ilişki vardır.

4. Deney grubuna giren deneklerin dil öğrenimine karşı geliştirdikleri tutumların kontrol grubuna giren deneklere göre daha olumlu olduğu görülmüştür.

Elde edilen sonuçlar, Avrupa Konseyi tarafından önerilen Ortak Başvuru Metni'nin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi süreçlerine önemli katkılar sağlayabileceğini göstermektedir (Köse, 2005, s. 167).

Araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlardan biri de, Ortak Başvuru Metni doğrultusunda geliştirilen ders programlarının öğrencinin dil öğrenimine karşı geliştirdiği tutumu da olumlu yönde etkilediğidir. Bu durum, Ortak Başvuru Metni'nin, ders programı hazırlanırken öğrencilerin olası beklentilerinden hareket etmesiyle açıklanabilir. Elde edilen bulgulardan da anlaşılacağı gibi, öğrenciler, merkezinde kendilerinin olduğu bir öğretim ortamı karşısında daha olumlu tavırlar geliştirmektedir. Dolayısıyla bu durum, araştırma öncesinde de beklendiği gibi başarıyı olumlu yönde etkilemektedir (Köse, 2005, s. 168).

Mehmet Bahaddin Acat'ın "Dilin İşlevselliği Yaklaşımına Göre Hazırlanmış Türkçe Öğretimi Programının Temel Dil Becerilerinin Kazanılmasına Etkisi" başlıklı doktora tezinde dilin işlevselliği yaklaşımıyla hazırlanan İlköğretim 4. Sınıf Türkçe Öğretimi Programının, hedef kitlenin temel dil becerileriyle ilgili davranışları kazanma düzeyine ve dile karşı tutumlarına etkisini incelemiştir. Araştırmacı çalışmasında, dilin işlevselliği yaklaşımına göre hazırlanmış Türkçe öğretimi programıyla öğrenim görmüş öğrencilerin öyküleme ve betimleme işlevine dayalı dinleme-anlama, okuma-anlama, konuşma, yazma ve tümleşik becerileriyle bilgi düzeyi ve Türkçeye ilişkin tutumlarının geleneksel yaklaşımla öğrenim gören öğrencilerinkinden daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır (Acat, 2000).

Başak Uysal, "Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Metni Doğrultusunda Türkçe Öğretimi Programları ve Örnek Kitapların Değerlendirilmesi" isimli yayımlanmış lisansüstü teziyle Türkiye'de AOÖÇ ile ilgili Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı'nda çalışma yapan ilk isimdir.

Uysal, çalışmasında AOÖÇ'nin eğitim yönünün tanıtımını yaparak Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ve ana dili olarak ediniminde bu Metin'den nasıl yararlanılacağının saptamasında bulunmuştur. Bu doğrultuda Türkçe Dersi 6, 7 ve 8. Sınıflar Öğretim Programı ve Yurt Dışında Yaşayan Türk Çocuklarına Türkçe ve Türk Kültürü Öğretimi Programını AOÖÇ ile yaklaşım, teknikler, kazanımlar, öğrenme alanları ve ölçme değerlendirme bağlamında mukayese etmiştir. Ardından yabancılara Türkçe öğretimi ve Türklere yabancı dil öğretimine yönelik hazırlanmış kitapları AOÖÇ'nin ışığında irdelemiştir. Ancak bu tezin araştırma tekniklerinde de belirtildiği üzere İlköğretim Türkçe Dersi 6, 7 ve 8. Sınıflar

Öğrenci Çalışma Kitabı'ndan yararlanılacağından Uysal'ın program mukayesesinde sadece AOÖÇ ile İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programının bulgu ve sonuçları ile yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanmış araştırmanın örneklemini oluşturan Ankara Üniversitesi TÖMER'de kullanılan Yeni Hitit Seti'nin inceleme sonuçları ele alınmıştır (Uysal, 2009). Araştırmadaki şu bulgu ve sonuç ise dikkat çekicidir:

Uysal (2009)'ın çalışmasında belirttiği üzere "Önceki bilgileri harekete geçirerek yeni öğrenmeler sağlayan yapılandırmacı yaklaşımın sağladığı (…) kazanımlarla eylem-yönelimli yaklaşımın günlük hayata dönüklüğü ve uygulamaya verdiği önem, birbiriyle örtüşmektedir. Bu açıdan çerçeve ile söz konusu programın yaklaşımları, birbirinden çok büyük farklarla ayrılmamaktadır" (s. 87).

Alp Tunay'ın "Avrupa Dil Çerçevesi'nin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarına Uygulanışının Değerlendirilmesi" başlıklı lisansüstü tezinde Yeni Hitit Serisi-3 (2009) ile Hitit Serisi-3 (2007) Türkçe öğretimi ders kitaplarında bulunan metin altı soru ve etkinliklerini, metin dil bilim ve bilgiyi işleme kuramları çerçevesinde incelemiştir. Araştırmacı, Ortak Başvuru Metni'ne göre hazırlanmış Yeni Hitit Serisinden B2, C1 kitabıyla aynı düzeye denk Hitit Türkçe öğretimi ders kitabındaki metin altı sorularının düşük düzeyli olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Ancak araştırmacı, Hitit Serisi-3'e göre Yeni Hitit B2, C1 Türkçe öğretimi ders kitabındaki metin altı ve yüzey metin sorularında, bilgiyi hatırlamaya ve uygulamaya yönelik sorularla açımlayıcı olanlarda artışa rastlarken çıkarım ve bilgiyi işlemeye yönelik sorularda azalmanın olduğunu tespit etmiştir (Tunay, 2010).

Teze kaynaklık eden başka bir çalışma da Bahar Akbal'a aittir. Akbal, "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Görev Odaklılık Üzerine Uygulamalı Bir Çalışma" başlıklı lisansüstü teziyle AOÖÇ'te ifadesi sıklıkla geçen ve "eylem odaklı yaklaşım"ı oluşturan "görev odaklılık"ın bilimsel sahada daha fazla tanınmasını ve bu doğrultuda gerçekleştirilecek uygulamalara temel oluşturmayı amaçlamıştır. Akbal, tezinde "görev odaklılık"ın kuramsal temellerini ayrıntılarıyla ele alarak Ankara Üniversitesi TÖMER'in günümüzde kullandığı 'Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Serisi'ni tanıtmış 'Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe-1' temel düzey (A1, A2) ders kitabını "görev odaklılık" bağlamında incelemiştir (Akbal, 2008). Çalışmada araştırmacının ulaştığı sonuç ise şöyledir:

> Yapılan tarama sonucu kitabın görev odaklılıkla ilgili olduğuna dair bir iddiası olmadığı görülmüştür. Ancak bu alanda basılı son kaynak olması nedeniyle 'Alfabe ve Sayılar' başlıklı

> giriş niteliğindeki ünitesi ve 'Merhaba' başlıklı birinci ünitesinin 'Tanışma' başlıklı alt ünitesi içerisinde etkinlik adıyla verilen çalışmalar görev olma ölçütleri çerçevesinde incelenmiş ve anlam odaklı çalışmalara rastlanmış olmakla birlikte görev adıyla nitelendirilebilecek yeterli çalışma bulunamamıştır (Akbal, 2008, s. 210).

Betül Sülüşoğlu'nun "İşe Dayalı Dil Öğretim Malzemelerinin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Uygulanması" başlıklı lisansüstü tezinde araştırmacı, Türkçedeki "-mA, -DIK, -AcAk" ile oluşturulan ad yan cümlelerin kullanıldığı eylemlerle birlikte Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere yönelik "İşe Dayalı Dil Öğrenme ve Öğretme Modelin"den hareketle öğretim materyali geliştirmiştir. Araştırmacı, çalışmasında bahsi geçen öğrenme-öğretme modelinin temelini oluşturan "iş" kavramını öğrenenlerin öğretilecek yapıya odaklanması için "odaklanmış iş" olarak ele almıştır. Araştırmacı, materyalini geliştirirken "örtük öğrenme" ve "açık öğrenme" tekniklerini kullanmış; öğrenenlerin ana dili kullanıcılarına yabancı olmamaları açısından da ilgili yapıların geçtiği gazete metinleriyle haber bültenlerinden yararlanmıştır. Sonuç bölümünde ise araştırmacı, oluşturduğu bu öğretim materyalinin öğretim sürecinde uygulanmasının öğrencilerden elde edilecek geri bildirim ve öğrenci görüşleriyle yöntemin etkililiğinin sonraki çalışmalarla ortaya konulacağını ifade etmiştir (Sülüşoğlu, 2008).

Hatice Merve Altıparmak, "Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Programı Kapsamında İşlevsel Kavramsal Yaklaşım Temelli İhtiyaç Analizi Örneği" başlıklı lisansüstü teziyle işlevsel-kavramsal yaklaşım temelli Çerçeve Metni'ndeki dil düzey ve yetilerini esas alan bir ihtiyaç analizi örneğini oluşturmayı amaçlamıştır. Altıparmak, amacı doğrultusunda bir anket formu oluşturmuş ve bunu Gazi Üniversitesi TÖMER ve Saraybosna Yunus Emre Enstitüsünde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlere uygulamıştır. Araştırma sonucunda Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin büyük çoğunluğunu öğrencilerin oluşturduğunu ve bu sebeple Türkçeyi daha çok eğitim-öğretim görme amacıyla öğrendiklerini tespit etmiştir. Öğrencilerin daha çok kaynak ve araç-gereçten faydalanmak; kalabalık gruplar hâlinde veya sınıf ortamında ders görmek; günlük hayatta karşılaşabilecekleri durumlara yönelik işlevsel bir dil eğitimi almak istedikleri sonucuna erişmiştir (Altıparmak, 2013).

Önder Çangal, "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dil İhtiyaç Analizi: Bosna-Hersek Örneği" başlıklı lisansüstü çalışmasında Saraybosna Yunus Emre Enstitüsünde Türkçe öğrenen kursiyerlerin Türkçe öğrenme ihtiyaçlarını ve bu ihtiyaçların yaş, cinsiyet, eğitim gibi değişkenler karşısında farklılık gösterip göstermediğini tespit etmeye çalışmıştır. Çangal, araştırma sonucunda Bosna Hersekli kursiyerlerin ticaret yapabilme gayesi başta olmak

üzere eğitim-iş imkânı, bireysel ilgi ve ihtiyaçlar ve sınıf içi iletişim kurma gibi nedenlerle Türkçe öğrendiklerini tespit etmiştir. Bu ihtiyaçlardan sadece bireysel ilgi ve ihtiyaçların cinsiyete göre farklılık gösterdiğini; yaş boyutunda ise sadece eğitim ve iş imkânında anlamlı bir farkın olduğunu buna karşın eğitim düzeyine göre ise ihtiyaçların değişmediğini tespit etmiştir (Çangal, 2013).

Mustafa Dolmacı, "Akademik Türkçe Kelime Bilgisi Üzerine Bir Derlem Çalışması: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine Dair Çıkarımlar" başlıklı doktora tezinde akademik Türkçe kelime listesini sunmasıyla akademik amaçlı Türkçe alanında bir ilktir. Dolmacı, çalışmasında Türkçe öğrenen uluslararası bir öğrencinin, üniversite hayatında, öğreneceği akademik kelimeleri öğrenmeden önce bilmesi gereken temel kelime bilgisine odaklanmış ve buna istinaden genel Türkçe kelime listesi oluşturmuştur. Ardından akademik Türkçe derlem ve sonra da bu derlemden hareketle akademik Türkçe kelime listesi oluşturmuştur. Geliştirdiği akademik Türkçe testiyle de uluslararası öğrencilerin genel kelime bilgisiyle kısmen iletişim kurabilmelerine rağmen öğretim dili Türkçe olan üniversitelerde akademik kelime bilgisine hâkim olamayışlarından kaynaklanan anlama güçlüğü yaşadıklarını tespit etmiştir (Dolmacı, 2015).

Dursun Demir, "Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe İhtiyaçları" başlıklı doktora teziyle Türkiye'de lisans ve lisansüstü öğrenim gören uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaçlarını araştırmış ve akademik Türkçe kullanırken karşılaştıkları sorunları tespit etmiştir. Demir, araştırma sonucunda uluslararası öğrencilerin derste en çok kullandığı dil becerisinin dinleme; kullanmakta en çok zorlandıkları becerinin ise yazma olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca akademik okumada en çok bölümlerine ait terimleri anlamada; akademik dil kullanarak herhangi bir yazı yazmada; telaffuz hatası yapmadan akademik konuşmada ve standart Türkçenin dışındaki aksanlı konuşmaları dinlerken anlamada zorlandıklarını tespit etmiştir (Demir, 2017).

Mustafa Ulutaş, "Türkiye'de Yükseköğrenim Görecek Yabancılar İçin Özel Amaçlı Türkçe Öğretimine Yönelik Program Geliştirme: Bir Model Önerisi" başlıklı doktora teziyle Uşak Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim görecek uluslararası öğrenciler için "özel amaçlı Türkçe öğretim programı" geliştirmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu fakültedeki uluslararası öğrencilerle fakülte öğretim üyeleri oluşturmuştur. Ulutaş, mevcut durumu analiz edebilmek için öğrencilere anket; fakülte öğretim üyelerine ise ihtiyaç

ve içerik belirleme formu uygulamıştır. Sonrasında elde ettiği verilerden hareketle, öğrencilerin dil ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik, amaç ve kazanımlar oluşturmuştur. Ayrıca Ulutaş, alana ilişkin içeriği belirleyebilmek için kaynak kitaplar incelemiş ve bu kitaplarda alanla ilgili en sık kullanılan sözcük, sözcük grupları ve terimlerden oluşan 1.000 kelimelik bir liste ortaya koymuştur. İçerik için alanla ilgili metinler seçerek etkinlikler tasarlamıştır (Ulutaş, 2016).

Burak Tüfekçioğlu, "Yabancı Dil Olarak Akademik Türkçe: Sosyal Bilimlerde Akademik ve Teknik Söz Varlığı" başlıklı doktora tezinde Türkçenin sosyal bilimler alanındaki teknik ve akademik söz varlığını belirlemeyi amaçlamıştır. Tüfekçioğlu, tezinin sonunda alanda kullanılması için eğitim amaçlı bir akademik Türkçe kelime listesi sunmuştur (Tüfekçioğlu, 2018).

Canan Yurdakul Güde, "Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Akademik Yazmaya Yönelik Bir İçerik Önerisi" başlıklı yüksek lisans teziyle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen uluslararası öğrencilerin gerek yükseköğrenim hayatı boyunca gerekse daha sonraki kariyer basamaklarında ihtiyaç duyacakları Türkçe akademik yazma hususunda onları desteklemeyi planlamıştır. Yurdakul Güde, tezinde alana yönelik bir akademik yazma dersi içeriği önerisi sunmuştur (Yurdakul Güde, 2019).

Merve Konyar, "Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe İhtiyaç Analizi ve Örnek Ders İçeriği" başlıklı yüksek lisans tezinde uluslararası öğrencilerin dört temel dil becerisi ve buna bağlı becerilerde ne düzeyde yetkinliğe sahip olduklarını tespit ederek akademik Türkçe ihtiyaçlarını ortaya koymayı ve bu ihtiyaca yönelik örnek ders içerikleri hazırlayarak bir öneri sunmayı amaçlamıştır. Ayrıca Konyar, bu çalışmasında Türkiye'deki TÖMER'lerde bir yıl Türkçe hazırlık okuyan uluslararası öğrencilerin akademik eğitimlerine başlayabilmeleri için yeterli düzeyde Türkçe bilmediklerini de ifade etmiştir (Konyar, 2019).

Volkan Kurt, "Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Özel Amaçlı Dil Öğretimi: İş Türkçesi", başlıklı doktora tezinde yabancılara Türkçenin özel amaçlı öğretimi ile iş Türkçesi öğretimi alanlarına yönelik dünyadaki uygulamalardan hareketle bir kuramsal çerçeve çizmiştir. Daha sonra "Yazılı Türkçenin Kelime Sıklığı Sözlüğü", "Çağdaş Türkçenin Sıklık Sözlüğü" ile "A Frequency Dictionary of Turkish" sözlüklerini genel iş

sahasına yönelik sözcükler açısından tarayarak A1 ve A2 seviyesi için iş Türkçesi söz varlığı hazırlamıştır (Kurt, 2019).

Ekin Şen, "İktisadi ve İdari Bilimler Türkçesinin İncelenmesi ve Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kullanımı" başlıklı yüksek lisans tezinde mesleki dil olarak iktisadi ve idari bilimler Türkçesinin dil özelliklerini betimlemeyi amaçlamıştır. Şen, araştırmasının sonunda betimlediği iktisadi ve idari bilimler Türkçesinden hareketle yabancı dil olarak mesleki Türkçe öğretimine yönelik örnek bir materyal sunmuştur (Şen, 2015).

Işıl Açıkalın, "Türk Tıp Dilinin ve Doktor-Hasta İletişiminin Dil Bilimsel İncelemesi" başlıklı doktora teziyle Türk tıp dilini ve doktorun hastayı muayenesi esnasında kullanılan dili betimlemeyi amaçlamıştır. Açıkalın, bu çalışmasında Türk tıp dilini toplum bilimi ve dil bilimi yönünden irdelemiştir. Ayrıca çalışmada bir meslek dili olarak Türk tıp dilinin doktor-hasta iletişimindeki kullanım sıklığı ile bu aşamada kullanılan söylemlerin çözümlemesi de yapılmıştır (1995).

Esat Nadir Eryılmaz, "Metinsel Şema Oluşturma Ölçütlerinin Bilgi Yönetimi ve Öğrenme Stratejileri Bağlamında 'Tıbbi Söylem'e ve 'Tıp Bilişimi'ne Uygulanması" başlıklı yüksek lisans teziyle kavramsal ve dilsel gösterimlere dayandırılan "bilgi gösterimi" konusunu ele alınan kuramsal çerçevede tıbbi söylemle ilişkilendirmiştir (2002).

Nida Kahraman, "Sağlık Diplomasisi: Türkiye İçin Model Önerisi" başlıklı doktora tezinde kamu diplomasisi ve onun uygulama alanlarından biri olan sağlık diplomasisi ışığında Türk kamu diplomasisini inceleyerek sağlık diplomasinin mevcut durumunu analiz etmiştir. Ayrıca Kahraman çalışmasında yaptığı mülakatlardan; analiz ettiği küresel anlaşmalar, bildiriler ve ulusal raporlardan hareketle Türkiye'ye yönelik bir sağlık diplomasisi modeli önermiştir (2019).

Sabira Aliyeva, halk sağlığı hemşireliği ana bilim dalında hazırladığı "Sağlık Alanında Eğitim Alan Yabancı Uyruklu Öğrencilerin İletişim Becerileri ve Sıklıkla Yaşadıkları Sorunlar" başlıklı yüksek lisans teziyle Ondokuz Mayıs Üniversitesinin sağlık bölümlerinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin iletişim becerileriyle sosyo-kültürel ve ekonomik anlamda sıklıkla yaşadıkları sorunları belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmasında uluslararası öğrencilerin iletişim becerilerinin orta düzeyde olduğunu tespit ederken hedef kitlenin yaşı, medeni durumu, gelir durumu, anne-babanın eğitim durumu, toplumsal çevreyi

benimseme, sosyal etkinliklere katılma, eğitimden memnun olma, Türkçe dil bilgisi, Türkiye'de eğitimi tercih etme ve eğitimden memnun olma durumları ile iletişim becerileri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu ortaya koymuştur (2017).

BÖLÜM III

KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde özel amaçlı dil öğretiminin tanımı ile türlerine; özel amaçlı dil öğretim sürecinin özelliklerine; Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi ışığında özel amaçlı Türkçe öğretimi ve sağlık Türkçesine; özel amaçlı Türkçe öğretiminin tarihçesi ile bu süreçte yazılmış eserlere; kültürel diplomasi ve bilim diplomasisi bağlamında yabancı dil olarak / yabancılara Türkçe öğretiminin önemine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

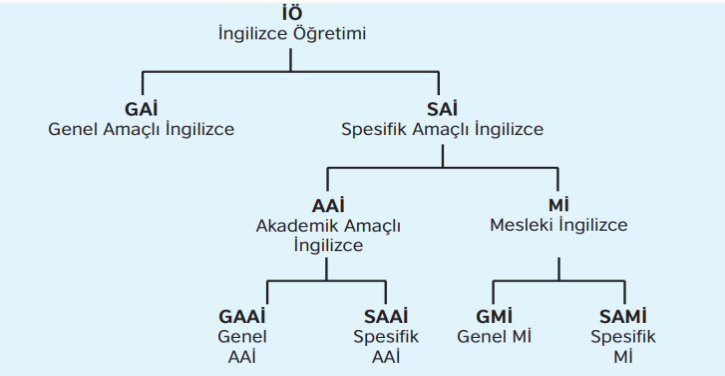
3.1. Özel Amaçlı Dil Öğretimi

3.1.1. Özel Amaçlı Dil Öğretiminin Tanımı ve Türleri

Bir dil, farklı amaçlarla öğrenilebilir. Dil öğretiminin nasıl desenleneceğini ise hedef kitleye uygulanan ihtiyaç analizi belirler.

Genel İngilizce kurslarının öğrenen veya işverenlerin ihtiyaçlarını karşılamadığı fark edilince 1960'larda "belirli amaçlar için İngilizce" veya "özel amaçlar için İngilizce" diye bir terim ortaya çıkmıştır (Bracaj, 2014a, s. 40). Günlük kullanım amacıyla öğrenilen dil, genel dil öğretimiyle sağlanır ve öğrenen, o dilin konuşurlarıyla genel bir iletişim kurabilir. Günümüzde Avrupa Dil Gelişim Dosyası'ndaki A1-C1 arasındaki dil öğretimi de genel dil öğretimi içindir (Şen, 2015, s. 12). Genel amaçlı dil öğretiminde dil öğrenmek bir amaç iken özel amaçlı dil öğretiminde bir araçtır. Çünkü özel amaçlı öğretiminde öğrenilen dili kullanarak diğer hedeflere ulaşmak söz konusudur (Demir, 2017, s. 49). Hedef konusunda

homojenlikten bahseden bu öğretim, günümüz dil öğretim dünyasının gündemindedir. Yapılan araştırmalara, oluşturulan materyallere bakıldığında bu amaçların daha çok akademik ve mesleki olduğu görülmektedir. Özel amaçlı dil öğretiminin türlerini R. R. Jardon (1997), İngilizceden hareketle şu şekilde tasnif etmiştir:

Şekil 2. İngilizce öğretiminin dalları. (Jardon'dan aktaran British Council ve TEPAV, 2015. https://www.britishcouncil.org.tr/sites/default/files/20160211_english_he_baseline_study_final_tr.pdf sayfasından erişilmiştir.)

Yukarıdaki şekilde yabancı dil öğretimi, genel amaçlı ve özel amaçlı olmak üzere iki alt dala ayrılmıştır. Esasında özel amaçlı dil öğretimi, çok çeşitlidir. Örneğin; Gürcü öğrencilerin yazma becerisini geliştirmeye yönelik Türkçe dersleri, gazetecilerin yazma ve konuşma becerisini geliştirmek için düzenlenen İngilizce kursları, Afrikalı yetişkinlerin konuşma becerisini geliştirmeye yönelik kulüp çalışmaları, Avrupa Birliği delegasyonları için verilen diplomasi Türkçesi... vb. Ancak günümüzde özel amaçlı dil öğretiminde daha çok akademik ve mesleki dile yoğunlaşılmıştır. R. R. Jardon (1997)'ın yukarıdaki şemalandırmasına göre akademik ve mesleki dil öğretimi de kendi içinde alt dallara ayrılmaktadır: Akademik amaçlı İngilizce (genel amaçlı akademik İngilizce ve özel amaçlı akademik İngilizce) ile mesleki İngilizce (genel mesleki İngilizce ve özel mesleki İngilizce). Genel akademik İngilizce, bütün bilim dallarındaki öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik sunulan İngilizcedir (Gohar Seyedi, 2020, s. 24). Durmuş ve Kocaman Gürata (2020)'nın belirttiği üzere "Akademik amaçlı İngilizce öğretimi, öğrencilerin yabancı üniversitelerde kendi uzmanlık alanlarında eğitim görmesine; mesleki / profesyonel amaçlı İngilizce öğretimi ise öğrencilerin belirli bir alanda işlevsel dil becerileri kazanmasına yardımcı olur" (s. 45). Telefonda iş görüşmesi yapmak, işle ilgili e-posta yazmak veya sunum yapmak... vb. mesleki dil becerilerini kapsayan İngilizce öğretimi, mesleki İngilizcedir (British Council ve TEPAV, 2015a, s. 77).

Özel amaçlı mesleki İngilizce, belirli bir iş alanına özel mesleki dilin öğretimiyle ilgilenen İngilizce öğretimidir ve bu öğretimde uzmanlık terminolojisi ile belirli belgelerin yazım usulleri de işlenmektedir (British Council ve TEPAV, 2015b, s.9-10). Tüm bu tasniflendirmelere göre denilebilir ki: Sağlık alanında (tıp fakültesi, diş hekimliği fakültesi, eczacılık fakültesi, ebelik bölümü, hemşirelik bölümü... vd.) eğitim gören uluslararası öğrencilerin bölüm ders kitaplarını ve öğretim üyelerinin ders anlatımlarını anlayabilmesi; uzmanlık alanıyla ilgili sunum yapabilmesi... vb. amaçlar için düzenlenen Türkçe kursları, özel amaçlı akademik Türkçeye örnek iken yabancı doktorların, diş hekimlerinin veya hemşirelerin mesleki hayatlarında hastalarla kuracakları iletişime yönelik düzenlenen Türkçe öğretimi ise özel amaçlı mesleki Türkçeye bir örnektir.

Günümüzde tüm bu çalışmalara model olan, yön veren yabancı dil, daha çok İngilizcedir ancak Altmışdört (2009), "Bilim Öğrencilerine Almanca Öğretimi (German for Science Students)" isimli kitabın bu alandaki ilk model çalışma olarak kabul edildiğini belirtir (s. 29). Ünlü Alkaya (2019), bir araştırmasında hâlihazırda özel amaçlar için İngilizce öğretiminin teorik alt yapısını oluşturan 41 akademik kaynağın bulunduğunu ayrıca tıp, hemşirelik, iş, işletme, bankacılık, sivil havacılık, mühendislik, hukuk, pazarlama, ekonomi, psikoloji ve turizme kadar birçok mesleki alana yönelik hazırlanan 30 farklı öğrenci kitabının olduğunu; 37 üniversite ile British Council gibi İngiltere'nin önde gelen 3 önemli özel kurumunda özel amaçlar için İngilizce kurslarının düzenlendiğini ve bu kursların daha çok "akademik İngilizce", "yaz okulu" ve "pre-sessional (hazırlık)" gibi üniversite eğitimine başlayacak veya eğitimlerine devam eden yabancı öğrencilere destek niteliğinde olduğunu tespit etmiştir (s. 338). Özel amaçlı Türkçe öğretiminde ise 12 makale; 5 yüksek lisans tezi ve 7 doktora tezi bulunmaktadır. Yapılan bu çalışmaların da yaklaşık % 66'lık oranı, akademik Türkçeye; % 25'lik oranı ise mesleki Türkçeye aittir (Şen ve Ünlü Alkaya, 2021, s. 349-350).

Özel Amaçlı Türkçe Öğretimine Yönelik Hazırlanmış Akademik Kaynaklar:

Akademik Amaçlar İçin Türkçe Öğretimi Kuram ve Uygulama (Ed. Burak Tüfekçioğlu)

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Sözcükler (Dr. Burak Tüfekçioğlu)

Akademik Türkçe (Ed. Prof. Dr. Halit Karatay)

Yabancılar İçin Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi İş Türkçesi (Dr. Volkan Kurt)

Göçmenlere Türkçe Öğretimi (Editörler: Dr. Umut Başar, Dr. Burak Tüfekçioğlu)

Ana Dili Arapça Olanlara Türkçe Öğretimi (Dr. Hüseyin Polat)

Ana Dili Rusça Olanlara Türkçe Öğretimi (Dr. Hüseyin Polat)

Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi İçin Hazırlanmış Ders Materyalleri:

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenler İçin Akademik Türkçe Atölyesi

(Editörler: Emre Yazıcı, Talha Göktentürk, Ümmühan Yanar)

Uluslararası Öğrenciler İçin Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1

Uluslararası Öğrenciler İçin Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2

Uluslararası Öğrenciler İçin Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3

Yabancılar İçin Görsel Tıp Terimleri Sözlüğü

Yabancılar İçin Kitle İletişim ve Basın Türkçesi (Dr. Hüseyin Polat)

Arapça Açıklamalı Türkçe Dil Bilgisi Alıştırmaları (A1 Düzeyi) (Doç. Dr. Hüseyin Polat)

Yapılan çalışma ve araştırmalardan da anlaşılacağı üzere özel amaçlı Türkçe öğretiminde sınırlı sayıda kaynak ve ders materyali mevcuttur. Ayrıca akademik kaynakların çoğu, özel amaçlı İngilizce öğretim kaynaklarından beslenmiştir.

3.1.2. Özel Amaçlı Dil Öğretim Sürecinin Özellikleri

İlhan ve Kayabaşı (2014)'nın belirttiği üzere "Özel amaçlı İngilizce, ortak hedefleri olan bir grup öğrenciye belirli bir alan veya meslekle ilgili ihtiyaç duyacağı İngilizce bilgi ve becerilerinin öğretilmesidir" (s. 4). T.C. Millî Eğitim Bakanlığınca 31.05.2006'da Resmî Gazete'de yayımlanan Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği'nde yer alan 7. maddenin 3. fıkrasında özel amaçlı dil öğretimiyle ilgili şu ibare yer alır: "Kurslar, birbirini izleyen programlar şeklinde düzenlenebileceği gibi özel amaçlı bağımsız programlar şeklinde de düzenlenebilir" (s. 2). Ancak bu öğretimin iskeletini oluşturabilmek ve dil öğretim sürecini başarıya ulaştırabilmek için önce hedef kitlenin o dili öğrenme hedefini bilmek gerekir. En etkili başlangıç, özel amaçlı dil öğretimine yönelik derslere başlamadan önce öğrenenlerin ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla onlara bir ihtiyaç analizinin

yapılmasıdır (Ulutaş, 2016, s. 15). İhtiyaç analizleri, dil öğretimine yön veren bir pusula gibidir. Çünkü analizlerden elde edilen sonuçlara göre yöntem ve teknik belirlenir. Doğru yöntem ve tekniğin belirlenmesi ise dil öğretiminin başarılı bir şekilde gerçekleşmesini sağlar. Dil öğretimini tek düzelikten çıkararak hedef kitlenin motivasyonunu artırır. Hızlı ve etkili öğrenmede motivasyon oldukça önemlidir (Güzel ve Barın, 2016a, s. 234). Çangal ve Yörüsün (2017)'ün belirttiği üzere "Özel amaçlı dil öğretim programlarında öğrenci ihtiyaçlarının doğru tespit edilmesi çok önemlidir. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğretimi alanında dil ihtiyaç analizi çalışmalarının farklı alanları kapsayacak şekilde genişletilerek uygulanması gerekmektedir" (s. 2690). İhtiyaç analizinden sonra ortaya çıkan sonuçlar, ders planından süreçte kullanılacak materyale; uygulanacak etkinliklerden yapılacak ölçme-değerlendirmeye kadar birçok konuda öğreticilere yol gösterecektir. Yine Temizyürek, Çangal ve Yörüsün (2015)'ün belirttiği üzere "Özel amaçlı dil öğretim programlarında sistemin merkezinde öğrenci yer alır. Öğrenciye neyin öğretilip neyin öğretilmemesi gerektiği, öğrencilerin neden yabancı dil öğrenmek istedikleri sorularının cevaplarına göre tespit edilir" (s. 91). Özel amaçlı öğretim gerçekleştiren bir İngilizce (dil) uygulayıcısı, kursa geçmeden önce öğrencilerin gereksinimini tespit etmek için bir ihtiyaç analizi yapmalıdır. Ayrıca materyalleri hazırlama ve sunmanın yanında öğretim programı tasarlama ve geliştirmede aktif olarak yer alma, hedef kitlenin ihtiyaçlarını belirlemek için özel araştırma yapma, ölçme-değerlendirme testlerini, ders materyallerini ve hedef kitleyi değerlendirme gibi daha fazla sorumluluğu bulunmaktadır (Bilokcuoğlu, 2012a, s. 89).

> Öğrenci merkezli bir öğretim programı olan özel amaçlı yabancı dil öğretimi, (genel dil eğitimi almış bireylere) farklı alanlarda yabancı dil eğitimi vermeyi amaçlamaktadır. Bu programda belirli konu alanlarına yönelik metinler ve parçalar ele alınarak sözcük ve dil yapılarının öğretimi sağlanır. Aynı zamanda dil becerileri ve temel işlevlerin de edinimi gerçekleşir (Altmışdört, 2009a, s. 32).

Öğrenenlerin hedef dili öğrenme amacı veya ihtiyacı tespit edildikten sonra ders sürecinde uygulanacak etkinliklerde ise şunlara dikkat edilmelidir:

> Özel amaçlı yabancı dil öğretiminde etkinliklerle ilgili ilk çıkış noktası, öğrencilerin meslek hayatlarındaki dil gereksinimlerinin karşılanmasının sağlanmasıdır. Bu nedenle ders sürecinde yer alacak etkinlikler, bire bir gereksinimlerle ve gerçek yaşamla örtüşmelidir. Etkinlikler sadece dil yeterliliğinin sağlanmasına yönelik değil mesleki alan bilgisine de yönelik olmalıdır (Altmışdört ve Işık, 2012, s. 23).

Özel amaçlı yabancı dil öğretiminde daha çok genel yabancı dil eğitimi almış öğrencilerin bilişsel ve akademik anlamda gelişimlerinin sağlanması amaçlanmalıdır (Altmışdört, 2009b, s. 46). Ayrıca özel amaçlı yabancı dil öğretiminde belirli bir konu alanının öğretimi

amaçlandığından ve konular gerçek yaşamla bağlantılı olduğundan gerçekçi bir öğretim ortamı sağlanmalıdır (Altmışdört, 2009c, s. 33). Özel amaçlar için İngilizce ile genel amaçlar için İngilizce karşılaştırıldığında özel amaçlar için İngilizce dersleri, öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonunu artırmada daha etkilidir. Çünkü özel amaçlar için İngilizce, hedef kitlenin çalışma alanıyla ilgilidir ve onların ihtiyaçlarına cevap vermektedir (Bracaj, 2014b, s. 41). Ayrıca üniversite yıllarında özel amaçlar için İngilizce dersi alan öğrenciler, çalışma koşullarına kolayca adapte olabilir ve kendi alanlarında kolayca çalışabilir (Bracaj, 2014c, s. 42).

Özel amaçlar için İngilizcenin mutlak ve değişken özellikleri vardır. Mutlak özellik, dil öğretiminin öğrencinin özel ihtiyaçlarını karşılamak için tasarlanmasıdır. Değişken özellik ise özel amaçlar için İngilizcenin orta veya yüksek düzey öğrenciler için tasarlanması; belirli disiplinlerle ilgili olması; yetişkin öğrencilere yönelik yapılması; genel amaçlar için İngilizcenin dışında bir metodolojinin kullanılabilmesi ve kursların çoğunun dildeki temel bilgilerin edinildiği varsayılarak tasarlanmasıdır (Dudley-Evans'tan aktaran Bilokcuoğlu, 2012b, s. 82). Dudley-Evans'ın özel amaçlı İngilizce öğretiminin betimlemesinde şu hususların olmaması dikkat çekmektedir: Özel amaçlı dil öğretiminin hedef kitlenin sadece özel ihtiyaçlarına yönelik değil; ilgi alanlarına göre de yapılabilmesi ve yaş grubunun değişkenlik gösterebilmesidir. Bu betimlemeler içinde yer alan özel amaçlı İngilizce öğretiminin belirli disiplinlerle ilgili olmasında öğreticinin ne yapması gerektiğine Dudley-Evans ve St. John şu şekilde işaret eder: Özel amaçlı İngilizce öğretimi yapan bir öğretmen, konunun uzmanıyla iş birliği yapar (Dudley-Evans ve St. John'dan aktaran Bilokcuoğlu, 2012c, s. 88).

Munby'den aktaran Durmuş ve Kocaman Gürata (2020)'nın belirttiği üzere "Hedef durum kavramı, özel amaçlı yabancı dil öğretim programlarını geleneksel yöntemlerden ayıran ve bu programlara temel oluşturan bir kavramdır" (s. 43-44).

Mutlak Özellikler:

1- Özel amaçlı yabancı dil öğretiminde dil öğretimi, öğrencinin özel amaçlarını ve gereksinimlerini karşılayacak biçimde planlanır.

2- Dil öğretiminin içeriği (yani temaları ve konuları) belirli uzmanlık alanları, meslekler ve etkinliklerle ilgilidir.

3- Dil öğretimi, söz dizimi, sözcük dağarcığı, metin, söylem ve anlambilim vb. özellikler açısından hedeflenen uzmanlık alanları veya mesleğe uygun olan dil özelliklerine odaklanır.

4- Özel amaçlı dil öğretimi, genel dil öğretimiyle karşıtlık ilişkisi gösterir.

Değişken Özellikler:

1- Özel amaçlı dil öğretiminde kullanılacak olan metodoloji (öğretim yöntemi) genel amaçlı yabancı dil öğretiminden farklı olabilir.

2- Dil öğretimi belirli bir dil becerisiyle sınırlandırılabilir (örneğin; sadece yazma veya sadece okuma üzerinden planlanabilir) (Strevens'den aktaran Kocaman Gürata ve Durmuş, 2020b, s. 44).

Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere özel amaçlı dil öğretimi, dil öğrenme motivasyonunu sağlamada genel amaçlı dil öğretimine göre daha etkili ve verimlidir. Özel amaçlı dil öğretim sürecinde dikkat edilmesi gereken en önemli husus ise genel dil öğretiminden geçmiş bireylerin ilgi, ihtiyaç veya amaçlarına binanen onlara öğrenen merkezli ve gerçek yaşamla ilintili bir dil öğretiminin sunulmasıdır.

3.1.3. Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Işığında Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi

Avrupa Konseyi, son yıllarda "çok dilli ve çok kültürlü" insan tipi şeklinde bir tanıma gitmiş ve tüm dikkatleri üzerine çekmiştir. Bu boyut, mazisi eskiye dayanan ancak yeni yöntem ve tekniklerle günümüz çağının ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yeniden yapılandırılmış "yabancı dil öğretimi"ni dolayısıyla "yabancı dil / diller bilen insan"ı tanımlamaktadır. Çok bilinen "Bir dil, bir insan; iki dil, iki insan." sözü ise rekabet anlamı içinde gizli olan bu olguyu betimlemektedir. Avrupa Konseyi'nin ortaya koyduğu Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (AOÖÇ) ve Avrupa Dil Gelişim Dosyası (ADGD), yabancı dil öğretiminde radikal değişikliklere gidilmesine vesile olmuştur. Avrupa ülkelerindeki dil öğretim (programları; program yönergeleri; ölçme-değerlendirme ve ders kitapları… vb.) çalışmalarını yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmayı amaçlayan; yabancı dil öğrenenlerin bu dili iletişim kurmada kullanabilmek için neleri bilmeleri ve bu dilde etkinlik kazanmak için hangi bilgi ve yeteneklerini geliştirmeleri gerektiğini kapsamlı bir şekilde açıklayan; yabancı dil öğrenenlerin gerçekleştireceği ilerlemenin, öğrenmenin her aşamasında ve yaşam boyu öğrenme temeliyle ölçülebilmesini sağlayan dil yeterlilik düzeylerini tanımlayan yelpazeye (çatıya) 'Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi' denir (AOÖÇ, 2013e, s. 1). Şen (2019)'in belirttiği üzere "Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (Common European Framework of Reference for Languages, CEFR) 2001 yılında yayımlanmıştır. 2017 yılında Çerçeve üzerinde çeşitli değişiklikler ve eklemeler yapılmış, 2018 yılında da 'Tanımlayıcı Kitap' olarak yayımlanmıştır" (s. 5). Son olarak Avrupa

Konseyi, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nin 2001'deki yayımını güncelleyerek 2020'de 'Tamamlayıcı Cilt' şeklinde sunmuştur (Council of Europe, t.y.). Şen (2019)'in belirttiği üzere "Kavramla ilgili literatürde çeviri noktasında birbirinden farklı karşılıkların verildiği tespit edilmiştir. (…) Önerimiz; kavram birliğinin 'Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme' ifadesinden yana olmasıdır" (s. 5-6). Araştırmada da bu tanım benimsenmiş olup bahsi geçen Metin, "Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi" olarak adlandırılmış ve "AOÖÇ" şeklinde kısaltılmıştır.

Buna göre yabancılara ait birçok dil öğretim merkezi, (Cervantes Enstitüsü, Goethe Enstitüsü, British Council, Dante Alighieri Enstitüsü... vd.) önce kendi dilini yabancılara sonra da yabancı bir dili kendi insanına öğretilmek için tüm politika ve amacını, Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'ne göre yeniden düzenlemiş; birçok yeni teknik ve materyalini öğretime dâhil etmiştir. Türkiye'de ise yabancı dil öğretim merkezi olarak, özel kuruluşlar hariç, TÖMER'ler bulunmaktadır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğreten bu kurumların işlevini yurt dışında daha da yoğunlaştırıp uygulayan kurum ise Yunus Emre Enstitüsüdür. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni temsil etme gayesini ön plana çıkararak Türk kültürünü tanıtıcı faaliyetler düzenleyip Türkiye Türkçesini yabancı dil olarak öğreten Enstitü, dil öğretimini diğer dil öğretim kurumları gibi Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi ışığında gerçekleştirmektedir.

Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde eylem odaklı yaklaşım benimsenmiştir. Metin'de eylem odaklı yaklaşımın nitelikleri ise şu şekilde açıklanmıştır: Sosyal aktörlerin çeşitli durumlarda, belirli bir çevrede ve özel hareket sahasında yerine getirmeleri gereken (sadece dille sınırlı olmayan) görevleri bulunur. Söz konusu bu görevler, dil etkinlikleri içerisinde yer alırken sosyal aktörlerin belirli bir sonuca ulaşmak için kendi özel yeteneklerini kullanarak gerçekleştirdiği amaçlı eylemleridir (AOÖÇ, 2013f, s. 6). Bahse konu açıklamalardan hareketle denilebilir ki sağlık alanındaki sosyal aktörler: doktor (dâhiliye doktoru, göğüs hastalıkları doktoru, göz doktoru, çocuk doktoru, diş hekimi, klinik psikolog... vd.), hemşire, eczacı, hasta bakıcı, ebe, ambulans personeli, sağlık bakanı, başhekim, başhemşire, mümessil, sağlık memuru, radyolog, psikolog, diyetisyen, fizyoterapist, dil ve konuşma terapisti, podolog, sağlık fizikçisi, tıbbi laboratuvar teknisyeni, tıbbi laboratuvar ve patoloji teknikeri, ağız ve diş sağlığı teknikeri, diş protezi teknikeri, ameliyathane teknikeri, adli tıp teknikeri, diyaliz teknikeri ve acil tıp teknikeri gibi

bireylerdir. Sağlıkla ilgili görevlere ise bir doktorun bir hastayı muayene etmesi; tanı koyabilmek için hastaya "Şikâyetiniz nedir?, Bu şikâyetiniz ne zamandan beri devam ediyor?" gibi sorular yöneltmesi; hastayı muayene veya ameliyat etmesi; derin bir yaraya dikiş atması ya da bir hemşirenin bir hastanın yarasına bakım uygulaması... vb. örnek olarak gösterilebilir.

3.1.4. Özel Amaçlı Dil Öğretimi Olarak Sağlık Türkçesi

Mesleki dil; bir mesleğe, bir alana veya bir bilim dalına özgü teknik terimlerin, sözcük oluşumu için belirli biçim birimlerin, dil bilgisi yapılarının, kendisine ait söz dizimi özelliklerin ve anlatım biçimlerinin bir araya gelerek oluşturduğu dildir. Belli bir mesleğin, alanın veya bilim dalının uzmanları arasındaki iletişimi kolaylaştıran ve dil olarak kendine özgü özelliklere sahip olan mesleki dilin Türkçede kullanılan biçimine ise mesleki Türkçe denir (Şen, 2015b, s. 59). AOÖÇ (2013)'te bahsedildiği üzere "Mesleki beceriler, bir işin gerekliliklerini yerine getirmek için gerekli uzmanlık etkinliklerini (zihinsel ya da fiziksel) sergileme becerisidir" (s. 99). Tanımlardan da anlaşılacağı üzere bu öğretim, belirli bir hedefe yöneliktir. Bu hedefin temelini de meslek veya iş hayatında ilgili bireylerle yeterli düzeyde iletişim kurabilme oluşturur. Durmuş ve Kocaman Gürata (2020)'nın belirttiği üzere "Mesleki amaçlı yabancı dil öğretiminde dil öğretiminin içeriği, yöntemi ve hedefleri belirli bir iş alanına göre tanımlanır. Öğrenicinin iş ortamında kullanacağı dilin özellikleri ve gerekli iletişimsel hedefler ve dilin kullanılacağı görevler belirlenerek planlamalar bu doğrultuda yapılır" (s.46-47).

Yabancı dil olarak / yabancılara Türkçe öğretiminde en güncel ve bir o kadar da önemli ve elzem olan mesleki Türkçe öğretiminin hangi alana yönelik olacağını ise yine ihtiyaç ve hedefler belirler. Bireysel ilgi ve ihtiyaçlar göz önüne alındığında özel amaçlı Türkçe öğretiminin gerekli olduğu ortadadır. Herkese aynı materyallerle Türkçe öğretilmemelidir. Bu sebeple özel amaçlı Türkçe öğretimi üzerine müfredat çalışmaları ve ders planları yapılmalı; ders kitapları ve materyaller hazırlanmalıdır. (Barın ve Temizyürek, 2018, s. 4).

Günümüzde bu dil öğretim modelleri çok yeni olduğu için henüz tam bir farkındalık kazanamamakla birlikte kavramlarının da sıklıkla karıştırıldığı görülmektedir.

> Bir yandan öğrendiği yabancı dilin konuşulduğu ülkede günlük yaşamını sürdürecek diğer yandan gündelik yaşamında kullandığı dilden farklı olarak okuduğu üniversitede derste kullanılan dili anlayacak ve hatta o dilde konuşacak ve yazacaktır. Üstelik okuduğu bölüm derslerinin içeriğine ve o içeriğin kendisiyle sunulduğu dile de hâkim olacaktır (Demir ve Genç, 2018, s. 100).

Yukarıda "günlük ihtiyaçlar için" ile genel amaçlı dil öğretimi; "üniversite derslerini anlama ve bölüm derslerine hâkim olma" ile de akademik amaçlı yapılan dil öğretimi tasvir edilmektedir. Mesleki Türkçe ise hedef dil öğrenicilerinin ihtiyaçlarına uygun olarak belirli bir gruba ortak hedefler doğrultusunda bir konu, alan veya meslek ile alakalı bilgi ve becerilerin kazandırılmasıdır (Sarıçoban ve Kırbaş, 2019, s. 43).

Altmışdört (2009)'ün belirttiği üzere "Kendine özgü sözcük alanları ve sözcük gruplarına sahip olan tıp İngilizcesi, özel amaçlı yabancı dil öğretiminde en fazla ihtiyaç duyulan ve en yaygın olan alanlardan biridir (s. 41).

Mesleki dil olarak sağlık, tüm dünyada etkili olan korona virüsüyle devlet politikalarının daha çok gündemindedir. Bu bağlamda salgın tedbirlerinden aşı çalışmalarına; aşı temininden maske ve solunum cihazı yardımına kadar birçok konuda devletler, hem ülke içinde kriz yönetimine hem de uluslararası ilişkilerde diğer diplomasilerin önüne geçen sağlık diplomasisine önemli düzeyde eğilim göstermiştir.

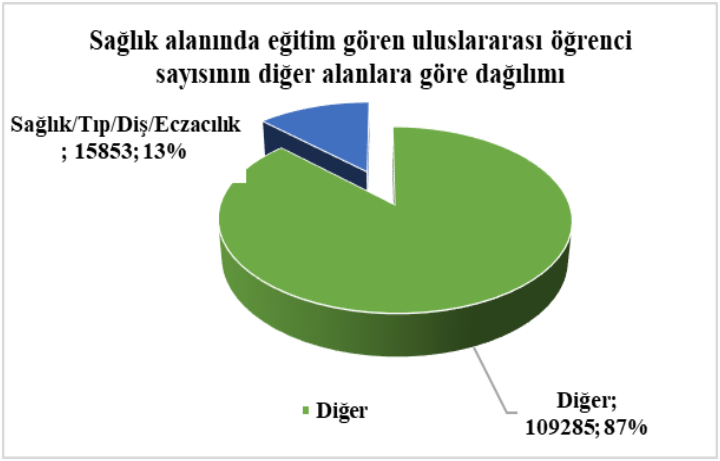
"Bir insan hakkı olarak evrensel erişime açık sağlık; bir hükümetin barışı ve insan haklarını desteklediğinin göstergesidir. Sağlıkla ilgili küresel müzakerelere katılmak, çözümü Birleşmiş Milletler, Dünya Sağlık Örgütü vb. uluslararası örgütlerde aramak, dış yardımlarda sağlık yardımlarına yer vermek diğer ülkelerin o ülkeyle iş birliği ve diyalog kurma tercihlerini etkileyecektir. Bu konularda ki tutumlar diğer ülkeleri çekebilir veya itebilir. Dolayısıyla sağlık meselesi tüm bu konularla olan güçlü bağlarından dolayı önemli bir yumuşak güç kaynağıdır. Dış politikada da kullanılmalıdır" (Kahraman ve Cinman, 2019b, s. 61).

Yine Kahraman ve Cinman (2019)'ın belirttiği üzere "Sağlık ve dış politika arasında arayüz görevi gören sağlık diplomasisi yoluyla devletler, hem halkların kalplerini ve zihinlerini kazanmakta hem de küresel sağlığa katkı sunarak uluslararası ortamın iyileştirilmesini sağlamaktadır" (s. 64). Bu bağlamda Türkiye'nin de salgının ilk günlerinden itibaren birçok ülkeye sağlık konusunda destekte bulunduğu bilinmektedir.

Günümüz tıp dünyasında çok önemli aşamalar katedilmiş; en son teknolojilerle mucizevi ameliyatlar gerçekleştiren Türk doktorları, tüm dünyaya model olmaya başlamıştır. Öyle ki Dünya Üroloji Derneği'nin Atina'da düzenlediği tıp kongresine Türk hekimleri uygulamalarındaki başarılarıyla damga vururken (2019) Ankara Numune Hastanesindeki bel fıtığı ameliyatında uygulanan bir teknikle Türk doktorlarının öğreten yönü (2009) ön plana çıkmıştır. Buna benzer birçok haberden de anlaşılacağı üzere tıp dünyasında Türk hekimleri, birçok uygulamanın başlatanı ve öğreteni konumundadır. Tüm bu gelişmeler ışığında tıbbın merkezi olmaya başlayan ülkelerin başında Türkiye de gelmektedir. Bu bağlamda Türkiye'deki tıp, diş hekimliği ve eczacılık fakülteleriyle eğitim ve araştırma hastaneleri, sağlık alanında eğitim görecek veya staj yapacak uluslararası öğrencilerin de kariyer hedefi hâline gelmiştir. Ayrıca sağlık turizmi de ülkenin başka bir çekim gücüdür.

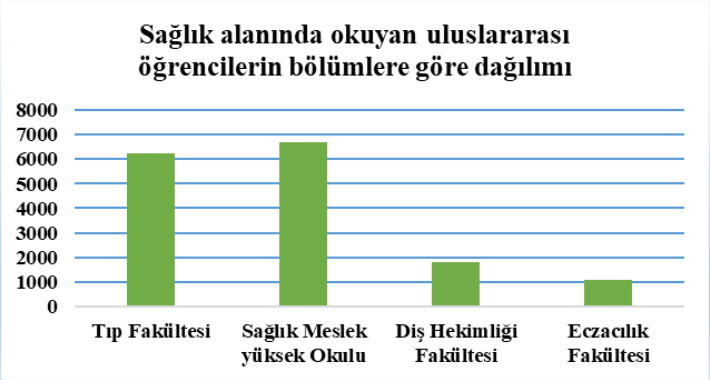
Türkiye'nin son yıllarda sağlık alanında yapmış olduğu reformlar, devlet hastanelerinin büyük aşama kaydetmelerini sağlarken sağlık alanında yaşanan bu iyileşmeler ve ekonomik gelişmeler, özel sektörün de alana yaptığı yatırımlarının katlanarak artmasını sağladı. Sağlık alanında yaşanan bu gelişmelerin meyveleri, sağlık turizmiyle toplanmaya başlanmıştır (Gür, 2014, s. 4).

Aşağıda son yıllarda sağlık alanında eğitim görme amacıyla Türkiye'ye gelen öğrencilerin diğer öğrencilere göre dağılımı verilmiştir. Dağılımdan da anlaşılacağı üzere Türkiye'de sağlık alanında eğitim gören uluslararası öğrenci sayısı azımsanmayacak derecededir.

Şekil 3. 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Türkiye'ye sağlık alanında eğitim almak için gelen uluslararası öğrencilerin, diğer bölümlerde okuyan uluslararası öğrencilere göre dağılımı. https://istatistik.yok.gov.tr/ sayfasından erişilmiştir.

Aynı yıl içinde (korona virüsü salgınından önce) Türkiye'ye gelip sağlık alanında eğitim gören uluslararası öğrencilerin uzmanlık alanlarına göre dağılımı ise şu şekildedir:

Şekil 4. 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Türkiye'ye sağlık alanında eğitim almak için gelen uluslararası öğrencilerin bölümlere göre dağılımı. https://istatistik.yok.gov.tr/ sayfasından erişilmiştir.

Bu dağılıma göre (Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemindeki verilere göre) tıp fakültelerinde okuyan uluslararası öğrenci sayısı 6.253; sağlık meslek yüksekokullarında 6.713; diş hekimliği fakültelerinde 1.810; eczacılık fakültelerinde okuyanların sayısı ise 1.077'dir.

Sağlık alanındaki lisans eğitiminin yanı sıra üniversiteler arası imzalanan iş birliği protokolleriyle uluslararası öğrenciler, staj yapmak için de Türkiye'deki eğitim ve araştırma hastanelerine gelmektedir. Stajını başarıyla tamamlayan öğrenciler, sertifikalarını alıp ülkelerine dönmektedir. Örneğin;

Ondokuz Mayıs Üniversitesi ile Tiflis Devlet Tıp Üniversitesi arasındaki protokole binaen yazın stajını yapmak üzere Samsun'a gelen 54 Gürcü öğrenci, 4 haftalık eğitimin ardından sertifikasını aldı (İhlas Haber Ajansı, 2013). Rize Üniversitesinde stajını tamamlayan 11 Gürcü tıp öğrencisi sertifikasını aldı (Rize'deyiz, 2011). Gürcistan'dan gelen 27 doktor adayı, Bursa Uludağ Üniversitesinde bir ay süreyle staj yaptı (Bursa Büyükşehir Belediyesi Basın Bülteni, 2018).

Görüldüğü üzere günden güne Türkiye'deki sağlık meslek yüksekokulları, tıp, eczacılık ve diş hekimliği fakülteleri ile eğitim ve araştırma hastaneleri; uluslararası öğrencilerin kariyer hedeflerinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu sebeple onların mesleki hayatlarında kuracağı

iletişimlerini destekleyecek sağlık Türkçesi öğretimine yönelik çalışmaların yapılması büyük önem arz etmektedir.

AOÖÇ (2013)'de "sosyal aktör" olarak tanımlanan bir kişi (öğrenen, dil kullanıcısı, dil konuşuru... vd.), iletişimini şu alanlarda ve belirli bir durumun bağlamı içinde kurar: kişisel alan; kamu alanı; mesleki alan ve eğitsel alan (s. 44). Kişilerin belirtilen alanlarda dili kullanmasını da AOÖÇ (2013), "dış bağlamda kullanım" şeklinde tasvir eder (s. 47). Dış bağlamın betimleyici kategorileri de Metin'de şu şekilde geçer: alanlar, mekânlar, kurumlar, kişiler, nesneler, olaylar (durumlar), işlemler (eylemler), metinler. Aşağıda sağlık Türkçesinin hangi durum veya olaylarda hangi mekân veya kurumlarda kimler tarafından hangi materyali (nesneyi) veya metinleri kullanarak hangi eylemi (işlemi) gerçekleştirdiğini betimleyen tablo bulunmaktadır. Bu tabloya göre örneğin; Bir hemşire görev yaptığı aile sağlığı merkezinde bir hastadan kan örneği alırken kan alma tüpünü, kan alma turnikesini, pamuk ve enjeksiyon bandını kullanır.

Tablo 1

AOÖÇ'ye Göre Mesleki Alan Olarak Sağlık Türkçesinin Betimleyici Kategorileri

Mekânlar: hastaneler [acil servis, kulak-burun-boğaz (KBB), genel cerrahi, çocuk cerrahisi, estetik plastik cerrahi, beyin ve sinir cerrahisi, göz hastalıkları, kardiyoloji, nöroloji, psikoloji, üroloji, kadın doğum, yenidoğan ünitesi, yoğun bakım ünitesi, ağız-çene ve diş sağlığı, dâhiliye (iç hastalıkları), röntgen, kan alma odası, endoskopi, göğüs hastalıkları ve alerji, beslenme ve diyet, vezne, danışma, bekleme salonu, hasta kayıt, laboratuvar, poliklinikler, ameliyathane, morg, fizik tedavi ve rehabilitasyon, başhekimlik, onkoloji... vd.], klinikler, muayenehaneler, eczaneler, aile sağlığı merkezleri, sağlık ocakları, veremle savaş dispanserleri, aşı merkezleri, ilaç ve sağlık ürünleri üretim tesisleri...vd.
Kurumlar: T.C. Sağlık Bakanlığı, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı, Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü, Sağlık Yatırımları Genel Müdürlüğü, Türk Tabipler Birliği, Türkiye Kan Bankası, Türk Kızılay, il sağlık müdürlükleri, ilçe sağlık müdürlükleri, aile sağlığı merkezleri, sağlık ocakları, ağız ve diş sağlığı merkezleri, eğitim ve araştırma hastaneleri, devlet hastaneleri, diyaliz merkezleri, evde bakım hizmetleri merkezi, göçmen sağlığı merkezleri, işitme cihazı merkezleri, kan merkezleri, kanser erken teşhis tarama ve eğitim merkezleri, sağlık denetleme merkezleri, sağlık hizmetleri daire başkanlıkları, boğazları ve sağlık denetimleri daire başkanlıkları, kanserle mücadeleyi destekleme vakıfları, toplum sağlığı merkezleri... vd.
Kişiler: doktor (dâhiliye doktoru, göğüs hastalıkları doktoru, göz doktoru, çocuk doktoru, diş hekimi, klinik psikolog... vd.), hemşire, eczacı, hasta bakıcı, ebe, ambulans personeli, sağlık bakanı, hizmetli, başhekim, başhemşire, mümessil, sağlık memuru, radyolog, psikolog, diyetisyen, optisyen, fizyoterapist, odyolog, odyometri teknikeri, sağlık teknikeri, dil ve konuşma terapisti, podolog, sağlık fizikçisi, radyoterapi teknikeri, anestezi teknikeri, tıbbi laboratuvar teknisyeni, tıbbi laboratuvar ve patoloji teknikeri, tıbbi görüntüleme teknikeri, ağız ve diş sağlığı teknikeri, diş protezi teknikeri, ameliyathane teknikeri, adli tıp teknikeri, diyaliz teknikeri, acil tıp teknikeri... vd.
Nesneler: reçete, sağlık raporu, darp raporu, otopsi raporu, maske, önlük, steteskop, muayene çubuğu, glukometre (şeker ölçüm cihazı), tansiyon aleti, numune kapları, serum, aşı, iğne, şırınga (enjektör), ameliyat

masası, sedye, tekerlekli sandalye, cerrahi makas, neşter, pens, solunum cihazı, diyaliz cihazı, kan alma tüpü, kan alma turnikesi, oksijen tüpü, yangın söndürme tüpü, röntgen filmi, görüntüleme cihazı, bilgisayarlı tomografi, musluk, sargı bezi, alçı, ambulans, atık pil kutusu, biberon, buz torbası, donör, dosya, kapsül, emzik, endoskopi, fitil, gazlı bez, geri dönüşüm kutusu, dilek ve öneri kutusu, gözlük, hamilelik testi (gebelik testi), ilaç, ilk yardım çantası, ilk yardım dolabı, ilk yardım malzemesi, ispirto, iskelet, ceset (kadavra), işitme cihazı, jilet, katı gıda, koltuk değneği, krem, küvez, lam, lamel, laparoskopi, merhem, muayene masası, müshil, öksürük şurubu, plastik, pamuk, protokol defteri, şikâyet kutusu, tampon, takma (protez) diş, tentürdiyot, termometre, termal kamera, ateş ölçer, tüp, yara bandı, enjeksiyon bandı, doktor kaşesi... vd.

Olaylar / Durumlar: Deprem sonucu enkaz altında kalmalar, selde mahsur kalma veya boğulmalar, yangında mahsur kalma veya yanmalar, heyelan sonucu toprak altında kalmalar, yıldırım düşmesiyle yaralanma veya ölmeler, trafik kazaları, iş kazaları, salgın hastalıklar, konsey toplantıları, komiteler, boğulmalar, yaralanmalar, elektrik çarpmaları, kalp krizleri, beyin kanamaları, aşılamalar, zehirlenmeler, kazayla el veya bacak kesmeler, sivri cisim batmaları, aşırı sıcaklıklar, düşmeler, çarpmalar, güreş müsabakaları, futbol müsabakaları, tatbikatlar... vd.

İşlemler / Eylemler: organ bağışı yapmak, iğne yapmak, akciğer filmi çekmek, alçıya almak, ameliyat etmek, muayene etmek, tedavi etmek, aşı yapmak, tansiyon ölçmek, kan şekerini ölçmek, ateş ölçmek, araştırmak / araştırma yapmak, damar yolu açmak, reçete veya sağlık raporu yazmak, bilgilendirmek, bayıltmak, kitleyi çıkarmak, göz veya kulak damlası damlatmak, parça almak, diş çekmek, dolgu yapmak, diyet programı hazırlamak, organ nakli yapmak, dosyaya hastanın hikâyesini yazmak, göbek bağını kesmek, hastayı başka bir hastaneye sevk etmek, ihtisas yapmak, hastayı ilaçların yan etkisi konusunda uyarmak, dosya veya raporu imzalamak, kadavrayı incelemek, kalp grafiği çekmek, kan veya idrar tahlili istemek, karantina altına almak, hastaya kök hücre tedavisi uygulamak, müdahale etmek, müşahede altına almak, hastayı gözlemlemek veya takip etmek, hastaya öksürmesini veya derin derin nefes almasını söylemek, hastaya önerilerde bulunmak, pansuman yapmak, hastayı sakinleştirmek, röntgen çekmek, yarayı sargı bezi ile sarmak, merhem sürmek, staj yapmak, taburcu etmek, tahlil yapmak, protez diş takmak, tespit etmek, tanı koymak, dikiş atmak... vd.

Metinler: reçeteler, sağlık raporları, T.C. Sağlık Bakanlığının yönetmelikleri, hasta bilgilendirme broşürleri, sağlıkla ilgili afişler, hastane anonsları, doktor veya hemşire aylık nöbet listeleri, ilaç kullanma talimatları, T.C. Sağlık Bakanlığının YouTube sayfasındaki halkı korona virüsünden korumak için çekilen bilinçlendirme videolarıyla aşıya teşvik videoları, TABİP Covid-19 HUB Bültenleri, TÜBİTAK Bilim ve Teknik dergisindeki sağlıkla ilgili makaleler, sağlıkla ilgili gazetelerde çıkan haberler, doktor kartvizitleri, alternatif tıp videoları, sağlıkla ilgili konuşma metinleri, sağlık kurum ve kuruluşlarındaki bölümlerin yerini gösteren tabelalar... vd.

Yukarıdaki tablo oluşturulurken bazı bilgiler için T.C. Sağlık Bakanlığı ile İstanbul İl Sağlık Müdürlüğünün resmî internet sayfasına başvurulmuştur.

3.2. Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi

3.2.1. Özel Amaçlı Türkçe Öğretiminin Tarihçesi

İletişim; duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması, bildirişim, haberleşme (TDK, 2019). Haberleşme açısından bakılacak olunursa dünyadaki çeşitli bildirişme dizgelerin en gelişmişi, en ergini insan dilidir (Aksan, 2015, s. 13). Dolayısıyla iletişim ve insan, birbirini tamamlayan iki bileşendir. İletişimin oluşması

için insana; insanın insana / insanlara erişimi için de iletişime ihtiyaç vardır ve bu iletişim, daha çok dil aracılığıyla kurulmaktadır.

Günümüzde anında iletişim kurmanın ve bilgiye hızla ulaşmanın küresel aracı, internettir (Steger, 2013, s. 115). Dolayısıyla bugünkü iletişim, daha çok klavye tuşları veya parmak uçlarıyla kurulmaktadır. İnsana ait jest ve mimik ifadeleri, "emojiler" şeklinde teknolojik aletlere yüklenmiş ve bu ifadeler, günlük yazışma dilinde sıklıkla kullanılır hâle gelmiştir. Ancak bu ifadeler, çok sık kullanılıyor olsa da dile ait konuşma ve yazma becerisi haberleşmede hâlâ hâkimiyetini korumaktadır. Konuşma, ister görüntülü olsun ister yüz yüze; yazma da ister internet ortamında olsun ister kâğıt üzerinde... Bu iki beceri, her zaman iletişimin vazgeçilmez kanalları olmaya devam edecektir. Temizyürek, Erdem ve Temizkan (2012)'ın belirttiği üzere "Birey hayatının olduğu gibi toplum hayatının da hemen hemen her alanında konuşma, hayati bir önem taşımaktadır. Teknolojinin gelişme sınırlarının hızla ilerlediği günümüzde konuşma, kişiler arası ilişkileri düzenleyen en önemli etkinliktir" (s. 201).

Alfabelerle örülmüş iletişim kanalı, insanoğlunun konuşma dilinden sonra icat ettiği bir sistemdir. Yazının kalıcılığından ötürü, birçok araştırmacı ilk yazı sistemi hakkında çeşitli bulgular ortaya koymuştur.

> Alfabetik yazımın örnekleri Ortadoğu'nun çeşitli bölgelerinde MÖ 1800'lere kadar uzanır. Bilinen en eski örnek, 1990'larda Mısır'da keşfedilmiştir. MÖ 1000'lere dayanan en etkili alfabe, Filistin ve Suriye'nin bölgelerinde kullanılan Kuzey Semitik alfabesidir. Hepsi sessiz olan 22 harften oluşur. Modern İbrani ve Arap alfabeleri bundan kaynaklanır. Daha sonra Yunanlılar da bu alfabeyi alıp sesli harfler için ekstra işaretler eklemiştir. Daha sonra da Romalılar, Yunan alfabesini alıp çeşitli değişiklikler yapmıştır. Latin alfabesi, günümüzde İngilizce ve daha birçok dili yazmak için kullandığımız alfabedir. Dünyada en yaygın kullanılan yazı sistemidir (Crystal, 2018b, s. 155).

Yazının icadı demek; birikimin, kültürün kalıcılığı demektir. Türklerde yazıya ise Göktürk Dönemi'nde geçildiği bilinir. Yazıdan önce ise kültürün sözle aktarıldığı bilinmektedir.

Akyüz (2018)'ün belirttiği üzere "Türk eğitim tarihi, bilinen ilk Türk toplumları ile başlar" (s. 1). Göktürklerde eğitim, töre içinde ve töre kanalıyla verilirdi. Ancak Göktürklerin 38 harfli gelişmiş bir alfabe ile işlenmiş bir dile sahip olmaları ve de yazılı eserler bırakmış olmaları, onların yazı ve dil konusunda örgün, planlı bir eğitim yaptıklarının da göstergesidir (Akyüz, 2018a, s. 11). Ancak Sümer, Çin ve Bizans gibi uygarlıklarla komşu olan Türklerin bu toplumlarla olan dil ilişkileri tespit edilmiş ve bu konuda önemli çalışmalar yapılmıştır.

Bu çalışmalara göre Türkçenin MÖ 3000'lerden itibaren konuşulduğu ispat edilmiştir (Akar, 2017a, s. 63).

Karakuş (2006)'un belirttiği üzere "Göktürk ve Yenisey Yazıtları; Türkçenin eskiliğinin, işlenmişliğinin ve 8. yüzyılda öğretilme gayretinin somut yazılı belgeleridir" (s.12). Ancak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin ne zaman başladığı kesin olarak bilinmemekle birlikte tarihî verilere göre Uygurlar'la başladığı kabul görmektedir (Güzel, 2017, s. 777). Akyüz (2018)'ün belirttiği üzere "Uygurlar, bilgi ve kültür düzeyleri yükseldiği için yüzyıllarca çeşitli Türk ve yabancı devletlerin saraylarında kâtiplik, bürokratlık, danışmanlık, tercümanlık, öğretmenlik, kültür elçiliği yapmışlardır" (s. 15). Bu sebeple Uygurlar'ın yabancı devletlerde önemli görevlerde yer alması (dolaylı da olsa) Türkçenin özel amaçlarla yabancılara öğretildiğinin bir göstergesidir. Çünkü farklı meslek gruplarıyla bir etkileşim söz konusudur.

İslami Dönem'de de Türkçeye olan ilgi devam etmiştir. Ayrıca bu dönemin dikkat çeken yönlerinden birisi de eğitim-öğretimin medreselerde yapılmasıdır. İlk Selçuklu medreseleri, 1040'lı yıllarda Nişabur'da kurulurken sonrasında bu yapılanmaya Bağdat'ta devam edilmiştir. Kurulan bu medreselere ise "Nizamiye Medreseleri" adı verilmiş ve burada din, hukuk, dil öğretimi yapılmıştır (Akyüz, 2018b, s. 43-44). Osmanlı Devleti'nde de çok yaygın bir şekilde örgün eğitim kurumları olarak medreseler bulunmaktaydı. Ayrıca Osmanlı sınırları içerisinde yaşayan azınlık çocuklarının üst düzeyde yönetici olması için yetiştirildiği Enderun Mektebi de mevcuttu (Akyüz, 2018c, s. 59).

Osmanlı İmparatorluğu'nun uluslararası ilişkiler ve ticari alandaki gücü, Türkçeye olan talebi etkilemiştir. Özellikle Batılı devletlerin 17. yüzyıldan itibaren başlayan Türk dili ve kültürüne olan ilgisi, 18. yüzyılda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin yaygınlaşmasını sağlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu ile elçilikler aracılığıyla yürütülen ticari ve diplomatik ilişkiler, söz konusu elçiliklerde çalışan görevli ve tercümanların Türkçe öğrenmelerini zorunlu hâle getirmiştir. Bu sebeple 1551'de Venedik Cumhuriyeti, kendi uyruğundan olan tercümanların Doğu dillerini özellikle de Türkçeyi öğrenmesi için İstanbul'daki elçilik bünyesinde ilk dil oğlanları okulunu kurmuştur. Sonrasında bu okulu örnek alan Fransa (1669'da), Avusturya (1754'te), Polonya (1766'da) ve son olarak İngiltere (1814'te) de kendi uyruğundan olan tercümanları yetiştirmek için kendi dil oğlanları okulunu kurmuştur. Bu okulların kuruluş amacı da Osmanlı Devleti'nin en üst makamlarıyla başka milletlerin

tercümanlarına gereksinim duymadan kendi uyruğundan olan tercümanlarla iletişime geçebilmekti (Ağıldere, 2010, s. 694-695).

Osmanlı Devleti Lale Devri'nde (18. yüzyılda) Batı'ya açılmaya başlamış; bu dönemde Avrupa'nın önemli şehirlerine elçiler göndermiştir. Bu elçilerin ülkeye dönüşte sundukları raporlar sayesinde Batı'nın sanatından tarımına kadar birçok yeniliklerinden haberdar olunmaya başlanmıştır. Raporların yansıttığı bu yeniliklerden birisi de Batı'nın yabancı dil öğretimidir. Önceleri dış politikayla ilgili tercümeleri yerli halk arasındaki Fenerli Rumlar'a bırakan Osmanlı Devleti, yaşanan bazı sıkıntılar karşısında ve elçilerin sundukları raporlar sonucunda "Babıâli Tercüme Odası"nı, kurmuştur. Böylece Osmanlı'da ilk kez sistemli bir şekilde yabancı dil öğretimi yapan kurum açılmıştır (Özkan, 2019, s. 29).

Yukarıdaki bahsedilenlerden de anlaşılacağı üzere farklı dönemlerde kurulmuş Türk devletlerinin siyasi gücü, Türkçeye olan rağbeti de artırmıştır. Özellikle Osmanlı Devleti Dönemi'nde kurulan Enderun Mektebi ile Dil Oğlanları Okulu, Türkçenin diplomatik ilişkiler için öğrenilmesini sağlayan olgulardır. Tarihî süreçte atılan adımlara ve yazılmış eserlere bakıldığında Türkçenin daha çok siyasi, bürokratik, ticari ve dinî amaçlarla öğrenildiği görülmektedir.

3.2.2. Özel Amaçlı Türkçe Öğretiminde Yazılmış Eserler

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin tarihî seyrinde birçok eser kaleme alınmıştır. Bunların en önemlileri, Dîvânu Lugât'it-Türk ve Codex Cumanicus'tur. Ayrıca aşağıda belirtildiği gibi Memlük Dönemi de bu tür eserlerin ortaya konulduğu önemli bir süreçtir. Esasında bu eserlerin her birinin bir amaca yönelik hazırlandığı görülmektedir. Çünkü Şen (2019)'in de belirttiği üzere "Dil, dil eğitiminin hem aracı hem amacıdır" (s. 2).

11. yüzyılda Kâşgarlı Mahmut tarafından kaleme alınmış olan Dîvânu Lugâti't-Türk, Türk dilinin bilinen ilk sözlüğü olup hedef kitlesi, Araplardır. Karahanlı Dönemi'nin iki büyük eserinden biri olan Dîvân yani "Türk lehçelerini toplayan kitap", sadece Karahanlı Dönemi için değil; tarihî ve yaşayan bütün Türk lehçeleri için en önemli kaynak olma özelliğini taşımaktadır. Âdeta bir Türkiyat ansiklopedisi olan Dîvân'da yaklaşık 9.000 Türkçe kelimenin Arapça karşılıklarına yer verilirken barındırdığı bilgiler, yapılan açıklamalar ve verilen örneklerle aynı zamanda diyalektolojik, etnolojik, coğrafik ve onomastik bir eserdir.

Ayrıca Dîvân; bir halk bilimi eseri, halk hekimliği kitabı, atalar sözü külliyatı ve bir şiir antolojisi özelliği de taşımaktadır (Ercilasun ve Akkoyunlu, 2018, s. xvii-xviii).

Özel amaçlı Türkçe öğretiminde önemli bir yer tutan başka bir eser de Codex Cumanicus'tur.

> Muhtemelen 1303-1362 yılları arasında yazılmış olan Codex Cumanicus, Volga (İdil) ırmağının aşağı mecralarında faaliyet gösteren Fransiskan mezhebi mensubu İtalyan ve Alman misyonerler tarafından kaleme alınmıştır. Gotik harflerle yazılmış olan Codex Cumanicus'ta Kıpçak Türkçesinin (Kumancanın) gramer özellikleri; Latince, Farsça ve Kıpçak Türkçesi (Kumanca) kelime listeleri; Kıpçakça-Almanca sözlük ve Kıpçak Türkçesi metinler yer almaktadır (Gabain'den aktaran Tavkul, 2003, s. 45).

Şimşir'den aktaran Karakuş (2006)'un belirttiği üzere "Codex Cumanicus, misyonerlerce onların amaçları için yazılmıştır. Misyonerler, Kumanlar arasında Hristiyanlığı yayabilmek için onların dillerini öğrenmişlerdir" (s. 21). Misyonerlik ve ticaret yapanların gereksinimlerini karşılamak amacıyla yazılan Codex Cumanicus, bu amaçlara uygun sözcük ve cümleler içermektedir (Durmuş ve Kocaman Gürata, 2020c, s. 42). Bilim çevrelerince "Petrarca Kodeksi" olarak da anılan ve Avrupa'da Türk dili üzerinde yazılan bu eserde Kuman Türklerinin dili hakkında toplu bilgiler bulunmaktadır (Eren, 2018a, s. 23).

Moskova'da bulunup 1850'de M. A. Obolenskiy tarafından yayımlanan bir sözlük, Codex Cumanicus'tan daha eskidir. Bu küçük sözlükte birtakım Kumanca sözler, Rus harfleriyle yer almaktadır (Eren, 2018b, s. 24).

> "Kıpçak Türkçesi, Türkçenin yabancılara öğretiminin en fazla önem kazandığı ve Türkçenin saygınlığının dorukta olduğu dönemdir. 1250-1517 yılları arasında hüküm süren Memlük Devleti'nde Türk sultanlarının devleti yönetmesi nedeniyle Türk diline karşı ilgi artmıştır. Bu ilgi Araplara Türkçeyi öğretmeyi amaçlayan kitapların yazılmasına neden olmuştur. Codex Cumanicus, Kitabü Bulgati'l-Müştak Fi Lugâti't-Türk ve'l Kıfçak, Kitâb-ı Mecmû-i Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mongolî, El-Kavaninü'l-Külliye Li Zabti'l-Lügati't-Türkiyye, Et-Tuhfetü'z-Zekiyye Fi'l-lugâti't-Türkiyye, Kitabü'l-İdrâk Li-lisânü'l-Etrak Kıpçak Türkçesi döneminin yabancılara Türkçeyi öğretmeyi amaçlayan eserleridir" (Bayraktar, 2003a, s. 60).

Mısır'da Araplara Türkçeyi öğretmek için yazılmış eserlerden biri olan Kitâb-ı Mecmû-i Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mongolî (Mugalî)'de Türkçe seviyelere ayrılmış olup eser, sadece temel düzeyde Türkçe öğrenenler için hazırlanmıştır. Yazar, eserde Kıpçak Türkçesini esas almış olup günlük hayatta en çok kullanılan kelimelere yer vermiştir. Türkmen Türkçesine de yer verilen eserde isimler, tematik; fiiller ise bir hareketin oluş sırasına göre bulunmaktadır (Sülükçü, 2016, s. 74-75).

Memlükler Dönemi'ne ait bir başka eser ise Ed-Dürretü'l-Mudiyye Fi'l-Lügati't-Türkiyye'dir.

> "Ed-Dürretü'l-Mudiyye fi'l-Lügati't Türkiyye, Araplara Kıpçak Türkçesi öğretmek amacıyla kaleme alınmış bir eserdir. Döneminde kullanılan temel kelimeleri ve cümleleri içeren eser,

> yabancı birinin şehre indiğinde iletişim kurabilmesi amacıyla yararlanabileceği bir sözlük ve konuşma kılavuzudur. Yapıtta kullanılan doğal yöntemin özelliği dil bilgisi kurallarına yer verilmeden iletişim kurulabilmesidir" (Tiryaki, 2011).

15. yüzyılda Ali Şir Nevâyî tarafından yazılan Muhakemetü'l-Lugateyn, Türkçenin Farsçadan üstünlüğünü Türkçe ile Farsçayı karşılaştırarak ortaya koyar (Güzel ve Barın, 2016b, s. 29). Eserde akademik amaçlı Türkçe öğretimi amaçlanmıştır (Bayraktar, 2003b, s. 65).

16. yüzyılda başlayan "Şarkiyatçılık", Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde önemlidir. Çünkü Türkler, Osmanlı Devleti'yle dünya üzerinde siyasi, ekonomik ve kültür alanlarında bir etki oluşturmuştur. Batı'da bilhassa Osmanlı, Fars, Arap ve Hint gibi Doğu kültürlerine ilginin artmasıyla "Oryantalizm" adında bir akım doğmuştur. Böylece birçok Avrupa üniversitesinde "doğu kültür ve dilleri" ni inceleyen kürsüler oluşturulmuş; Türkçe ve Türk kültürü de yabancılar tarafından ele alınmıştır (Yıldırım, 2011, s. 3). 16. yüzyılda Türkiye, Suriye ve Filistin'de geziler yapan Guillaume Postel, Arapça ve Türkçeyi öğrenmiş; gezi dönüşünde Paris'te College de France'ta Yakın Doğu dilleri kürsüsünü kurmuştur. "De la Republique des Turcs" adlı eserine daha sonra "Instruction des mots de la langue Turquesque les plus communs" başlıklı yeni bir bölüm ekleyen Postel'in bu kitabı Türkçe öğretimi açısından önemlidir (Eren, 2018c, s. 29).

18. yüzyılda yurt dışında Türkoloji bölümlerinin (Türkoloji kürsülerinin) kurulmasıyla Türkçe öğretimi canlanmış; Türkolojide birçok yabancı Türkolog yetişmiş ve bu Türkologlar, alana hizmet edecek önemli çalışmalar kaleme almışlardır. Öncesinde "Doğu dilleri kürsüsü" kapsamında yer alan Türk dili, bu yüzyıldan itibaren kurulan Türkoloji bölümleriyle kendi çalışma sahasında yer almaya başlamıştır.

> Dünyada ilk Türkoloji kürsüsü, 1795'te Paris'te Ecole des Langues Orientales Vivantes'te kurulmuştur. Rusya'da 1807'de Kazan'da açılan üniversitede Türkçe öğretimi yapılmıştır. İtalya'da 1723'te Napoli'de kurulan Instito Superiore Orientale di Napoli'de; 1887'de Almanya (Berlin)'da Ausland-Hochschule: Seminar für Orientalische Sprachen adlı okulda; İngiltere'de ise 1906'da School of Oriental Studies'de Türkoloji çalışmaları başlamıştır (Akar, 2017b, s. 48).

1839'da Prusyalı bir subay tarafından kaleme alınan Muhtasar Sarf ve Lügat-ı Türki (Grammatik der TürkischenSprache), Almanlara Türkçe öğretmek için yazılmıştır (Köse ve Özsoy, 2017, s. 45).

I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti ile Almanya'nın artan askerî ilişkisiyle Almanlara Türkçe öğretme ihtiyacı ortaya çıkmış ve birçok eser kaleme alınmıştır (Goldenthal vd.

aktaran Özbal, 2020a, s. 2). Wely Bey Bolland (1886-1942) tarafından yazılan "Türkisch für Offiziere und Mannschaften (Subaylar ve Askerler için Türkçe)" isim eser, bunlardan birisidir (Özbal, 2020b, s. 2). Eser, Alman askerlerinin mesleki ve sosyal yaşamlarında iletişim kurmalarını kolaylaştırmak amacıyla yazıldığı için özel amaçlı bir ders kitabı ve konuşma kılavuzu niteliğinde olup konuşma temaları, sözlük ve diyaloglar hedef kitlenin yaşayabileceği olası iletişim durumları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır (Özbal, 2020c, s.9-10).

19. yüzyılda Fransa'da kurulan "Yaşayan Doğu Dilleri ve College de France" Türk dili öğretiminde önemli çalışmalar yaparken 20. yüzyılda Paris, Strasbourg ve Aix-en-Provence'de de üniversite düzeyinde Türk dili öğretilmiştir. Ayrıca Budapeşte Üniversitesi Türkoloji Bölümünde de Janos Repiczky ve Armin Vambery gibi önemli Türkologların yetiştiği ve bu isimlerin Türk dili için "Abuşka" adındaki sözlük gibi önemli çalışmalar yaptığı bilinmektedir (Eren, 2018).

Filippo Argentini tarafından 1533'te kaleme alınan "Regola del Parlara Turcho (Türk Konuşma Dilinin Kuralları)" adlı eser, Batı'da Türkçe üzerinde yazılmış ilk eserlerden biridir (Akar, 2017c, s. 46).

Türkoloji alanında önemli bir başka isim olan A. Von Gabain, eski Türkçe ve Uygurca alanındaki çalışmalarıyla bilinmektedir. Gabain'in Alttürkische Grammatik, Philologiae Turcicae Fundamenta ve Özbekische Grammatik gibi eserleri mevcuttur (Eren, 2018d, s. 54).

Kitâb-ı Elifbâ-i Türkî ve Sarf-ı Türkî, Afganlara Türkçeyi yabancı dil olarak öğretmek için yazılmış iki eserdir. Kitâb-ı Elifbâ-i Türkî, Afganistanlı çocuklara Türkçe öğretmek için yazılan bir dil bilgisi kitabı iken Sarf-ı Türkî, ilk ve orta dereceli okullara yönelik hazırlanmış uygulamalı bir dil bilgisi kitabıdır (Başar, 2019, s. 103-104).

Avusturyalı Türkolog Herbert Jansky'nin "Lehrbuch Der Türkischen Sprache" isimli eseri, Avusturyalılara Türkçe öğretmek amacıyla Almanca yazılmıştır (Adıgüzel, 1999a). Eser, hiç Türkçe bilmeyen ancak kendi ana dilinin dil bilgisi yapısını en az ortaöğretim düzeyinde bilmesi gereken yetişkinlere yönelik hazırlanmıştır (Adıgüzel, 1999b, s. 116-117).

Yukarıdaki bahsedilenlerden de anlaşılacağı üzere özel amaçlı Türkçe öğretimine doğrudan veya dolaylı hizmet eden birçok yerli ve yabancı eserler kaleme alınmıştır. Bazı eserler,

mesleki veya akademik amaçlı hazırlanırken ağırlıklı oranı, belirli bir hedef kitleye yönelik hazırlanmıştır. Örneğin; Araplar, Farslar, Almanlar, Afganlar, Avusturyalılar veya Türkoloji bölümü öğrencilerine Türkçe öğretmek üzere yazılmış eserler... Günümüzde yapılan araştırma ve çalışmalara bu eserler, kaynaklık etmektedir.

3.3. Kültürel Diplomasi ve Bilim Diplomasisi Bağlamında Yabancı Dil Olarak / Yabancılara Türkçe Öğretimi

Günümüz diplomasi dilinde "kamu diplomasisi", "kültürel diplomasi" ve "yumuşak güç" kavramları sıklıkla kullanılmaktadır. Diplomasi, uluslararası ilişkileri düzenleyen antlaşmalar bütünü; yabancı bir ülkede ve uluslararası toplantılarda ülkesini temsil etme işi ve sanatıdır (TDK, 2019). Güncel bir kavram olan diplomasinin ilk kullanımı ise çok daha öncelere dayanır. Karagöz (2016)'ün belirttiği üzere "Diplomasi kavramı modern anlamda ilk kez 1796 yılında Edmund Burke tarafından kullanılmıştır" (s. 7).

Günümüz devlet politikalarına yön veren ve hatta kimi zaman bu politikaları temellendiren kamu diplomasisinin amacı ise şudur:

Kamu diplomasisinin ana amacı, köklü ilişkiler inşa etmektir. Diğer ülkelerin ihtiyaçlarını, kültürlerini, insanlarını anlamak; bakış açılarını paylaşmak, yanlış algılamaları düzeltmek, ortak paydalar bulmak kamu diplomasisinin başlıca hedefidir (Leonard'dan aktaran Aydoğan ve Aydın, 2011, s. 47).

Uluslararası sistemde söz sahibi olmak isteyen ülkeler kamu diplomasisinin öneminin farkında olup bu yönde çalışmalar yapmaktadır (Sancak, 2016, s. 121). Bu bağlamda Türkiye de kamu diplomasisinin önemine uygun gerekli adımları atmaktadır. Uluslararası platformlarda Türkiye'yi temsil edip ülkenin prestijine ve markasına katkı sunmak için çalışmalar gerçekleştiren kamu kurumlarını koordine eden en üst merci ise T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığıdır (T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, 2018).

Kamu diplomasisi kavramıyla birlikte ön plana çıkan başka bir kavram da kültürel diplomasidir. Yıldırım (2015)'in belirttiği üzere "Kültürel diplomasi; kültürün tüm ögelerini

kullanarak diğer uluslar ve halklar arasında karşılıklı anlayış, ortak çıkar, iş birliği ve bir iletişim ortamı yaratmak amacıyla yapılan tüm girişimlerdir" (s. 3). Bazı ülkelerde "kültür diplomasisi" olarak da bilinen kamu diplomasisi, kendisini en çok kültür alanında göstermektedir ve kültür diplomasisinin en önemli iki ögesi, eğitim ve dildir (Sancak, 2016, s. 126). Yüce (2005)'nin de belirttiği üzere "Türkçenin yabancılara öğretilmesi meselesine bir devlet politikası olarak bakmak gerekiyor" (s. 87). Kültürel diplomasi bağlamında ülkeler, kendi dil ve kültürünü evrenselleşen dünyada başka milletlere tanıtmaya ve öğretmeye gayret göstermektedir. Yumuşak gücün bilincinde olan bu ülkeler, yurt dışında kültür merkezleri veya dil enstitüleri açarak bu bağı kurmaya çalışmaktadır. Örneğin; İngiltere, British Council; Rusya, Pushkin Enstitüsü; İspanya, Cervantes Enstitüsü; İtalya, Dante Alighieri Enstitüsü; Çin, Konfüçyus Enstitüsü ve Almanya, Goethe Enstitüsü ile bahsi geçen amaç için yoğun çaba göstermektedir. Türkiye de yaklaşık 12 yıldır Yunus Emre Enstitüsü ile kültürel diplomasisini uygulamaya geçirmiştir.

Zengin bir kültüre sahip olan Türkiye'nin yapılan faaliyetlerle yabancı ülkelere doğru bir şekilde tanıtılması; Türk tarihinden alınan ilham ve zengin birikimin modern sanatla bütünleştirilip sunulması Enstitünün amaçları arasında yer alır. Ayrıca Enstitü, kültür merkezi bulunan ülkeyi ev sahibi gibi görüp misafir-ev sahibi arasındaki dostluk bağlarını kurmak için hem Türk kültürünü o ülkeye tanıtmayı hem de o ülkenin kültürünü anlamayı kendine amaç edinmiştir (YEE, 2020). Yapılan bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere kültürel diplomasinin tanımı içinde yer alan "diğer milletlerle karşılıklı anlayış" ve "bir iletişim ortamı oluşturma", Enstitünün kültürel adımlarına yön veren ana temalardır.

Kültürel diplomasinin diğer önemli bir çatısı da dil öğretimidir. Bu bağlamda 05.05.2007 tarihli ve 5653 sayılı kanunla kurulmuş; 2009'da da faaliyetlerine başlamış olan Yunus Emre Enstitüsünün bugün yurt dışında 58 kültür merkezi bulunmaktadır (YEE, 2020). Salgın döneminde Enstitü, Türkçe öğrenme talebindeki artışı karşılayabilmek için dijital platformlarda çevrim içi kurslar düzenlemekte; Latin Amerika'dan Çin'e kadar dünyanın hemen hemen her köşesine erişim sağlamaktadır. Yaklaşık 60.000 kişiye sadece salgın döneminde çevrim içi Türkçe kurslarıyla Türkçe öğreten Enstitünün 4 farklı dil öğretim haritası bulunmaktadır. Bunlar: yurt dışındaki kültür merkezlerinde yüz yüze eğitim, uzaktan Türkçe öğretimi (portal aracılığıyla), videolarla Türkçe öğretimi ve çevrim içi (dijital) kurslardır (YEE, 2020). Bir gazete röportajında Yunus Emre Enstitüsünün 2020'de göze

çarpan en önemli faaliyetlerinden birinin dünyada Türkçeyi en çok öğrenilen 5. yabancı dil yapması olduğu belirtilmiştir (Çalışkan, 2021).

Bugün dünyada "kamu diplomasisi" ile "kültürel diplomasi" temelli çalışan ve Yunus Emre Enstitüsünün muadili olan kurumlar, faaliyet alanlarını genişleterek "bilim diplomasisi"ni de faaliyetlerine eklemişlerdir (TABİP, t.y, s. 13). Büyüktanır Karacan (2020)'nın da belirttiği üzere "Bilim diplomasisi; bilimin ve uluslararası bilimsel iş birliklerinin, ülkelerin dış politikalarının ve uluslararası ilişkilerinin geliştirilmesi ve ortak küresel sorunların çözümü için kullanılmasıdır" (Panorama, çevrim içi yayın). Türkiye Akademik ve Bilimsel İş Birliği Projesi (TABİP)'nin yürütücüsü olan Yunus Emre Enstitüsü, uluslararası ilişkilerde Türkiye'yi artık bilim diplomasisi ile de temsil etmektedir (TRT Haber, 2019). TABİP, T.C. Cumhurbaşkanlığı himayelerinde Yunus Emre Enstitüsü tarafından yürütülmekte olup Türkiye'nin akademik alanda uluslararası tanınırlığını, faaliyetlerini ve iş birliklerini artırmayı hedefleyen bir projedir (YEE, 2020). Enstitü, Türkiye'nin bilim diplomasisi hedefleri doğrultusunda ortak çalışmalarını kolaylaştırmak için ilk olarak TÜBİTAK ile iş birliği protokolünü imzalamıştır (Okan Üniversitesi, t.y).

Bu çalışmanın ana teması olan sağlık Türkçesinin disiplinlerarası yaklaşımla uzandığı bilim dalı, tıptır. Pozitif bilimlerden biri olan tıbbın üniversiteler bünyesindeki tıp fakültelerinin yanı sıra desteklendiği başka bir kurum da TÜBİTAK'tır. 1963'te kurulup 2003'ten bu yana da AB Çerçeve Programları'nın ulusal koordinasyonunu sağlayan TÜBİTAK; temel bilimler, tıp, mühendislik, tarım ve hayvancılık gibi bilim dallarına yönelik araştırma grupları oluşturarak akademik çalışmaları desteklemekte ve genç araştırmacıları teşvik etmektedir (TÜBİTAK, 2021).

Türkiye'nin kamu diplomasisi alanında gücü olan başka bir kurumu ise Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığıdır. 2010'da T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı olarak kurulan YTB, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları, kardeş topluluklar ile Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilere yönelik çalışmaları koordine etme, bu alanlarda verilen hizmetleri ve yapılan faaliyetleri geliştirme görevinde bulunmaktadır (YTB, t.y.). Son 10 yılda Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında okuyan uluslararası öğrenci sayısı % 75 oranında artış göstermiş olup güncel rakamlara göre 25.000'i burslu olmak üzere 148.000 uluslararası öğrencisiyle Türkiye, bu alanda dünyanın en fazla uluslararası öğrenci ağırlayan ülkelerinden biri hâline gelmiştir (YTB, t.y.).

YTB'nin uluslararası öğrencilere yönelik birçok uygulaması bulunmaktadır. Bu desteklerin en önemlilerinden birisi de Türkçe eğitimidir. YTB, sağladığı "Türkiye Bursları"yla akademik eğitim almak üzere Türkiye'ye gelen binlerce uluslararası öğrencinin üniversite derslerine destek olmak için "akademik Türkçe" eğitimini de başlatmıştır (YTB, 2018). Bunun yanı sıra YTB'nin dikkat çeken başka bir uygulaması da Uluslararası Öğrenci Akademisi Programı'dır. Özellikle de bu programın alt uygulamalarından birisi olan ihtisas programları -atölye çalışmaları- sağlık bilimleri atölyesi, bu araştırmanın doğrudan kapsamına girmektedir. Bu atölye ile sağlık bilimleri alanında öğrenim gören uluslararası öğrencileri aynı platfromda bir araya getirerek onların mesleki gelişimlerine destek olmak ve öğrencilerin alandaki uzman kişilerle akademisyenlerin tecrübelerinden faydalanmalarını sağlamak amaçlanmıştır (YTB, t.y.).

Yukarıda bahse konu Türkiye'nin kamu diplomasisi ile kültürel diplomasisine katkılar sunan kurumlarının yanında yurt dışında ülke temsilciliğinin en üst mercisinin büyükelçilikler olduğu da aşikârdır. Kültürel diplomasi anlamında ise büyükelçiliklerin de zaman zaman kültür-sanat programları düzenlediği bilinmektedir. Tüm bunların dışında ülke içinde Türkçe öğretiminin yapıldığı kurumlar ise üniversitelere bağlı Türkçe öğretim merkezleridir. Günümüzde çoğu üniversitenin bir dil öğretim merkezi bulunmakta ve bu merkezler, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi sertifika programları da düzenlemektedir.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmada izlenen yönteme; araştırmanın çalışma grubuyla verilerin nasıl elde edildiğine ve elde edilen verilerin analizine dair bilgilere yer verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada verilerin niteliği, veri toplama süreci ve verilerin analizi dikkate alındığında nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş olup öğrenciler ile öğreticilerin görüşlerinden hareketle yabancılara Türkçe öğretiminde sağlık Türkçesinin mevcut durumu incelendiğinden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Merriam, durum çalışması modelini sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesi olarak tanımlamaktadır (2013). Durum çalışması, güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan; olgu ve içinde bulunduğu içerik açısından sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan; görgül bir araştırma yöntemidir (Yin, 1984).

4.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, kolay erişilebilirlik ve sağlık alanındaki uluslararası öğrencilerin genel olarak eğitim görmek veya staj yapmak istedikleri üniversitelerden hareketle belirlenmiştir. Bu doğrultuda araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim-

öğretim yılında 25 farklı ülkeden Türkiye'ye sağlık alanında staj yapmaya veya eğitim almaya gelmiş 44 uluslararası öğrenci ile özel amaçlı Türkçe öğretiminde tecrübe sahibi 10 öğretici oluşturmaktadır. Araştırmaya Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığının sağladığı burslarla farklı üniversitelerde sağlık alanında eğitimlerine devam eden uluslararası öğrenciler; Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi İbni Sina Hastanesi ile Gazi Hastanesinde staj yapan yabancı doktor adayları ve daha sonra sağlık alanında lisans eğitimi alacak olup Hacettepe Üniversitesi TÖMER, Gazi Üniversitesi TÖMER ile Sağlık Bilimleri Üniversitesi TÖMER'de Türkçe öğrenen 44 (26 kadın; 18 erkek) uluslararası öğrenci katılmıştır. Araştırmanın öğreticiler kısmını ise Gazi Üniversitesi TÖMER, Hacettepe Üniversitesi TÖMER, Gaziantep Üniversitesi TÖMER, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ile Yunus Emre Enstitüsünde özel amaçlı Türkçe öğretimi yapmış veya bu doğrultuda ders materyali hazırlamış 10 (4 kadın; 6 erkek) öğretici oluşturmaktadır.

Öğrenci görüş formu, ağırlıklı olarak tıp fakültelerinde okuyan uluslararası öğrencilere uygulanırken bu uygulamaya diş hekimliğiyle hemşirelik bölümü okuyan uluslararası öğrenciler de dâhil edilmiştir. Şunu belirtmek gerekir ki YTB'nin sağladığı burslarla Türkiye'ye gelen öğrencilerin dağılım yelpazesi geniş olduğundan uygulama yapılan kurumlar da çeşitlilik göstermektedir. Bir araştırma için bu, önemli bir husustur. Ayrıca Türkiye'de sağlık alanında okuyan uluslararası öğrenci sayısı çok olmakla birlikte uygulamaya katılım "gönüllülük" esasına dayandığı için dönütte bulunanların sayısı 44'tür. Ancak nitel bir çalışmada veri elde edebilmek için bu sayı, yeterlidir. Aşağıdaki demografik tablodan da anlaşılacağı üzere bu sayıya rağmen araştırmada "katılımcılarda çok çeşitlilik" kuralı sağlanmıştır.

Araştırmanın katılımcı sayısının çok olması için fakülteler, eğitim diline göre ayrılmamıştır. Çünkü sağlık alanında eğitim gören uluslararası bir öğrencinin staj döneminde hasta ve hasta yakınlarıyla kuracağı iletişimi Türkçe olacaktır.

Araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik özellikler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2

Araştırmaya Katılan Uluslararası Öğrencilere İlişkin Demografik Özellikler

	Cinsiyet	**Ülke**	**Program**	**Üniversite**	**Sınıf**	**Eğitim Dili**
Ö1	Kadın	Ürdün	YTB	İstanbul	4.	Türkçe
Ö2	Kadın	Arnavutluk	YTB	Hacettepe	5.	Türkçe
Ö3	Erkek	Gana	YTB	Çukurova	4.	Türkçe
Ö4	Kadın	Tanzanya	YTB	Uludağ	6.	Türkçe
Ö5	Erkek	Filistin	YTB	Gazi	4.	Türkçe
Ö6	Kadın	Madagaskar	YTB	Çukurova	5.	Türkçe
Ö7	Erkek	Suriye	YTB	İnönü	5.	Türkçe
Ö8	Erkek	Suriye	YTB	Recep Tayyip Erdoğan	5.	Türkçe
Ö9	Kadın	Malezya	YTB	Gazi	5.	Türkçe
Ö10	Kadın	Malezya	Kendi İmkânı	Ege	4.	Türkçe
Ö11	Kadın	Somali	YTB	Gazi	2.	Türkçe
Ö12	Kadın	Suriye	YTB	Akdeniz	4.	Türkçe
Ö13	Kadın	Fas	YTB	Süleyman Demirel	4.	Türkçe
Ö14	Kadın	Suriye	YTB	Trakya	5.	Türkçe
Ö15	Erkek	Suriye	Kendi İmkânı	Uludağ	6.	Türkçe
Ö16	Erkek	Suriye	Diğer	Fırat	3.	Türkçe
Ö17	Erkek	Finlandiya	Kendi İmkânı	Gazi	-	İngilizce
Ö18	Kadın	Mısır	YTB	Gazi	2.	Türkçe
Ö19	Kadın	Suriye	YTB	Binali Yıldırım	5.	Türkçe
Ö20	Kadın	İran	Diğer	Sağlık Bilimleri	2.	İngilizce
Ö21	Kadın	Bulgaristan	Kendi İmkânı	Sağlık Bilimleri	1.	İngilizce
Ö22	Erkek	Irak	Kendi İmkânı	Sağlık Bilimleri	1.	İngilizce
Ö23	Kadın	Moldova	YTB	Hacettepe	6.	Türkçe
Ö24	Erkek	Yemen	YTB	Hacettepe	6.	Türkçe
Ö25	Kadın	Suudi Arabistan	Diğer	Hacettepe	4.	Türkçe
Ö26	Kadın	Irak	YTB	Hacettepe	4.	Türkçe
Ö27	Erkek	Kenya	YTB	Gazi	6.	İngilizce
Ö28	Kadın	Togo	YTB	Ankara	6.	Türkçe
Ö29	Erkek	Filistin	Kendi İmkânı	Ankara	2.	Türkçe
Ö30	Erkek	Filistin	Kendi İmkânı	Gazi	6.	İngilizce
Ö31	Kadın	Lübnan	YTB	Ankara	6.	Türkçe
Ö32	Kadın	Lübnan	YTB	Hacettepe		TÖMER
Ö33	Kadın	Karadağ	YTB	Ankara	4.	Türkçe

Ö34	Kadın	Kenya	Kendi İmkânı	Gazi	6.	İngilizce
Ö35	Erkek	Lübnan	YTB	Hacettepe		TÖMER
Ö36	Erkek	İran	Kendi İmkânı	Sağlık Bilimleri	1.	Türkçe
Ö37	Kadın	Afganistan	Diğer	Sağlık Bilimleri	4.	Türkçe
Ö38	Kadın	Kosova	Diğer	Gülhane	4.	Türkçe
Ö39	Erkek	Ürdün	Diğer	Sağlık Bilimleri	4.	Türkçe
Ö40	Erkek	Irak	Diğer	Sağlık Bilimleri	4.	Türkçe
Ö41	Erkek	-	Diğer	Gülhane	4.	Türkçe
Ö42	Erkek	Kenya	Diğer	Gazi	6.	İngilizce
Ö43	Kadın	Zimbabve	YTB	Gazi	6.	Türkçe
Ö44	Kadın	Afganistan	Diğer	Gazi	6.	Türkçe

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin 25 farklı ülkeden geldiği görülmektedir. Bir araştırma için bu çeşitlilik, çok önemlidir. Farklı ülkelerden sağlık alanında eğitim almak için Türkiye'ye gelen öğrencilerin ağırlıklı kısmının Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesinde okuduğu görülmektedir. Araştırmaya 11 farklı üniversiteden katılan katılımcıların % 59'u kadın; % 41'i ise erkektir. Katılımcıların % 57'si YTB bursuyla Türkiye'ye gelirken % 20'si kendi imkânıyla % 23'ü ise diğer yollarla gelmiştir. Tablodan da anlaşılacağı üzere katılımcıların büyük oranı, üniversitelerindeki eğitimini Türkçe almaktadır. Buna göre % 82'sinin eğitim dili Türkçe iken % 18'inin ise İngilizcedir.

Tablo 3

Araştırmaya Katılan Öğreticilere İlişkin Demografik Özellikler

	Cinsiyet	**Kurum**	**Tecrübe (Yıl)**	**Tecrübe (Alan)**
O1	Erkek	Hacettepe TÖMER	10	Akademik Türkçe
O2	Kadın	Gazi TÖMER	7	Akademik Türkçe
O3	Kadın	Gazi TÖMER	6	Akademik Türkçe
O4	Kadın	Yunus Emre Ens.	6	Sağlık Türkçesi
O5	Erkek	Osmangazi Üni.	6	Sosyal Bilimler
O6	Erkek	Yunus Emre Ens.	8	-
O7	Kadın	Yunus Emre Ens.	3	Sağlık ve Bankacılık
O8	Erkek	Gaziantep Üni. TÖMER	8	Bankacılık Türkçesi
O9	Erkek	Yunus Emre Ens.	7	Sağlık Türkçesi

O10	Erkek	Sudan Nyala Türkiye Eğitim-Araştırma Hastanesi	10	Yabancılara Türkçe Öğretimi

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğreticilerin % 40'ı (4) kadın; % 60'ı (6) ise erkektir. Öğreticilerin 5 farklı kurumdan araştırmaya katıldığı görülmektedir. Ayrıca öğreticiler içerisinde 3 yıldan daha az özel amaçlı dil öğretim tecrübesine sahip olma durumu yoktur. Öğreticiler; 6, 8 veya 10 yıllık tecrübeye sahiptir. Yine ağırlıklı bir kısmı akademik Türkçe, sağlık Türkçesi ve bankacılık Türkçesi alanında bu tecrübeyi kazanmıştır.

4.3. Verilerin Toplanması

Bu araştırma, veri toplama tekniklerine göre görgül bir araştırmadır. Büyüköztürk vd. (2019)'nin belirttiği üzere "Görgül araştırmalar, araştırma sorularını cevaplamada ihtiyaç duyulan verilerin anket, gözlem, görüşme gibi çeşitli araçlarla toplandığı çalışmaları (…) tanımlar" (s. 13).

Araştırmanın verileri, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun yarısı yapılandırılmış yarısı da yarı yapılandırılmış biçiminde hazırlanır ve görüşmecinin, görüşme esnasında vereceği tepkiler göz önünde bulundurularak görüşme formu esnek bir biçimde hazırlanır (Cemaloğlu, 2012, s. 151).

Oluşturulan tüm formlar, iki dil-anlatım, iki ölçme-değerlendirme ve iki alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Dönütler çerçevesinde görüş formlarında gerekli değişiklikler yapılmıştır. Görüşme / görüş formları, uygunluk onayı alındıktan sonra uygulamaya konulmuştur.

Görüş formu toplama aracının içerisinde bahsi geçen uluslararası öğrencilerin daha önce aldıkları Türkçe derslerinin yeterli olup olmadığını, kendilerini mesleki hayatları için yeterli görüp görmediklerini ve Türkçe derslerinin üniversite sırasında aldıkları eğitim üzerinde etkili olup olmadığını; sağlık Türkçesine ihtiyaç duyup duymadıklarını ortaya çıkaran sorular yer almaktadır. Bununla beraber bu görüş formundan önce bulunan kişisel bilgi formunda ise sağlık alanında eğitim görmek veya staj yapmak için gelen uluslararası

öğrencilerin hangi ülkeden ve hangi program aracılığıyla Türkiye'ye geldiklerini; aldıkları Türkçe derslerinin içeriğini ve öğrencilerin üniversitede hangi dilde eğitim aldıklarını tespit eden sorular yer almaktadır.

Araştırmanın verileri, 2019-2020 Güz Döneminde yaklaşık 2 ay içerisinde toplanmıştır. Veri toplama sürecine başlamadan önce Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan gerekli uygulama izni alınmış olup veri toplama süreci, gönüllük esasına uygun şekilde yapılmıştır. Kurum dışı uygulamaların yapılabilmesi için de ilgili kurumlardan uygulama izinleri alınmış olup bunlar, ekte sunulmuştur. Veri toplamak için oluşturulan görüş formları öğrencilere uygulanmadan önce onlara "Gönüllü Katılım Formu" okutulup imzalatılmıştır. Verilerin toplanması sırasında tutarlılığın sağlanması için de veriler, tek bir kişi tarafından ve tek bir zaman diliminde toplanmıştır.

Verilerin bir kısmı, kurumların kendi içinde aldığı gizlilik kararı nedeniyle Google üzerinde hazırlanan online form aracılığıyla bir kısmı da araştırmacı tarafından yazılı anlatım yoluyla toplanmıştır. Ayrıca yazılı anlatımın tercih edilmesinin bir başka sebebi de uluslararası hukukta öğrencilerin ses kaydının alınmaması yönünde bir eğilimin olmasındandır. Kolaylık ve süre nedeniyle bazı öğrenciler ise e-posta ile cevaplarını göndermek istemiştir. Ayrıca 6. sınıfta olup da eğitim gördüğü tıp fakültesine ait hastanenin farklı bölümlerinde staj yapan yabancı doktor adaylarına araştırmacının kendisi ulaşmıştır. Bu, kimi zaman bölüm arkadaşlarına kimi zaman da hastane personellerine danışarak gerçekleştirilmiştir. Çünkü bazı kurumlar, yine gizlilik kararı nedeniyle sadece staj yapılan birim ve öğrenci isimlerini araştırmacıyla paylaşmaktadır. Ayrıca staj programları, her iki haftada bir değiştiğinden stajyer öğrencilere erişim oldukça güç olmuştur.

Türkçeyi özel amaçlı yabancı dil olarak öğreten öğreticiler için de yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur. Öğreticilerden özel amaçlı Türkçe öğretiminin programlanması; öğretim süreci, sağlık Türkçesi söz varlığı ve ders materyallerine dair görüşler toplanmıştır. Görüş formundan önce öğrencilere sunulduğu gibi öğreticilere de kişisel bilgi formu sunulmuştur. Bu bölümde öğreticilerin çalıştığı kurum, mesleki tecrübe, sahip olunan özel amaçlı dil öğretim tecrübesinin hangi alana ait olduğu yönünde sorular yer almaktadır. Uygulama yapılacak öğreticilerde "özel amaçlı dil öğretim tecrübesi" arandığından araştırmaya katılan 2 öğretici veri analizine dâhil edilmemiştir. Çünkü bu

öğreticiler, öğretici görüş formunun kişisel bilgi formu kısmındaki "Özel amaçlı dil öğretim tecrübeniz var mı?" sorusuna "Hayır." cevabını vermiştir.

4.4. Verilerin Analizi

Görüşme sonucunda elde edilen nitel verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2011)'in belirttiği üzere "İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilmeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir" (s. 273). İçerik analizi sonucunda ortaya çıkan kodlar ve temalar katılımcıların verdiği yanıtlardan çıkarılmış ardından araştırmacı ve bir uzman tarafından birbirinden bağımsız şekilde bir kavramsal kategori altında toplanmıştır. Araştırmacı ve bir uzman tarafından ulaşılan kavramsal kategori altındaki kodların ilgili kavramsal kategoriyi temsil edip etmediğini incelemek amacıyla ortaya çıkan kodlar karşılaştırılmış ve kodlayıcılar arası güvenirlik Miles ve Huberman (1994) tarafından ortaya atılan güvenirlik = görüş birliği / (görüş birliği + görüş ayrılığı) formülüne göre öğrenciler için .89; öğreticiler için ise .83 olarak bulunmuştur. Kodlayıcılar arası güvenirliğin en az .70 olması gerektiği ifade edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Görüş ayrılıklarına neden olan kodlar ise araştırmacı ve bir uzman tarafından tartışılmış ve ortak bir yargı ile uygun kategoriler altına yerleştirilmiştir.

Veriler analiz edilirken katılımcıların ismi, gizlilik nedeniyle, harf ve sayılarla kodlanmıştır. Öğrenciler, Ö (Ö1, Ö2, Ö3, ... Ö44) olarak kodlanırken öğreticiler, O (O1, O2, ... O10) şeklinde sembolize edilmiştir. Ayrıca ortaya çıkan veriler, tablolaştırılmıştır. Tablolarda öğrencilerin verdikleri cevaplardan hareketle oluşturulan temaların yüzdelik oranları da belirtilmiştir. Yine görüşleri ortaya çıkaran sorulara örnek görüş cümleleri sunulurken bu yüzdelik oranlar dikkate alınmıştır. Oranı en yüksek olan / olanlar dikkate alınarak örnek cümleler sunulmuştur.

Araştırmaya ilişkin veriler, daha sonra herhangi bir sorunla karşılaşıldığında mukayese yapabilmek için araştırmacıda ham olarak saklanmaktadır.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

5.1. Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna İlişkin Öğrenci Görüşleri

Öğrenci görüş formlarının kişisel bilgi formu kısmındaki sorulara ilişkin bulgular aşağıda tablolar hâlinde sunulmuştur:

Tablo 4

Uluslararası (Tıp, Hemşirelik, Diş Hekimliği... vb.) Öğrencilerin Sağlık Türkçesi ile İlgili Sorulara Verdikleri Cevaplar

Üniversitenizde sağlık Türkçesi öğretimi yapılıyor mu?
Evet: Ö12, Ö18, Ö19, Ö22, Ö24, Ö32, Ö34, Ö35, Ö36, Ö37, Ö39, Ö40, Ö41 **(Toplam: 13 Kişi) (% 30)**
Hayır: Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö20, Ö21, Ö23, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö33, Ö38, Ö42, Ö43, Ö44 **(Toplam: 31 Kişi) (% 70)**
Üniversite eğitiminizden önce özel amaçlı dil öğretimi (sağlık Türkçesi) dersi aldınız mı?
Evet: Ö10, Ö18, Ö36, Ö39, Ö40 **(Toplam: 5 Kişi) (% 11)**
Hayır: Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25, Ö26, Ö27, Ö28, Ö29, Ö30, Ö31, Ö32, Ö33, Ö34, Ö35, Ö37, Ö38, Ö41, Ö42, Ö43, Ö44 **(Toplam: 39 Kişi) (% 88)**
Cevabınız "Evet." ise;
Sağlık Türkçesi dersini nerede aldınız?
Ö10: İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi

Ö18: Ben tıp okuyorum zaten bu yüzden aldım okulda

Ö36: İran'da

Ö39: Kendi üniversitemizde.

Cevabınız "Evet." ise;

Almış olduğunuz bu sağlık Türkçesi dersi, üniversitedeki eğitiminizde size yardım ediyor mu?

Ö10: Evet, Ö18: Evet, Ö39: Evet

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin büyük oranı (% 70'lik oranla), okudukları üniversitelerde sağlık Türkçesi öğrenimi görmemektedir. Yine öğrencilerin büyük bir kısmının (% 88'lik oranla), üniversite eğitimlerinden önce uzmanlıklarını destekleyecek; staj dönemine geçtiklerinde ise mesleki hayatlarına katkıda bulunacak herhangi bir "sağlık Türkçesi" dersi almadığı görülmektedir. "Evet." cevabını veren öğrencilerin ise İstanbul Üniversitesi, İran ve hâlihazırda eğitimlerine devam ettikleri üniversitelerinde bu dersi aldıkları görülmektedir.

Uluslararası öğrencilerin sağlık Türkçesinin mevcut durumuna ilişkin görüşleri, aşağıdaki tabloda kategori ve temalar hâlinde listelenirken cevaplar da yüzdelik olarak sunulmuştur:

Tablo 5

Uluslararası Öğrencilerin Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumu Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Ortaya Çıkan Temaların Yüzdelik Oranı ve Kavramsal Kategoriler

Kavramsal Kategoriler / Alt Kategoriler	**Temalar**
1. Dersler	
1. 1. Üniversite Dersleri Evet: % 98 Hayır: % 2	Evet: Ö40 hariç herkes Hayır: Ö40
1. 2. Üniversite Öncesi Türkçe Dersleri Evet: % 43 Hayır: % 55 Ders Almadım: % 2	Evet: Ö3-Ö4-Ö8-Ö11-Ö13-Ö17-Ö22-Ö24-Ö26-Ö27-Ö31-Ö34-Ö36-Ö37-Ö38-Ö39-Ö41-Ö42-Ö43 Hayır: Ö1-Ö2-Ö5-Ö6-Ö7-Ö9-Ö10-Ö12-Ö14-Ö15-Ö16-Ö18-Ö19-Ö20-Ö21-Ö23-Ö25-Ö28-Ö29-Ö32-Ö33-Ö35-Ö40-Ö44 Ders almadım: Ö30
2. Sağlık Türkçesi Öğretim / Öğrenim Süreci	

2. 1. Temalar	Sağlık Terimleri: Ö1-Ö3-Ö4-Ö5-Ö15-Ö23-Ö24-Ö27-Ö29-Ö32-Ö33 Temel Bilim: Ö2-Ö6-Ö20-Ö28 İletişim: Ö8-Ö18-Ö25-Ö26-Ö30-Ö31-Ö35 İngilizce: Ö11-Ö44 Boş: Ö9-Ö10-Ö12-Ö13-Ö14-Ö17-Ö19-Ö22-Ö34-Ö41-Ö42 Fikrim Yok: Ö7-Ö21-Ö37-Ö38 Evet: Ö36 Hayır: Ö16-Ö39-Ö40
Sağlık Terimleri: % 25 Temel Bilim: % 9 İletişim: % 16 İngilizce: % 5 Boş: % 25 Fikrim Yok: % 9 Evet: % 2 Hayır: % 7	
2. 2. Hazırlıklar	Araştırma: Ö1-Ö2-Ö3-Ö6-Ö9-Ö11-Ö15-Ö19-Ö24-Ö28-Ö29-Ö33-Ö35-Ö41 Hazırlık Eğitimi: Ö4-Ö23-Ö27-Ö32 B1 Seviyesi: Ö8 Hipokrat'ı Anlatmak: Ö16 Kelime Ezberi: Ö18 Seviye Sınavı: Ö20 Türkçe Bilmek: Ö30-Ö31-Ö34-Ö36 Hazırlığa Gerek Yok: Ö26-Ö44 Fikrim Yok: Ö7-Ö13-Ö24-Ö21-Ö37-Ö38 Boş: Ö5-Ö10-Ö12-Ö17-Ö22-Ö25-Ö42-Ö43 Evet: Ö39 Hayır: Ö40
Araştırma: % 32 Hazırlık Eğitimi: % 9 B1 Seviyesi: % 2 Hipokrat'ı Anlatmak: % 2 Kelime Ezberi: % 2 Seviye Sınavı: % 2 Türkçe Bilmek: % 9 Hazırlığa Gerek Yok: % 5 Fikrim Yok: % 14 Boş: % 18 Evet: % 2 Hayır: % 2	
2. 3. Etkinlikler	Hasta Ziyareti: Ö4-Ö7-Ö9-Ö32 Video: Ö2-Ö10 Tiyatro, Drama: Ö3-Ö8-Ö9-Ö15-Ö29-Ö43 Bulmaca: Ö3 Sunum, Konferans: Ö4-Ö41-Ö44

	Diyalog: Ö8-Ö27-Ö34 Pratik: Ö19-Ö20-Ö25-Ö28-Ö35-Ö36 Gerçek Olay: Ö30 Grup Çalışması: Ö31 Sağlıkla İlgili Etkinlikler: Ö37 Tecrübe Paylaşımı: Ö11 Film, Çeviri: Ö33 Oyun: Ö27 Boş: Ö1-Ö5-Ö6-Ö12-Ö13-Ö14-Ö6-Ö17-Ö18-Ö21-Ö22-Ö23-Ö24-Ö26-Ö38-Ö39-Ö40-Ö42
Hasta Ziyareti: % 9 Video: % 5 Tiyatro, Drama: % 14 Bulmaca: % 2 Sunum, Konferans: % 7 Diyalog: % 7 Pratik: % 14 Gerçek Olay: % 2 Grup Çalışması: % 2 Sağlıkla İlgili Etkinlikler: % 2 Tecrübe Paylaşımı: % 2 Film, Çeviri: % 2 Oyun: % 2 Boş: % 41	
2. 4. Ders Sonrası	Pratik Yapmak: Ö1-Ö4-Ö13-Ö15-Ö19-Ö20-Ö24-Ö25-Ö27-Ö29-Ö31-Ö42-Ö44 Soru ile Pekiştirmek: Ö2-Ö9 Ödev: Ö4-Ö8-Ö33 Sosyal Aktivite: Ö3-Ö7 Oyun: Ö6 Film ve Video: Ö6-Ö9-Ö33-Ö43 Grup Tartışması: Ö9-Ö38 Hastane Ziyareti: Ö10 Tekrar Etmek: Ö21-Ö26-Ö27-Ö28-Ö34-Ö36-Ö37-Ö41 Tıbbi Metinler Okumak: Ö23 Diyalog Yazma: Ö30 Boş: Ö5-Ö11-Ö12-Ö14-Ö16-Ö17-Ö18-Ö22-Ö32-Ö39-Ö40
Pratik Yapmak: % 30 Soru ile Pekiştirmek: % 5 Ödev: % 7 Sosyal Aktivite: % 5 Oyun: % 2 Film ve Video: % 9 Grup Tartışması: % 5 Hastane Ziyareti: % 2 Tekrar Etmek: % 18 Tıbbi Metinler Okumak: % 2 Diyalog Yazma: % 2 Boş: % 25	

2. 5. Telefon Uygulaması Evet: % 59 Hayır: % 25 Boş: % 16	Evet: Ö1-Ö3-Ö4-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö14-Ö15-Ö19-Ö21-Ö24-Ö26-Ö28-Ö29-Ö32-Ö33-Ö34-Ö36-Ö37-Ö38-Ö41-Ö43-Ö44 Hayır: Ö2-Ö13-Ö16-Ö20-Ö25-Ö27-Ö30-Ö31-Ö35-Ö39-Ö40 Boş: Ö5-Ö12-Ö17-Ö18-Ö22-Ö23-Ö42
2. 6. Materyaller Kadavra: % 5 Sözlük: % 7 Maket, Model: % 5 Afiş: % 2 Görsel: % 9 Laboratuvar: % 2 Bilgisayar, Tablet: % 2 Temel Materyaller (Kitap, Kalem): % 9 Materyale Gerek Yok: % 2 Boş: % 59	Kadavra: Ö16-Ö31 Sözlük: Ö4-Ö11-Ö27 Maket, Model: Ö28-Ö33 Afiş: Ö3 Görsel: Ö1-Ö6-Ö7-Ö27 Laboratuvar: Ö20 Bilgisayar, Tablet: Ö34 Temel Materyaller (Kitap, Kalem): Ö8-Ö35-Ö37-Ö41 Materyale Gerek Yok: Ö29 Boş: Ö2-Ö5-Ö9-Ö10-Ö12-Ö13-Ö14-Ö15-Ö17-Ö18-Ö19-Ö21-Ö22-Ö23-Ö24-Ö25-Ö26-Ö30-Ö32-Ö36-Ö38-Ö39-Ö40-Ö42-Ö43-Ö44
2. 7. Sözlük Evet: % 61 Hayır: % 23 Boş: % 11	Evet: Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö9-Ö11-Ö13-Ö19-Ö20-Ö24-Ö25-Ö26-Ö28-Ö29-Ö31-Ö32-Ö33-Ö34-Ö35-Ö39-Ö40-Ö41-Ö42-Ö44 Hayır: Ö8-Ö10-Ö14-Ö15-Ö16-Ö21-Ö23-Ö27-Ö30-Ö43 Boş: Ö12-Ö17-Ö18-Ö22-Ö38
3. Doktor-Hasta İletişimi Evet: % 61 Bazen: % 11	Evet: Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö15-Ö16-Ö19-Ö21-Ö23-Ö24-Ö26-Ö27-Ö28-Ö29-Ö30-Ö31-Ö32-Ö33-Ö34-Ö36-Ö40-Ö41-Ö42-Ö43-Ö44 Bazen: Ö1-Ö9-Ö10-Ö25-Ö37 Genellikle: Ö13-Ö14-Ö38 Hayır: Ö8-Ö11-Ö20-Ö35-Ö39 Boş: Ö12-Ö17-Ö18-Ö22

Genellikle: % 7 Hayır: % 11 Boş: % 9	
4. Sağlık Türkçesi Dersi	Evet: Ö1-Ö2-Ö3-Ö4-Ö5-Ö6-Ö7-Ö8-Ö9-Ö10-Ö11-Ö13-Ö15-Ö16-Ö19-Ö20-Ö23-Ö27-Ö28-Ö29-Ö31-Ö32-Ö33-Ö34-Ö35-Ö36-Ö37-Ö38-Ö39-Ö40-Ö42-Ö43-Ö44 Hayır: Ö21-Ö26-Ö30-Ö41 Boş: Ö12-Ö14-Ö17-Ö18-Ö22-Ö24-Ö25
Evet: % 75 Hayır: % 9 Boş: % 16	

Uluslararası öğrencilerin sağlık Türkçesinin mevcut durumuna ilişkin verdikleri cevaplar, örneklerle sunulmuştur.

5.1.1. Üniversitedeki Derslerin Türkçe Gelişimine Etkisi İle ilgili Öğrenci Görüşleri

Öğrenci görüş formundaki ilgili araştırma sorusu: Size göre üniversitedeki dersleriniz, Türkçenizi geliştirmenize yardım ediyor mu?

Öğrenci Görüşleri:

Ö-6: Biraz, ama özel çaba gerektirir

Ö-12: Biraz çok değil çünkü yük hepsi bizim üstümüze çok emek veriyoruz dile öğrenmek için

Ö-15: Kesinlikle, ilk yılda çok zorlandık. ama yıllar geçtikçe derslere girerek hocalarla çalışarak Türkçe dilimiz gelişmiştir.

Ö-31: Kismen evet, cunku gunluk hayatta, kullanigimiz turkce ile derste kullanilan turkce birbirinden farkli.

Ö-35: Evet çünkü sokak dilini değil profesyonel dili kullandığımız

5.1.2. Üniversite Öncesinde Alınan Türkçe Derslerinin Mesleki Hayatta Yeterliğine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Araştırma Sorusu: Sizce daha önce aldığınız Türkçe dersleri, mesleki hayatınızda yeterli olacak mı?

Öğrenci Görüşleri:

Ö-7: Mesleki hayat için özellikle Tıp için çok yetersiz fakat günlük ihtyaçlar için yeterli

Ö-14: Kesinlikle hayır

Ö-15: Dil bilgisi olarak yeterliiydi, konuşma ve anlama konusunda maalesef yetersizdi.

Ö-29: Tömerde aldığım dersler daha çok normal hayata yönlekti ... meslek hayatımda çok az bir katkısı var.

Ö-33: Tomerde aldigim dersler meslek hayatim icin hic yeterli olmazdi. Saglik Turkcesi ogrenmeden bu isi yapmak mumkun degil

5.1.3. Sağlık Türkçesinin Öğretim / Öğrenim Sürecine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Araştırma Sorusu: Size göre "sağlık Türkçesi" dersinde hangi temalar olmalıdır?

Öğrenci Görüşleri:

Ö-2: Terminoloji, Tıbbi Biyolojiye Giriş

Ö-8: Hasta ile diyalog kurmak ve sıkça kullanılan dil kalıplar öğrencilere öğretmek

Ö-15: Doktor-Hasta ilişkisi, sağlık sektöründe kullanılan yabancı ve yerli terimler, TC sağlık sistemi ve işleyişi.

Ö-27:

-doktor hasta görüşmeleri

-vucut bölgeleri

-sağlik aletler, cıhazlar

-sağlık tarıhı

Ö-32: Bence sağlık Türkçesi dersinde özel konular hakkında konuşmak gerekiyor. Her yıl, Tıp ve Sağlık fakültesindeki öğrenciler sadece Türkçe öğrenerler, ama ne zaman bölümleri başlıp sınıfa girip hiç bir şey anlamazlar çünkü sağlık ve vücudun hakkında hiç bir bilgisi yok ve bazen bu şekilde depresyon olabilir. Bu yüzden, hastalıklar, vücudun konunlarının konuşması lazım.

Ö-33: Tibba giris dersler olmali. En onemlisi hucreden ve dokudan baslayip hasta iletisimi temalar da olabilir. Insan anatomisini mesegla organlari veya vucut yapilarinin Turkcesi mutlaka ogrenilmeli tibba baslamadan once.

Araştırma Sorusu: Size göre öğrenciler, sağlık Türkçesi dersinden önce nasıl hazırlıklar yapmalıdır?

Öğrenci Görüşleri:
Ö-1: Türkçe terimleri araştırmaları

Ö-2: Makale okuyarak hazırlık yapmalı

Ö-4: Normal Türkçe hazırlık eğitimi alınması şart en az B2'ye kadar sonra da sağlık Türkçesi.

Ö-6: Lise düzeyinde biyoloji kitapları vermek, okumak (normal düz türkçe dili hazırlık yaparken)

Ö-30: Tıbbi terimlerine okudukları dilde hakim olup halka daha çok karışmalı

Araştırma Sorusu: Sizce sağlık Türkçesi dersinde hangi aktiviteleri yapmak daha eğlenceli olur?

Öğrenci Görüşleri:

Ö-7: Hasteneleri veya sağlık kuruluşları gezmek

Ö-8: Diyalog kurmak çok önemli ve öğrencinin derste aktif olarak katılımı özelikle yapancı dil öğrenmede temel şey olmalı yani tiyatro yapmak mesela hasta ve doktor karşılıklı

Ö-11: Önceki öğrencileryla tecrübelerin paylaşması

Ö-15: Simülasyon dersleri yapılmalı (doktor hasta ilişkisi, mesleki beceri dersleri)

Ö-41: Sağlıkla ilgili konferanslar verilmeli.

Ö-27: Konuşma kulübü Senaryo oyunu

Ö-19: pratik iş hayatla karıştırılmalı, canlı konuşmalar ve canlı gerçek olaylar yaşanmalı oyle daha hızlı kolay kalıcı oğrenebilir

Ö-30: Derslerin gerçek vakaların üzerinden işlenmesi

Araştırma Sorusu: Sizce öğrenciler, derste öğrendikleri konuları unutmamak için dersten sonra neler yapmalıdır?

Öğrenci Görüşleri:

Ö-2: Soru çözerek veya yazarak pekiştirmeli

Ö-3: Arkadaşlar edinmek ve sosyal Aktivitelere katılmaları gerekiyor

Ö-7: Görmeli ve elleriyle yapmalı

Ö-15: Birbirine anlatmalidir. Öğrenilen konular, terimler ve cümleler zihinsel olarak sürekli canlandirmalidir

Ö-23: Konu ile bilgili tıbbi metin okumak iyi gelir diye düşünüyorum

Ö-29: Derste öğrendikleri günlük hayatında kullanmaktan çekinmemek ve yanlış yapmaktan korkmamak

Ö-30: İşledikleri konu ile ilgili evde bir diyalog yazmaları

Ö-33: Dersten sonra verilen odevler yapilmali. Bol bol tukce altyazili film izlenmeli

Araştırma Sorusu: Size göre sağlıkla ilgili Türkçe kelimeleri öğrenmek veya pratik yapmak için telefon uygulaması (aplikasyon) gerekli midir?

Öğrenci Görüşleri:

Ö-8: Olabilir eğlenceli olur

Ö-14: Varsa daha iyi olur

Ö-15: Güzel olur.. Mesela köyden bir hasta gelince (PNÖMONİ) yerine hastaya basitçe zatürren var diyebiliriz.

Ö-26: Bence gerekli bir çok arkadaşımız özellikle ilk senelerde faydalanabilirler.

Ö-29: Güzel fikir (gerekli olabilir)

Ö-44: Evet, çok yardımcı olabilir.

Araştırma Sorusu: Sizce sağlık Türkçesi öğretiminin yapılacağı sınıfta ne tür materyaller olmalıdır?

Öğrenci Görüşleri:

Ö-3: Sağlık temalı veya tıp temalı afişleri.

Ö-4: Sağlık ile ilgili sözlükler, makale, maketler v.s

Ö-16: Ölü bir insan vücüdu

Ö-20: Lab oratmı

Ö-27: Resimler, örnek aletleri, Türkçe sözlükleri

Ö-33: Insan anatomisi modelleri olsa daha eglenceli olur

Ö-34: Bilgisayar yada tablet

Ö-37: Bir öğrenci için temel materyallerin hepsi lazım.

Araştırma Sorusu: Size göre sağlık Türkçesi ile ilgili bir sözlüğe ihtiyaç var mı?

Öğrenci Görüşleri:

Ö-4: Çok ihtiyacı var

Ö-13: Elbette

Ö-19: evet, ilk senelerde bayağa zorlandım ders anlamakta, ama bir zaman sonra artık çevirmeye bile gerek kalmaz , tüm terimleri kelimeleri oğrenmiş olursunuz

Ö-29: Sözlüğe ihtiyaç var tabii ... ama bence kitap olmamalı (Telefonda uygulama olabilir mesela) çünkü bu nasil öğrenciler kitap açmaz

Ö-32: Evet, çünkü sağlığın hakkında çok zor kelimelerin anlamı var.

Ö-33: Evet tip ogreniler icin harika bir sey olurdu

5.1.4. Doktor-Hasta İletişimine Dair Öğrenci Görüşleri

Araştırma Sorusu: Şu anda Türkiye'deki herhangi bir hastanede doktor olarak çalıyor olsanız gelen hastaların şikâyetlerini anlayabilir; onlarla rahat bir şekilde iletişim kurabilir misiniz?

Öğrenci Görüşleri:

Ö-6: Evet şimdiye kadar gördüğüm stajlarda sorun yaşamadım ama şive ile konuşan hastaları anlamak için zorluklar çekebiliyorum.

Ö-8: Kesinlikle hayır çünkü halk İstanbul türkçesi konuşmuyor maalesef şiveye alışmak gerek ama yine zor !! Rize gibi mesela özlelikle yaşlı amcalar

Ö-9: Bazen anlamayabilirim lehce konusunca

Ö-27: Evet, çoğu hastalarla rahat iletişim kurabilirim. Bazılarda aksan değişik olduğu için zor olabilir.

Ö-33: Ben Stajer Doktorum ve her gun hastanee hastalarda iletisim icindeyim. Bu noktaya geldiysem o sirf kendim verdigim emeklerden dolayi.

5.1.5. Sağlık Türkçesinin Gerekli Olup Olmamasına İlişkin Öğrenci Görüşleri

Araştırma Sorusu: Sizce "sağlık Türkçesi" dersine gerek var mı? Gerek varsa nedenlerini yazınız / söyleyiniz.

Öğrenci Görüşleri:

Ö-2: Sağlık alanında okuyan yabancı bir öğrenci olarak, Tömer'de öğrendiğim Türkçe'nin eğitim hayatımda yeterli olmadığını ilk dersten itibaren anladım. Benim gibi öğrencilerin, okula adaptasyon sürecinde yaşadıkları zorlukları biraz da olsa hafifletmek için Sağlık Türkçesi dersi gereklidir.

Ö-3: Evet, tıp fakültesinde olduğum, fakültemden örnek vereyim. Birçok yabancı tıp öğrenciler dil sıkıntısından dolayı dersleri takip etmek ve çalışmakta zorluk çekiyor. Bu sebeple 1. sınıfta başarısız oluyor ve sınıfı tekrarlıyorlar

Ö-5: Gerekli, 1. sınıfa başladığımda sağlık Türkçesini bilmediğim için ilk komitelerde düşük almama ve sınıf tekrarı yapmama neden oldu.

Ö-6: Evet, çünkü tıbbi başladığımız zaman gerekse sınıfta dersleri anlamak, not tutabilmek ve kitapları rahat okuyabilmek için lazım. Dil yetersizliğinden dolay konuları daha yavaş öğreniyoruz konulara hakkım olamıyoruz veya yetiştiremiyorum. O yüzden çoğu yabancılar

ilk sınıfta kalıyorlar. Bir ön hazirlik yapılabilirse belki daha rahat edebiliriz ilk başladığımız zaman.

Ö-15: Evet kesinlikle. Özellikle hastaneye geçmeden önce zorunlu olarak alınmalıdır. Özellikle yatay geçiş ile gelen öğrenciler yada Türkçesi zayıf olan öğrencilerin alması çok faydalı olur. İster klinikteki yapılan vizitler ister poliklinikte yapılan muayene ve diyaloglar konusunda çok kolaylik sağlar..

Ö-20: Evet çünkü hasta iletişiminde ve resmi yazışmalar da sıkıntı yaşıyorum

Ö-23: Evet kesinlikle var, çünkü ben TÖMER okuduktan sonra basladim üniversiteye, ama hocalarin derste ne dediklerini anlamıyorum. Hiçbir terim bilmiyordum, kulak alışkanlığım debolmadigi icin 1 sınıf cok zordu.

Ö-29: Tabii ki gerek var Nedeni ise ben 1.sınftayken organların adıları bile bilmezdim

Ö-33: Evet var. Cunku tibba baslayan hucre kelimesini bilmeyen ogrenciler duydum. O yuzden tibba baslamadan once saglik turkcesi sarttir.

5.2. Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna İlişkin Öğretici Görüşleri

Araştırmaya katılan öğreticilerin sağlık Türkçesinin mevcut durumuna ilişkin görüşlerini resmeden tablo aşağıda sunulmuştur:

Tablo 6

Araştırmaya Katılan Öğreticilerin Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumu Hakkındaki Görüşlerine Yönelik Ortaya Çıkan Kavramsal Kategoriler ve Temalar

Kavramsal Kategoriler / Alt Kategoriler	**Temalar**
1. Özel Amaçlı Dil Öğretimi	
1. 1. Özel Amaçlı Dil Öğretimin Gerekliliği	Gerekli Olduğunu Düşünüyorum.: Herkes
1. 2. Özel Amaçlı Dil Öğretiminin Gerekli Olma Nedenleri	Lisans ve Lisansüstü Eğitimi Tamamlayabilmek: O2-O5-O6-O9 Meslek Sahibi Olabilmek: O1-O4-O7 Hızlı Öğrenmek: O3-O8 Uzman Kişiler Tarafından Verilmeli: O1
2. Sağlık Türkçesi Öğretim Programı	
2. 1. Öğretim Programına İhtiyaçlık Durumu	Evet: O2-O3-O4-O5-O6-O7-O9-O10 Evet, Uzman Kişiler Vermeli. : O1-O8

2. 2. Öğretim Programında Olması Gereken Hedefler	
	1. Akademik Yeterlik 2. Dil Bilgisi Öğretimi 3. Söz Varlığı 4. İçeriğe Yönelme 5. Program Eksiklerinin Giderilmesi 6. Öğretim Verimliliğini Artırma 7. Öğrenim Süresini Kısaltma: O1-O2-O4-O6-O7-O8
	1. Sağlık Terimlerini Anlama 2. Bilgi Aktarabilme 3. Sunum Yapabilme 4. Sunum Anlayabilme 5. Metin Anlayabilme 6. İletişim Kurabilme: O5-O9-O10 Fikrim Yok: O3
3. Sağlık Türkçesinde Kullanılacak Materyaller	
3. 1. Ders Kitabı	
	Akademik, Amaca Yönelik, İşlevsel: O2-O3-O8 1. Yeterliliklerini Sağlayan 2. Hedef Davranışları Sağlayan 3. Sağlıkla İlgili Girdileri Sağlayabilecek Metinler ve Etkinliklerden Oluşan 4. Öğrenmeye Katılımı Sağlayan 5. Ölçme ve Değerlendirme Kriterlerini Sağlayan 6. Tıp Terimleri Sözlüğünü İçeren 7. Öğrenicinin İhtiyacını Karşılayan Nitelikte Hazırlanmalıdır: 04-O7
	1. Görseller Daha Az, Metinler Daha Fazla Olmalı. 2. Yazma Etkinlikleri Bulunmalı 3. Öğrencileri Konuşma Etkinliklerin Etkin Olmalarını Sağlamalı: 05-06-O9
	Konu ve Ünitelere Paralel: O10
	Fikrim Yok: O1
3. 2. Üniteler / Konu Başlıkları	Pekiştirme, Seviye ve Gerekliliğe Göre: O2-O3-O10 1. Vücudumuz 2. Hastalıklar 3. Acil Durum ve Afet Yönetimi 4. Ameliyathane 5. Çevre Sağlığı 6. Engelli Bakımı 7. Çocuk / Bebek Bakımı 8. Acil Yardım 9. Tıbbi Hizmetler 10. Departmanlar: O4-O5-O6-O7-O8-O9 Araştırma Yapılmalı: O2
3. 3. Çalışma Kitabı	Okuma, Anlama, Pekiştirme: O1-O5-O6-O7-O9 Destekleyici, Tamamlayıcı: O2-O3-O8 İhtiyaçları Karşılayan, Akademik: O4 Konu ve Ünitelere Paralel: O10
3. 4. Temel Söz Varlığı	Evet: Herkes
3. 5. Sözlük	
3. 5. 1. Sözlüğe İhtiyaçlık Durumu	Evet: O1-O2-O3-O4-O5-O6-O7-O8-O10 Hayır: O9

3. 5. 2. Sözlüğe İhtiyaç Duyma Nedenleri	Öğrencilere Faydalı Olunması: O3-O4-O5-O6-O8-O10 Kolaylık Sağlamak İçin: O2 Kalıcı Öğretim İçin: O7 Sağlık Turizmini Desteklemek İçin: O4 Hastanelerdeki Hasta-Doktor İletişimini Desteklemek Amacıyla: O4 Boş: O1-O9
3. 5. 3. Sözlüğün Niteliği	Avrupa Dil Portfolyosu'na Uygun: O10 Terim Ağırlıklı: O2-O4-O6-O7-O8 Alfabetik Sıraya Uygun: O3-O6-O7 Görselle Desteklenmiş: O4 Basit Kavram İçeren: O5 Fikrim Yok: O1 Boş: O9
3. 6. Diğer Materyaller	Görsel ve İşitsel Materyaller: O1-O2-O5-O6 Dijital ve Android Uygulamalar: O3 Video: O4-O6-O7-O8-O9 Metin Okuma, Anket, Form: O4-O7 Sağlıkla İle İlgili Maketler: O10
4. Sağlık Türkçesi Öğretim Süreci	
4. 1. Ders Öncesi Hazırlıkları	Konu Hazırlığı: O2-O4-O6-O9-O10 Sağlıkla İlgili Materyal ve Etkinlik Hazırlığı: O4-O6-O9 Drama Kullanımı: O7 Diyalog Hazırlığı: O9 Öğrencinin Ön Bilgisini ve Seviyesini Öğrenme: O8-O3 Fikrim Yok: O1
4. 2. Okuma Becerisi Etkinlikleri	Sağlıkla İlgili Metin Okuma: O2-O4-O5-O6-O7-O8-O9-O10 Sağlıkla İlgili Metin Özetleme: O9 Sağlıkla İlgili Materyal Kullanımı: O8 Boş: O1
4. 3. Dinleme Becerisi Etkinlikleri	Sağlıkla İlgili Diyalog Dinleme Etkinlikleri: O2-O3-O7-O9-O10 Video Ses Kayıtları: O4-O5-O6 Boş: O1-O8
4. 4. Yazılı Anlatım Becerisi Etkinlikleri	Yazma Etkinlikleri (Kompozisyon, Hikâye, Anı ve Gözlem Yazısı): O2-O4-O6-O7-O9 Soru-Cevap, Boşluk Doldurma: O2-O4 Yazılı Araştırma Ödevleri: O5 Reçete ve İlaç Yazma Etkinlikleri: O10 Boş: O1-O8
4. 5. Konuşma Becerisi Etinlikleri	
4. 5. 1. Bağımsız Konuşma Becerisi Etkinlikleri	Sözlü İfade Etkinlikleri: O2-O4-O6-O10 Drama: O7 Grup Tartışması ve Sunum: O5 Boş: O1-O3-O7-O8-O9
4. 5. 2. Karşılıklı Konuşma Becerisi Etkinlikleri	Münazara: O2-O5 Drama-Diyalog: O2-O4-O6-O7-O8 Video: O8 Yazma: O8

	İletişim Becerisi Etkinlikleri: O3 Uygulamalı Etkinlikler: O10 Boş: O1-O9
4. 6. Eğlenceli Etkinlikler	Sinema, Tiyatro, Drama: O2-O4-O7 Konferans, Söyleşi, Münazara: O2-O5 Video: O3-O5-O6 Oyun, Bulmaca: O4-O7-O10 Ziyaret ve Diyalog: O6-O8-O9 Boş: O1
4. 7. Öğretimin Kalıcılığı İçin Yapılması Gerekenler	Gerçek Olay Aktarımı: O7-O10 Materyal Kullanımı: O8 Sosyal Medya Kullanımı / İnternet Siteleri: O5-O6-O8 Dinleme Etkinlikleri ve Dil Kullanımı: O2 Uygulamalı Öğretim: O4-O9 Metin Okuma: O3 Boş: O1
4. 8. Uzaktan Öğretim	Evet: O1-O3-O4-O5-O6-O7-O9 Hayır: O2-O8-O10

Araştırmaya katılan öğreticilerin sağlık Türkçesinin mevcut durumuna ilişkin verdikleri cevaplar, örneklerle aşağıdaki gibidir:

5.2.1. Özel Amaçlı Dil Öğretiminin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimindeki Mevcut Durumuna İlişkin Öğretici Görüşleri

Araştırma Sorusu: Özel amaçlı Türkçe öğretiminin "yabancı dil olarak Türkçe öğretimi"nde gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?

Öğretici Görüşleri:

O-7: Özellikle mesleki Türkçe eğitimi alanında gerekli olduğunu düşünüyorum. Yurt dışında Türkiye Cumhuriyeti'ne ait kurum ve kuruluşlarda çalışan yabancı uyruklu personellerin en azından mesleki alanda Türkçe bilmelerinin gerekliliğine inanıyorum.

O-8: Gerekli olduğunu düşünüyorum. Nitekim dünya dili olarak nitelendirilen İngilizce, Almanca ve Fransızca için gerçekleştirilen çalışmalarda bu tür bir ayrıma gidildiğini biliyorum. Dil öğretimi alanı tamamen ihtiyaçlar üzerine kuruludur. Yani insanlar yeni bir dil öğrenirken mutlaka onları motive edecek ve dil öğrenmeye itecek bir gereksinimleri vardır. Kişilerin dil öğrenme ihtiyaçları farklılık arz ederken tüm öğrencilere tek tip öğretim programı üzerinden dil öğretmenin çoğu zaman işlevsel olmadığını görüyorum.

O-9: Kesinlikle olması kanaatindeyim. Bazı iş kolları sadece kendi mesleklerine yönelik kısa veya uzun süreli dil eğitimine ihtiyaç duymaktadırlar. Özellikle Turizm Türkçesi ile Sağlık Türkçesi bu alanda başı çekmektedir.

Araştırma Sorusu: Özel amaçlı Türkçe öğretiminin "yabancı dil olarak Türkçe öğretimi"nde gerekli olma durumunu nedenleriyle yazınız / söyleyiniz.

Öğretici Görüşleri:

O-3: Daha hızlı ve ihtiyaca yönelik öğrenmek için.

O-4: Özel amaçlı Türkçe öğretiminin hedef kitlenin meslekî alan yeterliliğini destekleyeceği kanaatindeyim.

O-7: Özel amaçlı Türkçe öğrenenlerin genel olarak Türkçeyi bütünüyle öğrenmek, hafızalarında bir dil edinmek yerine belirli bir alanda (mesleklerinde başarılı olmak, Türkiye'de kısa bir tatil yapmak gibi) ve belirli bir amaç için öğrendiklerini gözlemem doğrultusunda bu alanda çalışılması ve materyaller hazırlanması gerektiği kanaatindeyim.

Nitekim özel amaçlı Türkçe öğrenenler özellikle mesleki Türkçe öğrenen insanlar belirli bir yaşta olmaları ve omuzlarında aile geçindirmek, bir işte çalışmak gibi mesuliyetler de taşıdıkları için bu insanlara yaşam şartları ve dil öğrenme koşulları da dikkate alınarak yaklaşılması gerekmektedir.

O-8: Yukarıdaki paragrafa ek olarak mevcut kur sistemlerinde Türkçe öğreten kurumlar seçtikleri dil öğretim seti üzerinden genel Türkçe kursları vermektedir. Yurt içinde Türkçe öğreten TÖMER'lerde öğrenciler haftada 25-30 saat arası Türkçe dersi alırken yurt dışında Yunus Emre Enstitüsüne bağlı dil öğretim merkezlerinde kursiyerler genellikle haftada 6 saat ders görmektedir. Özellikle yurt dışında Türkçe öğrenenlerin temel seviyeyi tamamlaması (A1: 144 saat-A2: 144 saat-Toplam 288 Saat) 1 yılı (48 Hafta) bulmaktadır. Bankacılık işlemleri için dil öğrenmek isteyen bir kursiyer sadece temel seviyeyi tamamlamak için bir yıllık kursa gelmeyi göze alamamakta, fakat mecbur olduğu için derslere katılmaktadır. Öğrencilerin sadece mecburiyetten dolayı derse katılmaları motivasyonlarını düşürmekte, dil öğrenme süreçleri de yavaşlamaktadır.

Genel dil kursu yerine sadece kişilerin günlük ihtiyaçlarını karşılayacakları ve müşterilerine hizmet verebilecekleri seviyede Türkçe öğretimi onlar için daha faydalı olacak, kursun süresi kısalacak ve öğrencilerin motivasyonları artacaktır.

O-9: Ülkemizin muazzam derecede turizm potansiyeli bulunmakta ve ülkemizi her yıl milyonlarca turist ziyaret etmektedir. Ülkemizde özellikle yabancı dil eğitimi iyi olmadığından turistler vatandaşlarımızla anlaşmakta büyük zorluk çekmektedirler. Bu nedenle yabancı turizm acentaları ve rehberlerine yönelik Türkçe eğitimi verilebilir.

Ayrıca özellikle ülkemizde sağlık hizmetleri bir hayli gelişmiş olup başta yakın coğrafyalarımız olmak üzere dünyanın birçok ülkesinden tedavi amaçlı ülkemize gelen yabancı sayısı her geçen yıl artmaktadır. Bunun yanında ülkemizde sağlık eğitimi alan ya da almak isteyen yüzlerce yabancı öğrenci bulunmaktadır. Bu nedenle de sağlık alanında Türkçe eğitimi elzem bir hâl almıştır.

5.2.2. Sağlık Türkçesi Öğretim Programına Yönelik Öğretici Görüşleri

Araştırma Sorusu: Size göre sağlık Türkçesi öğretimine yönelik bir program olmalı mıdır?

Öğretici Görüşleri:

O-7: Yalnız sağlık Türkçesi öğretimine yönelik değil, mesleki alanda da Türkçe öğretimine yönelik program olmalıdır.

O-8: Sağlık sektörü Türkiye'de son yıllarda çok fazla ilerleme kaydetmiş, bu da özellikle Arap coğrafyasından insanların dikkatini çekmiştir. Arap ülkelerinden insanlar sağlıkla ilgili problemleri olduğunda Türkiye'deki hastaneleri tercih etmekte, bu da yeni bir iş kolu doğmasına neden olmaktadır. Aralarında tanıdıklarımın da olduğu yabancı uyruklu girişimciler iş kurarak Türkiye'deki özel hastanelerle anlaşma yapmakta, kendi ülkelerinde rahatsızlığı olan insanlara sağlık hizmeti vererek onların Türkiye'ye gelme ve sağlık hizmeti alma süreçlerinde onlara rehberlik ederek para kazanmaktadır.

Yine komşu ülkelerde (Suriye, Irak, Filistin vb.) yaşanan savaş vb. nedenlerden dolayı Türkiye'ye sığınan insanlar için Gaziantep'teki hastanelerde Arapça-Türkçe bilen tercümanların istihdam edildiğini, bu kişilerin seçiminde de TÖMER kursuna katılmış veya TÖMER belgesi olan kişilerin tercih edildiğini biliyorum. Bu kişiler seçildikten sonra göreve

başladıklarında ilk etapta çok zorlandıklarını belirtiyorlar. Çünkü TÖMER'lerde genel Türkçe dersleri alan bu kişiler sağlık sektörüne ait terimlere hâkim değiller. Sağlık sektöründen uzmanların desteği ile hazırlanacak "Sağlık Türkçesi Öğretim Programı" ile bu sorunun önüne geçilebilir diye düşünüyorum.

O-9: Kesinlikle olması kanaatindeyim. Özel amaçlı Türkçe öğretim programının eksikliği her alanda hissedilmektedir.

O-10: Evet olmalıdır. Örnek olarak bazı kursiyerler C1 seviyesinde öğretimlerini tamamladıktan sonra mesleki Türkçeye ihtiyaç duyabilmektedir. Bu bağlamda yabancılara Türkçe öğretimi alanında eğitim veren kurumların ileri seviye meslek Türkçesi öğretimine de ağırlık vermeleri gerekmektedir (tıp terimleri, mühendislik terimleri, aşçılık terimleri vb.)

Araştırma Sorusu: Sağlık Türkçesi öğretim programı için en az 5 hedef yazabilir misiniz / söyleyebilir misiniz?

Öğretici Görüşleri:

O-4: Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı ile T.C. Sağlık Bakanlığınca yurt dışında açılan ve faaliyet gösteren hastanelerde görev yapan yerel personelin Türk personelle iletişim kurabilmesi

O-5:

Sağlık alanında genel derslerde kullanılan sözcükleri bilmeli.

Sağlık alanında sunum yapabilmeli

Yapılan sunumları anlayabilmeli

Yazılı olarak verilen metni anlayabilmeli

Sağlık alanında bildiği teorik bilgiyi aktarabilmeli

O-6:

Sağlık terimlerine vakıf olabilmesi,

Türkiye'deki sağlık sitemine adapte olabilmesi,

Öğrendiklerini kurumlarda uygulayabilmesi

O-7:

Daha geniş bir kitleye hitap edebilme

O-9:

a) Vücut organ isimlerini tanır.

b) Basit sağlık terimlerini anlar.

c) Sağlık şikâyetlerini anlatır.

d) Sağlık personeli ile iletişim kurar.

e) Tedavi ekipmanlarını bilir.

O-10: Sağlık alanında günlük dilde kullanılan terimleri anlayabilme.

İlaç, reçete vb. ifadelerin yazımında ve kullanımında hasta ile sağlıklı iletişim kurabilme.

Bir sağlık çalışanı olarak çeşitli toplantı ve seminerlerde konuşmacının kullandığı terimleri anlayabilme.

5.2.3. Sağlık Türkçesi Öğretimi İçin Hazırlanacak Materyallere İlişkin Öğretici Görüşleri

Araştırma Sorusu: Sağlık Türkçesine yönelik hazırlanacak bir ders kitabının niteliği nasıl olmalıdır?

Öğretici Görüşleri:

O-3: İhtiyaca yönelik.

O-4: "Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni" yeterliliklerini sağlayan

Hedef davranışları sağlayan

Sağlıkla ilgili girdileri sağlayabilecek metinler ve etkinliklerden oluşan

Öğrenmeye katılımı sağlayan

Ölçme ve değerlendirme kriterlerini sağlayan

Tıp terimleri sözlüğünü içeren

Öğrenicinin ihtiyacını karşılayan nitelikte hazırlanmalıdır.

O-5: Görseller daha az, metinler daha fazla olmalı.

Yazma etkinlikleri bulunmalı.

Öğrencileri konuşma etkinliklerin etkin olmalarını sağlamalı.

O-6: Görsellerle zenginleştirilmiş, pratikte işe yarayabilecek, kısa videolarla desteklenmiş bir nitelikte olabilir. Sık rastlanan hastalıklara özgü ilgi çekici metinler eklenebilir.

O-9: Ders kitabında yoğun olarak sağlık terimleri olmalı. Ayrıca düz metinler yerine diyaloglara bolca yer verilmeli. Kalıplaşmış ifadelerden sıkça yararlanılmalıdır.

Araştırma Sorusu: Sağlık Türkçesine yönelik hazırlanacak bir ders kitabında hangi üniteler / konu başlıkları olmalıdır?

Öğretici Görüşleri:

O-4:

-Vücudumuz

-Hastalıklar

-Acil durum ve afet yönetimi

-Ameliyathane

-Çevre sağlığı

-Engelli bakımı

-Çocuk/bebek bakımı

-Acil yardım

-Tıbbi hizmetler

-Departmanlar

O-6: Bu sorunun bir sağlıkçı yardımıyla cevaplanması daha uygun olur kanaatindeyim. Fakat birkaç öneri olarak;

Sağlık,

Doğal Tedavi Yöntemleri,

Hastane Şartları,

Çocuk Sağlığı,

Fizik Tedavi,

Spor,

Otizm,

Yaygın Hastalıklar vb.

O-8: Tanışma, Çok Hastayım, Acildeyim, Randevu alma, Muayene olma, Eczaneden İlaç Alma, İlk Yardım, Sağlık Sigortası Yaptırma.

O-9:

a) Sağlık

b) Vücudumuzu Tanıyalım.

c) Yiyecek ve İçecekler (Hangi yiyecek ve içeceğin neye faydası?)

d) Mevsimler ve Özellikleri (Mevsimsel hastalıklar)

e) Kalıtım

f) Engellilik

g) Sağlıkçılar vb.

Araştırma Sorusu: Sağlık Türkçesi çalışma kitabının niteliği nasıl olmalıdır?

Öğretici Görüşleri:

O-1: Ders kitabında öğretilenleri pekiştirmeye yönelik olmalı.

O-3: Bunu meslek Türkçesi olarak değerlendiriyorum. O alandaki kelime ve kavramları kapsayacak etinlikler olmalı.

O-5: Okuma ve yazma ağırlıklı uygulamalar içermeli

O-7: Daha çok uygulamaya yönelik olmalı, dil bilgisi ve direkt soru-cevap niteliğindeki sorularla sıkmamalıdır.

O-9: Çalışma kitabında alıştırmaların bol olması gerekmektedir. Yoğun olarak diyalog tamamlamalara yer verilebilir.

O-10: Ders kitabındaki konu ve ünilerle paralel olmalıdır.

Araştırma Sorusu: Sağlık Türkçesine yönelik temel söz varlığı belirlenmeli midir?

Öğretici Görüşleri:

O-3: Temel söz varlığını belirlemeden kitabının yazılması mümkün değildir.

O-4: Sağlık Türkçesine yönelik temel söz varlığı özel alan Türkçesini öğretmeyi hedefleyen materyaller için belirlenmelidir. Ders ve çalışma kitapları yapılacaksa bu söz varlığı ortaya çıkacaktır. Tıbbî terimler tüm dillerde benzer olsa da hasta doktor iletişimini sağlama temelli yapılması gereken bir çalışmadır.

O-7: Yaşanılan sorun ve sık karşılaşılan diyaloglardan hareketle belirlenmelidir.

O-8: Bu tip özel amaçlı bir Türkçe öğretim programının en önemli çıktısı alana has temel söz varlığının belirlenmesi olacaktır. Nitekim sağlık sektöründe çalışacak/öğretim görecek kişilerin alan terminolojisine aşina olması önem arz etmektedir.

O-9: Temel söz varlığının belirlenmesi kanaatindeyim. Çünkü her iş koluna ait terimler ve sadece o iş kolunda kullanılan kalıplaşmış ifadeler bulunmaktadır.

O-10: Kesinlikle belirlenmelidir. Alana has terim çalışması yapılmalıdır.

Araştırma Sorusu: Sağlık Türkçesine yönelik hazırlanmış bir sözlüğe ihtiyaç var mıdır?

Öğretici Görüşleri:

O-2: Sağlık alanında eğitim gören veya çalışan bireylerin anlık gereksinimlerini karşılayacak bir sözlük çalışması hazırlanabilir.

O-7: Kesinlikle alana yönelik özelikle alandaki materyallerin ve olayların isimlerini içeren bir sözlük hazırlanmalıdır.

O-8: Temel söz varlığı belirlendikten sonraki aşama da sağlık Türkçesine yönelik bir sözlüğün hazırlanmasıdır. Bu tip bir sözlük iki veya üç dilli olarak hazırlanabilir.

Araştırma Sorusu: Sağlık Türkçesine yönelik bir sözlüğe ihtiyaç olma durumunu gerekçeleriyle / nedenleriyle yazınız / söyleyiniz.

Öğretici Görüşleri:

O-2: Sağlık alanıyla ilgili söz varlığını temel Türkçenin tamamen dışında tutmak doğru değildir. Yalnız kullanıcılarına kolaylık sağlamak amacıyla sadece sağlık alanında kullanılan özel sözcüklere yer verilen bir sözlük çalışması hazırlanabilir.

O-3: Alanın terimlerine yabancı kişiler için faydalı olacaktır. Özellikle hastalık isimleri veya ilaç içerikleri konusunda.

O-4: Türkiye Bursları ile Türkiye'de okuyan öğrencilerin eğitimini

Sağlık turizmini

Hastanelerdeki hasta doktor iletişimini desteklemek amacıyla sözlük oluşturulabilir.

O-6: İnternette ya da kitapçılarda bulunabilen sağlık terimleri sözlüğünün Türkçe öğrenen yabancılar için üst seviyede olduğu söylenebilir. Sadeleştirilmiş, Türkçe ve Latince isimleriyle ayrıntılı bir sözlük hazırlanabilir.

O-8: Hâlihazırda sağlık sektöründe çalışan yabancı uyruklu kişilerin seçiminde TÖMER mezunu veya belgesi olmak şartına dikkat edildiğini daha önce belirtmiştim. Bu kişiler alanda çalışmaya başladıklarında en çok zorlandıkları husus alana ilişkin temel söz varlığına sahip olmamalarıdır. Bu nedenle alanla ilgili hazırlanacak olan Sağlık Türkçesi sözlüğü insanların işlerini çok kolaylaştıracaktır.

Araştırma Sorusu: Sağlık Türkçesi sözlüğünün niteliği nasıl olmalıdır?

(Terim veya kelimeler, sözlükte nasıl sıralanmalı; açıklamalar hangi düzeyde olmalıdır? ...)

Öğretici Görüşleri:

O-2: Eğer sadece sağlık Türkçesine yönelik bir sözlük hazırlanacaksa genel Türkçe sözlükte bulunmayan veya ilk anlam olarak göremediğimiz terim ağırlıklı söz varlığının kullanımı doğru olacaktır.

O-4: Tematik veya bölümler altında kelimeler sıralanabilir ve görsellerle desteklenebilir. Sağlık Türkçesi dersi alacak öğrenicilerin temel düzeyde Türkçe bilmesi, ardından sağlık Türkçesi dersi alması gerektiğini düşünüyorum. Bu sebeple orta seviye ve ileri seviye için hazırlanabilir.

O-6: Ansiklopedik bir sözlük olabilir. Terimler alfabetik olarak sıralanıp her kelimenin ayrıntılı izahı (hastalık isimleri, belirtiler, tedavi yöntemleri, ilaçlar vb.)

O-7: Sıralama alfabetik olabilir. Açıklamalar ise kısa bir terim açıklaması ve ardından olay içerindeki durum şeklinde olmalıdır.

O-10: Avrupa Dil Portfolyosu (ADP) Çerçevesine uygun olmalıdır.

Araştırma Sorusu: Sağlık Türkçesi öğretiminde ders kitabı, çalışma kitabı ve sözlüğün dışında başka ne tür materyaller kullanılabilir?

Öğretici Görüşleri:

O-1: Elbette görsel, işitsel vb. her türlü materyal kullanılabilir.

O-3: Dijital, android uygulamalar

O-4: Videolar ve otantik okuma metinleriyle desteklenebilir.

O-7: Videolar, Anketler, Formlar hazırlanabilir.

O-10: Öğreticinin kabiliyeti ve üreticiliği ölçüsünde çeşitli materyaller kullanması uygundur. Sağlık sektöründe kullanılan çeşitli maketlerin sınıf içinde gösterimi sağlanmalıdır (Örnek, kas iskelet ve organ sistemini gösteren maketlerin kullanımı.)

5.2.4. Sağlık Türkçesi Öğretim Sürecine İlişkin Öğretici Görüşleri

Araştırma Sorusu: Sağlık Türkçesi dersi öncesinde ne gibi hazırlıklar yapılabilir?

Öğretici Görüşleri:

O-3: Hedef kitlenin ön bilgilerini ortaya çıkaracak sorular sorulabilir.

O-5: Ders içinde temel dil becerilerine yönelik etkinlikler hazırlanmalı. Sağlıkla ilgili metinler ve videolar hazırlanmalıdır.

O-6: İlgili derste kullanılacak sağlık terimlerini, hastalık isimlerini belirleme, görseller hazırlama

O-7: Özel amaçlı Türkçe öğretiminde kesinlikle yaparak yaşayarak öğretimin olmazsa olmaz olduğunu düşünüyorum. Öğrenen öğreneceği ismi görmeli, dokunmalı yahut öğreneceği durumu bizzat yaşamalıdır. Tabii ki bu her koşulda mümkün olmayacaktır, bu durumda da canlandırma yöntemi/drama devreye girmelidir.

Öğrenme öğrenilecek olanın ortamında söz gelimi hastane, klinik vb. ortamda gerçekleştirilmelidir.

O-8: Öğrencilerin hangi sağlık sektöründe çalıştığı ve ne amaçla Türkçe öğrendikleri tespit edilmelidir.

O-9: Sağlık Türkçesine ait kelime ve kavramlar hazırlanabilir.

Konuşma kartları hazırlanabilir.

Görseller hazırlanabilir.

Konuşma diyalogları hazırlanabilir.

Araştırma Sorusu: Okuma becerisi için ne tür etkinlikler yapılabilir?

Öğretici Görüşleri:

O-2: Eğitim ve çalışma hayatlarında karşılaşacakları konulara yönelik metinler üzerinden okuma çalışmaları yapılmalıdır.

O-4: Seviyelere göre otantik veya sadeleştirilmiş okuma metinleri seçilebilir. Metin altı sorularla/etkinliklerle girdiler ölçülebilir.

O-5: Sağlıkla ilgili Türkçe makaleler, bilimsel yazılar bulunmalıdır. Ve soru-cevap, metin yorumlama etkinlikleri yapılabilir.

O-8: Bilimsel dergilerden okuma metinleri temin edilip onlar için etkinlikler hazırlanabilir. Bu tip metinlerin kullanılması için öğrenci seviyesinin B2 ve üzeri seviyede olması gerekmektedir. Öğretmen kendisi öğrencilerinin seviyelerini dikkate alarak okuma metinleri ve metne ilişkin etkinlikler hazırlayabilir. Sağlık sektörü için hazırlanan broşür, afiş vb. materyaller öğretim süreçlerinde kullanılabilir.

Araştırma Sorusu: Dinleme becerisi için ne tür etkinlikler yapılabilir?

Öğretici Görüşleri:

O-2: Doktor ve hasta arasındaki diyalog, sağlıkla ilgili konuda konuşan bir araştırmacının konuşması dinlettirilebilir. Dinlediği konuşmayla ilgili soru-cevap yapılabilir.

O-4: Konuyla ilgili videolar ve ses kayıtları oluşturulabilir veya bulunabilir. Böylece öğrenicilerin izleme/dinleme becerisi desteklenebilir. Metin altı sorularla/etkinliklerle girdiler ölçülebilir.

O-5: Yapılmış sunum videoları, konu açıklamalı videolar, uzman tv, youtube gibi sitelerden indirilebilir.

O-9: Dinleme etkinliklerinde diyalog tamamlamaya öncelik verilmeli.

Araştırma Sorusu: Yazılı anlatım becerisi için ne tür etkinlikler yapılabilir?

Öğretici Görüşleri:

O-2: Sağlık metni üzerine sorulara cevap vermesi istenebilir. Akademik ifadeler kullanarak kompozisyon kaleme alması istenebilir. Söz varlığına yönelik boşluk doldurma çalışması yaptırılabilir.

O-3: Sağlık Türkçesi öğrenenlerin alanda yeterli bilgi sahibi olmayanlara nasıl anlaşılır yazabilecekleri üzerine çalışma yaptırılabilir.

O-5: Bazı kavramlar kalp, akciğer gibi onların vücuttaki işlevlerinin açıklanması istenebilir. Verilen bir konu hakkında araştırma yapmaları ve araştırmalarını yazılı olarak iletmeleri istenebilir.

O-6: Görseller, videolar hakkında metin yazma, bir sağlık kuruluşu ziyareti ile ilgili ayrıntılı gözlem yazıları üzerinde durulabilir.

O-9: Öğrencilerden genel olarak diyalog metinleri yazmaları istenebilir. Ayrıca karşılaştıkları sağlık problemleri hakkında yazı yazmaları istenebilir.

O-10: Reçete yazımı, ilaç yazımı vb etkinlikler.

Araştırma Sorusu: Sözlü üretim becerisi (bağımsız konuşma) için ne tür etkinlikler yapılabilir?

Öğretici Görüşleri:

O-4: Öğreniciden hastanede yaşadığı bir olayı anlatması istenebilir.

O-5: Sunum hazırlatılabilir.

Kavram açıklattırılması yapılabilir.

O-6: Bir sağlık kuruluşu ve departmanları hakkında konuşma, sağlıkla ilgili videolar, görseller üzerinde sözlü ifade, bir hastalığın incelenmesi

O-7: Yaşanılmış veya yaşanması mümkün hikayeler üzerinden sorular hazırlanmalı ve öğrenenin baş rol olarak hangi durumda nasıl davranacağı üzerinden gidilmelidir. Öğrenen sadece doktor, hemşire değil bazen de hasta olmalı ve onun dilinden kendini ifade etmeli dolayısıyla "Hasta nasıl davranmalı/konuşmalıdır?" sorusuna cevap verebilmedir.

O-10: Hastaya çeşitli önerilerde bulunacağı bağımsız konuşma etkinlikleri yapılmalıdır.

Araştırma Sorusu: Karşılıklı konuşma becerisi için ne tür etkinlikler yapılabilir?

Öğretici Görüşleri:

O-2: Kalabalık bir grupla münazara çalışması yapılabilir. Diyalog çalışmaları yaptırılabilir.

O-4: Drama yöntemiyle hasta-doktor, doktor-doktor, doktor-hemşire, hasta-hemşire, hasta-hasta bakıcı diyalogları yapılabilir.

O-5: Halk arasında yaygın olan görüşler verilip münazara şeklinde tartışmalar yaptırılabilir. Alternatif tıp gibi halk arasında yaygın olan tedavi şekilleri tartıştırılabilir.

O-8: Okuma becerisi için yazdığım bölüm tüm becerilere uyarlanabilir. Bununla birlikte dinleme için Youtube ve benzeri platformlardan sağlıkla ilgili videolar izletilebilir. Yazma becerisi için öğretmen WatsApp vb. uygulamalar üzerinden öğrencilerine kısa sağlıkla ilgili yazma ödevleri verebilir. Karşılıklı konuşmaya yönelik özellikle doktor-hasta diyalogları üzerinden öğrencilere Türkçe öğretilebilir.

Araştırma Sorusu: Sağlık Türkçesi öğretim sürecinde hangi etkinlikleri yapmak daha eğlencelidir?

Öğretici Görüşleri:

O-2: Sağlıkla ilgili meslek alanlarına gidilebilir. Alanla ilgili konferans veya söyleşilere gidilebilir. Sinema, tiyatro gibi görsel sanatlarda sağlıkla ilgili film, oyun tercih edilebilir.

O-4: Drama yöntemiyle canlandırma oyunları, bulmacalar, uyarlanmış bingo ve tabu gibi oyunlar

O-5: Münazara, video izleme, kavram açıklaması etkinlikleri eğlenceli olabilir.

O-6: Video ve görsellerle desteklenmeli, mümkün olduğunca sağlık kuruluşu ziyaretleri yapılmalıdır.

O-7: Bu alanda Türkçe öğretiminde eğlencenin ilk sırada yer alması gerektiğini düşünüyorum. Özellikle oyun oynama ve drama eğlenerek öğrenmeyi sağlayan iki önemli yoldur.

O-8: Öğrencilerin öğretim süreçlerine doğrudan katılabileceği ve öğrendiklerini tecrübe edebilecekleri aktiviteler daha eğlencelidir. Örneğin üniversiteye bağlı bir TÖMER'de sağlık Türkçesi kursuna katılan kişiler küçük gruplar hâlinde üniversite hastanesini ziyaret edebilir, oradaki kişilere yol gösterici olabilir. Yine TÖMER'den sonra Tıp/Diş Hekimliği Fakültesine geçecek sağlık Türkçesi öğrencileri fakültelerini ziyaret edebilir, oradaki öğrencilerle buluşma günleri vb. etkinlikler planlanabilir.

O-10: Sınıf içi oyunlar (ilk yardım ameliyat vb.)

Araştırma Sorusu: Ders sonrası için öğretimin kalıcılığı için neler yapılabilir; hedef kitleye ne gibi çalışmalar / projeler verilebilir?

Öğretici Görüşleri:

O-2: Özellikle dinleme etkinliklerine ağırlık vermesi istenebilir. Ayrıca tekrara ve dili kullanmaya yönlendirilmelidir.

O-3: Konuyla ilgili farklı türde metinler okumaları tavsiye edilebilir.

O-6: Alanla ilgili, internet üzerinden incelenmek üzere kısa videolar, metinler, görseller verilebilir.

O-7: Birçok telaşeyle aynı anda baş etmek durumunda olan öğrenen için deyim yerindeyse dersin derste kalmaması için öğreneni yormayacak bilakis içinde bulunduğu koşuşturmacada onu eğlendirecek ve öğrenimi zevkli hale getirecek aktivitelere yer verilmelidir.

Günlük tutmak, söz gelimi hastanede yahut bir hastası ile yaşadığı ilginç bir olayı kaleme almak gibi, röportaj yapmak, videoya çekilmek suretiyle diyalog kurmak gibi, puanlama sistemi ile oynanacak oyunlar gibi.

O-8: Video vb. materyaller kullanılmalıdır. Instagram, Facebook vb. sosyal medya platformlarında bilgi güvenirliliği üst düzey örnek sayfalar öğrencilere tavsiye edilebilir.

Öğrencilerin gönüllü olarak ilgisi ve bilgisi olan sağlık alanında belli sürelerde hizmet etmesi sağlanabilir.

O-10: Yaşadığı çevrede (ailesinde) hasta doktor ilişkisini anlatan bir ödev verilebilir.

5.2.5. Uzaktan Öğretim ile Sağlık Türkçesi Derslerine İlişkin Öğretici Görüşleri

Araştırma Sorusu: Uzaktan öğretim ile sağlık Türkçesi öğretilebilir mi?

Öğretici Görüşleri:

O-2: Sağlık Türkçesi öğrenimi aşamasına gelen öğrencinin temel Türkçesi kavradığı düşünüldüğünde ileri Türkçede uzaktan eğitimle ilerleyebilir. Ancak örgün eğitimin mümkün olduğu bir durumda uzaktan eğitimin tercih edilmemesi gerektiği görüşündeyim.

O-3: Evet. Buna yönelik yeterli materyal ve etkinlik varsa uzaktan öğretim ile de verilebilir.

O-5: Öğretilebilir, videolar ve sözlü sunumlar, yazı dosyaları sunumları şeklinde yapılabilir.

O-6: Evet, öğretilebilir. Fakat ders ortamında uygulamalı olması verimi artıracaktır.

O-7: Günümüz çağı ve teknolojisi düşünüldüğünde kesinlikle öğretilebileceğini ve hatta bunun hem öğreten hem de öğrenen açısından büyük bir kolaylık olacağını düşünüyorum.

O-9: Evet, uzaktan öğretim ile sağlık Türkçesi öğretilebilir. Fakat bunun içeriğinin dolu olması gerekmektedir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulardan hareketle erişilen sonuçlarla bu sonuçlar üzerinde yürütülen tartışmalara yer verilmiştir. Ayrıca yabancılara Türkçe öğreten kurumlara; sağlık Türkçesi ile ilgili materyal hazırlayan / hazırlayacak alan uzmanlarına; sağlık Türkçesi dersi veren / verecek öğreticilere ve sağlık alanında eğitim alan veya staj yapan uluslararası öğrencilere yönelik öneriler sunulmuştur.

6.1. Sonuçlar

Yabancı dil öğretiminde bir devinim, bir dönüşüm yaşandığı aşikârdır. Tüm bu güncellemeler yaşanırken önceden de belirtildiği üzere yabancı dil olarak Türkçe / yabancılara Türkçe öğretiminde hâlâ ihtiyaç analizlerine binaen hedef kitlenin uzmanlıklarına yardımcı olacak akademik Türkçeye veya mesleki hayatlarında onların iletişimlerini destekleyecek mesleki Türkçeye yönelik yeterli sayıda çalışmanın olduğu söylenemez. İlgili araştırmalar kısmından da anlaşılacağı üzere bu çalışmalar, kısıtlı sayıdadır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimindeki özel amaçlı dil öğretim çalışmaları daha çok akademik Türkçeye yönelik yapılırken (iktisadi ve idari bilimler dışında) mühendislik, sivil havacılık, sinema, askeriye, gazetecilik, hukuk, diplomasi, turizm ve bankacılık gibi mesleki alanlara hitaben tez düzeyinde yapılmış herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ana bilim dalında bir ilki teşkil edip disiplinlerarası bir yaklaşımla hazırlanmış bu çalışmada yurt dışından Türkiye'ye sağlık alanında eğitim almaya

gelen veya staj yapan uluslararası öğrencilerle yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde özel amaçlı dil öğretim tecrübesi olan öğreticilerin görüşlerinden hareketle sağlık Türkçesinin mevcut durumu ortaya konulmuştur. 11 farklı üniversitede 25 farklı ülkeden gelen 44 uluslararası öğrenciyle ön şart olarak özel amaçlı Türkçe öğretim tecrübesi aranan öğreticiler üzerinde yürütülen çalışmada aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

6.1.1. Öğrenci Görüşlerinden Hareketle Erişilen Sonuçlar

Öğrencilerin çoğu, okudukları üniversitelerde sağlık Türkçesi dersi almamaktadır. Yine öğrencilerin büyük bir kısmı, üniversite eğitimlerinden önce "sağlık Türkçesi", "tıp Türkçesi", "hemşirelik Türkçesi", "eczacılık Türkçesi" ve "diş hekimliği Türkçesi" gibi özel amaçlı Türkçe öğrenmemektedir. Okudukları üniversitede sağlık Türkçesi dersini aldığını ifade eden bazı öğrencilerin ise üniversite müfredatında yer alan Türk dili derslerini veya sağlıkla ilgili derslerin Türkçe anlatılmasını özel amaçlı sağlık Türkçesi dersi gibi algıladıkları ve buna istinaden "Evet." cevabını verdikleri tahmin edilmektedir.

Hedef kitlenin % 75'lik oranı, sağlık Türkçesinin gerekli olduğu ve bu dersin öğretim programlarında yer alması gerektiği görüşündedir. Çünkü TÖMER'de öğrendikleri Türkçenin üniversiteye başladıklarında onlar için yetersiz kaldığı bu sebeple öğrencilerin genelinin 1. sınıfta başarısız olup sınıf tekrarı yaptığı tespit edilmiştir. Hedef kitle, sağlıkla ilgili hiçbir terime hatta organ isimlerine bile aşina olmadığından daha ilk derslerde öğretim üyelerinin anlattıklarını ve Türkçe yazılmış uzmanlık ders kitaplarındaki metinleri anlayamadığı elde edilen tespitler arasındadır. Eğer ilgili üniversitelerin müfredatlarında veya TÖMER'lerin dil kurslarının arasında sağlık Türkçesi dersi olursa hedef kitlenin önemli düzeyde yaşadığı iletişim sorununun kısmi olarak çözüme kavuşacağı; üniversite eğitimi sırasında dersleri anlamada, not tutmada ve sağlıkla ilgili kitapları okuyup anlamada onlara yardımcı olacağı yönünde görüş birliği sağlanmıştır. Bu derslerin sadece üniversite başlangıcında değil (belirtilen görüşlerden de hareketle) hastanelerde yapılan staja geçmeden alınması ve hatta zorunlu olması gerektiği, poliklinikte hastalarla kurulan iletişimde hedef kitleye çok yardım edeceği ve resmî yazışmalarda yaşanan sorunlara çözüm olacağı da erişilen sonuçlar arasındadır.

Üniversitedeki derslerin (ilk yıllarda) öğrencileri zorladığı ancak Türkçeyi geliştirmede zamanla onlara yardımcı olduğu sonucuna erişilmiştir. Üniversitedeki derslere karşın hedef kitle, TÖMER'lerde aldığı Türkçe derslerinin dil bilgisi yönünden yeterli olduğunu ancak bu derslerin daha çok günlük hayata yönelik olduğunu bu sebeple de bildikleri Türkçenin mesleki hayatlarında onlara yeterli olmayacağını düşünmektedir.

Öğrencilerin çoğu, şu anda herhangi bir hastanede doktor olarak göreve başlarsa hastalarıyla yaşayacakları en büyük dil sorununun ağızda olacağını düşünmektedir. Çünkü öğrenciler, tüm Türk halkının İstanbul Türkçesiyle konuşmadığını; iletişimde Karadeniz gibi çeşitli bölgelere veya Rize gibi yörelere ait ağzın kullanıldığını bu sebeple de çok zorlanacaklarını veya hiçbir şey anlamayacaklarını belirtmiştir.

Hedef kitle; sağlık Türkçesi dersinde "terminoloji, tıbbi biyolojiye giriş, hasta-doktor iletişimi, sağlık aleti ve cihazları, T.C. Devleti sağlık sistemi ve işleyişi, vücudumuzun bölgeleri, tıp tarihi ve anatomi" gibi temaların işlenmesi gerektiğini düşünmektedir. Ayrıca öğrenciler; öğretim sürecinde hastaneleri veya diğer sağlık kuruluşlarını gezmek, drama tekniğiyle hasta-doktor diyaloğunu canlandırmak, mezun olmuş veya üst sınıflarda okuyan diğer öğrencilerle (tecrübe paylaşımı için) buluşmalar gerçekleştirmek, simülasyon (benzetim) tekniğini kullanmak, sağlık konulu konferanslara katılmak, konuşma kulüpleri kurmak, hastalarla konuşmak ve derslerde gerçek vakaları işlemek gibi etkinliklerin süreci eğlenceli hâle getireceği ve öğrenmenin kendileri için daha verimli olacağı görüşündedir. Yine bu tür temalar işlenip bahsi geçen etkinlikler yapılırken sınıfta sağlık temalı afişler; sağlıkla ilgili sözlükler; maketler; kadavra; Türkçe sözlükler; muayene, tedavi ve ameliyatta kullanılan aletler; insan anatomisini temsil eden modeller ile bilgisayar, tablet gibi teknolojik araçların olması gerektiği kanaatindedir. Sınıfların bir laboratuvar gibi tasarlanması gerektiğini belirtmiştir. Yine uluslararası katılımcılar, bu öğretim sürecinde bir sağlık Türkçesi sözlüğüne ihtiyacın olduğunu, önceden öğrenilen Türkçenin lisans eğitiminin ilk yıllarında kendileri için yetersiz kaldığını ve derslerde sağlıkla ilgili terimlerin anlamlarına bakma ihtiyacı duyduklarını belirtmiştir. Ayrıca bazı katılımcılar, pratik olacağı kanaatinden hareketle, bu sözlüğün kitap şeklinde değil telefon uygulaması şeklinde olmasının onlar için daha iyi olacağı görüşündedir. Öğrencilerin ağırlıklı oranı, böyle bir uygulamanın telefonlarında yer almasının gerekli olduğunu hatta öğrenmeyi daha eğlenceli hâle getireceğini düşünmektedir.

Öğrenciler; sağlıkla ilgili Türkçe terimleri araştırmayı, makale okumayı, Türkiye'deki liselerde okutulan biyoloji ders kitaplarını okumayı, Türk halkıyla daha fazla iletişim kurmayı... vb. sağlık Türkçesi dersi öncesinde yapılabilecek "hazırlık faaliyetleri" olarak görürken soru çözerek veya yazarak pratik yapmayı, Türk arkadaşlar edinip sosyal faaliyetlere katılmayı, yaparak ve yaşayarak öğrenmeyi, akran değerlendirmesinden hareketle birbirlerine konuları anlatarak pratik yapmayı, öğretilen konuları; terimleri veya cümleleri zihinde canlandırmayı, Türkçeyi günlük hayatta kullanmaktan çekinmemeyi, evde öğretilenlerle ilgili olarak diyaloglar yazmayı ve Türkçe alt yazılı filmler izlemeyi ise derste öğretilenlerin kalıcılığı için yapılabilecek ders sonrası faaliyetler olarak nitelendirmektedir.

6.1.2. Öğretici Görüşlerinden Hareketle Erişilen Sonuçlar

Araştırmaya katılan öğreticilerin hepsi, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde özel amaçlı Türkçe öğretiminin gerekli olduğunu düşünmektedir. Görüşlerde özellikle yurt dışındaki Türk kurum ve kuruluşlarında çalışan uluslararası personellere (yerel personellere) mesleki Türkçenin öğretilmesi gerektiği belirtilirken özel amaçlı Türkçe öğretiminin en çok da turizm ve sağlık alanında yapılması gerektiği çünkü bu iki alanda ihtiyacın daha çok hissedildiği vurgulanmıştır. Ayrıca günümüzde dünya dilleri olarak nitelendirilen İngilizce, Almanca ve Fransızca gibi dillerin yabancı dil olarak öğretiminde kursiyerlerin ihtiyaçlarından hareketle böyle bir ayrıma gidildiği ve bunun da kesinlikle hedef kitlede motiveyi artıracak bir öğretim modeli olduğu belirtilmiştir. Bu öğretim modelinin öğrenmeyi daha hızlı gerçekleştirerek hedef kitlenin mesleki yeterliğini destekleyeceği düşünülmektedir. Günümüzde genel Türkçe kurslarının uzun vadede yapıldığı bu yüzden bankacılık gibi çeşitli mesleki kollarda çalışanların ihtiyacını kısa sürede karşılayamadığı ve onların bu genel Türkçe kurslarına iş yerinin aldığı kararla mecburen katıldığı ve bu mecburiyetin onların motivasyonunu düşürdüğü, onlara kısa sürede iş hayatında kullanacakları dili öğretmenin elzem olduğu ifade edilmiştir. Yine bir turizm merkezi olan Türkiye'ye turistik amaçlı yabancı turizm acentelerinin ve onların çok sayıda rehberinin gelmesi, çalışan personellerle birlikte bu rehberlere Türk halkıyla iletişim kurabilecekleri kısa süreli turizm Türkçesi öğretiminin ihtiyaç olması ayrıca sağlık yönünden de önemli bir seviyede olan Türkiye'ye hem tedavi amaçlı uluslararası hastaların hem de eğitim amaçlı

uluslararası öğrencilerin gelmesi özel amaçlı Türkçe öğretiminin gerekli olma nedenleri şeklinde açıklanmıştır.

Araştırmaya katılan öğreticilerin hemen hemen hepsi sağlık Türkçesinin öğretimine yönelik bir programın olması gerektiği yönünde görüş bildirmiştir. Öğreticiler, sadece sağlık alanında değil tüm mesleki kollara yönelik böyle bir dil öğretim programının olması gerektiğini belirtmiştir. Türkiye'de sağlık sektörünün son zamanlarda çok gelişmesi, Türkiye hastanelerinin ve sağlık hizmetlerinin tıp dünyasının ilgi odağı hâline gelmesi (özellikle de Arap coğrafyasının), sağlıkla ilgili yeni iş kollarının doğması (Örneğin; Gaziantep'teki hastanelere Suriye, Irak, Filistin gibi ülkelerden gelen sığınmacılarla anlaşabilecek Türkçe-Arapça tercümanlara ihtiyaç olmaktadır. Bu tercümanlardan TÖMER sertifikası istenmektedir ancak bu sertifikaya sahip olanlar bile işe başladığında genel Türkçe kurslarından geçtiğinden çok zorlanmaktadır.) ve bazı kursiyerlerin C1'i bitirdikten sonra mesleki Türkçe kurslarına da katılmak istemesi ise sağlık Türkçesi programının gerekli olma sebepleri olarak gösterilmiştir.

Araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin % 75'i, sağlık Türkçesi dersinin öğretim programlarında yer alması gerektiğini düşünürken öğreticiler de program hususunda bu ihtiyacı vurgulamaktadır. Bu sebeple her iki grubun görüşünün bu bağlamda örtüştüğü söylenebilir.

Öğreticilerin bahsi geçen sağlık Türkçesi öğretim programı için uygun gördüğü hedefler ise şunlardır:

- Türkiye İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı ile T.C. Sağlık Bakanlığınca yurt dışında açılan ve faaliyet gösteren hastanelerde görev yapan Türk personellerle iletişim kurabilme (Sağlık personelleriyle iletişim kurabilme)
- Sağlık alanında öğrendiği teorik bilgiyi aktarabilme
- Daha geniş bir kitleye hitap edebilme
- Sağlıkla ilgili şikâyetlerini anlatabilme
- İlaç, reçete... vb. ifadelerin yazımında ve kullanımında hasta ile sağlıklı iletişim kurabilme
- Sağlık alanında sunum yapabilme

- Sağlık alanındaki genel derslerde kullanılan sözcükleri bilme (Sağlık terimlerine vâkıf olma)
- Basit sağlık terimlerini anlama (Sağlıkla ilgili günlük dilde kullanılan terimleri anlayabilme)
- Bir sağlık çalışanı olarak çeşitli toplantı ve seminerlerde konuşmacının kullandığı terimleri anlayabilme
- Vücuttaki organ isimlerini tanıma
- Yapılan sunumları anlayabilme
- Yazılı olarak verilen bir metni anlayabilme
- Öğrendiklerini ilgili kurumlarda uygulayabilme
- Tedavi ekipmanlarını bilme
- Türkiye'deki sağlık sitemine adapte olma

(Yukarıda parantez içerisinde verilen hedef cümleleri, diğer hedef cümlesiyle hemen hemen aynı olduğu için hedef önerileri birleştirilmiştir.)

Öğreticilerin sağlık Türkçesi öğretim programında olması gerektiğini düşündükleri hedeflerde konuşma ve dinleme becerisi ön plana çıkmaktadır. Yazma ve okuma becerisi ise konuşma ve dinlemeye göre biraz geri planda kalmaktadır.

Öğreticilerin önerdiği hedefler, araştırmaya katılan öğrencilerin hem eğitim hem de staj döneminde yaşadığı sorunlara denk düşer niteliktedir. Çünkü öğrencilerin en çok zorlandığı hususların başında tıbbi terimleri bilmeme ve iletişim kuramama gelmektedir. Öğrenciler; öğrenmek istedikleri temalara ise öğreticilerin ifade ettiği hedef cümlelerinde de geçen terminoloji, hasta-doktor iletişimi, vücudumuzun bölgeleri ile T.C. sağlık sistemi ve işleyişini eklemişlerdir. Yine öğretici hedefleriyle paralel olarak hedef kitle; simülasyon tekniğini kullanmanın, sağlık konulu konferanslara katılmanın ve direkt hastaların kendileriyle iletişime geçmenin dersleri daha eğlenceli hâle getireceğini belirtmiştir.

Denilebilir ki öğretici hedefleriyle öğrencilerin yaşadığı sorunlar ile dile getirdiği talepler, kısmen örtüşmektedir.

Öğreticilerin sağlık Türkçesi dersinde kullanılacak materyallere yönelik görüşlerinden hareketle şu sonuçlara erişilmiştir:

a) Hazırlanacak Ders Kitaplarının Nitelikleri

- İhtiyaca yönelik olma
- Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde belirtilen yeterlikleri sağlama
- Öğretim programında belirtilen hedefleri karşılama
- Sağlıkla ilgili girdileri sağlayabilecek metin ve etkinliklerden oluşma
- Tıbbi terimleri içerme
- Sık rastlanılan hastalıklara özgü ilgi çekici metinleri barındırma
- Sağlıkla ilgili bol diyalog ve kalıplaşmış ifadeler içerme
- Pratikte işe yarama, kısa videolarla desteklenilmiş olma
- Görselleri az, metinleri fazla olma
  (Bazı öğreticiler ise görselleri zengin olmalıdır, şeklinde belirtmiş görüşünü.)
- Yazma ve konuşma becerisine yönelik etkinlikleri içerme
- Öğrenmeye katılmayı sağlama
- Ölçme ve değerlendirme kriterlerini sağlama

Bahsi geçen ders kitabının sahip olması gereken nitelikler belirtilirken dinleme becerisi için açıkça bir ifade sunulmamıştır. Sadece "kısa videolarla desteklenmiş olma" kriterinden hareketle dinleme becerisine yönelik niteliğin bununla kısıtlı kaldığını söylemek mümkündür.

Yukarıda sahip olması gereken nitelikleri belirtilen sağlık Türkçesi ders kitabında ise şu ünitelerin yer alması gerektiği vurgulanmaktadır: Vücudumuzu Tanıyalım, Hastalıklar (Yaygın Hastalıklar, Mevsimsel Hastalıklar, Kalıtım, Otizm), Acil Durum ve Afet Yönetimi, İlk Yardım, Çevre Sağlığı, Engelli Bakımı, Çocuk ve Bebek Bakımı, Tıbbi Hizmetler (Hastayım, Muayene Olma, Fizik Tedavi), Alternatif Tıp (Doğal Tedavi Yöntemleri, Yiyecek ve İçeceklerin Faydaları), Sağlık Sigortası, Hastane Şartları, Eczaneden İlaç Alma, Sağlık Personelleri, Departmanlar, Ameliyathane, Spor.

Öğreticilerin önerdiği sağlık konuları ile öğrencilerin talep ettiği konular, şu başlıklarda benzerlik göstermektedir: Vücudumuzu Tanıyalım (Vücudumuzun Bölgeleri), Tıbbi Hizmetler, Sağlık Sigortası, Hastane Şartları, Eczaneden İlaç Alma, Sağlık Personelleri, Departmanlar, Ameliyathane (T.C. Sağlık Sistemi ve İşleyişi).

Yukarıdan da anlaşılacağı üzere öğreticilerin önerdiği temalar, alan için biraz daha genel iken öğrencilerin önerdikleri daha spesifiktir. Çünkü öğrenciler, en çok zorlandıkları ders ve

durumlarla ilgili öğrenmek istediklerini belirtmişlerdir. Sağlık alanında aktif olarak bulunan öğrenciler, daha çok terminolojiye (tıbbi terimlere) ağırlık verirken sağlık aletlerinden tıp tarihine kadar birçok detayı da öğrenmek istemektedir.

b) Hazırlanacak Çalışma Kitaplarının Nitelikleri

- Ders kitabındaki ünitelerle paralel olma

- Öğretilenleri pekiştirmeye yönelik bol alıştırma barındırma

- Sağlık alanındaki kelime ve kavramları kapsayan etkinlikler içerme

- Okuma ve yazma ağırlıklı etkinlikler içerme

- Uygulamaya yönelik olma

- Diyalog tamamlamalarına sık yer verme

c) Sağlık Türkçesi Temel Söz Varlığının Belirlenmesi

Araştırmaya katılan öğreticilerin hepsi, sağlık Türkçesine yönelik temel söz varlığının belirlenmesi gerektiği görüşündedir. Bu söz varlığı belirlenmeden öğretim programı veya ders kitabı, çalışma kitabı, sözlük... vb. öğretim materyallerinin hazırlanmasının mümkün olmayacağı ifade edilirken bu tespitlerin çıkış noktası olarak yaşanılan sorunlar ve sık karşılaşılan diyaloglar işaret edilmiştir. Bu tespitle sağlık alanında eğitim görecek veya çalışacak tüm uluslararası bireylerin alan terminolojisine daha iyi aşina olacakları belirtilmiştir. Son olarak ise sağlık Türkçesi söz varlığının genel Türkçe öğretiminden soyutlanmadan belirlenmesi gerektiği vurgulanmıştır.

ç) Sağlık Türkçesi Sözlüğü

Öğreticilerin hemen hemen hepsi, sağlık Türkçesine yönelik bir sözlüğe ihtiyaç olduğunu ve bu sözlüğün hazırlanması gerektiği yönünde hemfikirdir. Nedenleri olarak ise alanın terimlerinde özellikle de hastalık isimleri ve ilaç içerikleri hususunda sıkıntılar yaşayan uluslararası öğrencilerin (özellikle Türkiye Bursları ile Türkiye'ye okumaya gelen tıp öğrencilerinin) olduğunu; gelişen sağlık turizminin bir ihtiyaç oluşturduğunu; hastanelerde hasta-doktor iletişiminin desteklenmesi gerektiğini; internette veya kitapçılarda bulunan sağlık terimleri sözlüklerinin Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için üst seviyede olduğunu; hâlihazırda sağlık alanında çalışan yabancı uyruklu kişilerin çalışmaya

başladıklarında en çok zorlandıkları hususun alana ilişkin temel söz varlığına sahip olmamalarını ve bu kelimelerin anlamlarına bakacak herhangi bir materyalin bulunmamasını göstermektedir.

Hazırlanacak sözlüğün Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'ne uygun olarak orta ve yüksek düzeyde hazırlanması gerektiği belirtilmiştir. Sözlükte kullanılacak kelimelerin ise sadece sağlık alanından seçilmesi ve bu kelimelerin tematik bölümlere ayrılıp ilgili temanın altında açıklanması gerektiği önerilmiştir. Kimi öğreticiler, bu sözlüğün ansiklopedik nitelikte olması gerektiğini ifade ederken kelimelerin alfabetik sıralanıp sadeleştirilmiş Türkçe-Latince veya iki-üç dilli olarak hazırlanabileceği yönünde görüşler sunmuştur. Kelimelerin ise daha çok tıbbi terimlerden oluşması gerektiği vurgulanırken kelime içerisinde tıbbi malzemelerle olay isimlerinin de yer alması gerektiği belirtilmiştir. Kelimelerin görsellerle desteklenmiş olmasını önemli bulan öğreticiler, terimlerin açıklamasının kısa olmasını ancak olay veya durum eşliğinde sunulması gerektiği görüşündedir.

Sözlük oluşturulurken kelimelerin sadece sağlık alanından mı yoksa temel Türkçe söz varlığından kopmadan yoğun olarak sağlıkla ilgili kelimelerle mi örülü olması gerektiği tam olarak netlik kazanmamıştır. Ancak burada şunu belirtmek gerekir ki Pearson'ın mesleki İngilizce öğretim programında "kendi uzmanlık alanı" tabiri ve bu yöndeki hedefler ilk olarak B2'de geçmektedir. Ancak bahse konu programda mesleki dil öğretiminin başlangıcı A1'e dayandırılır. Hedefler içerisinde hem genel dil öğretim hedefleri hem de mesleki alanlara yönelik kazanımlar bulunmaktadır. Bu durum göz önüne alındığında bahsi geçen sözlüğün içeriği, orta ve yüksek düzeye yönelik hazırlanması gerekirken genel Türkçe öğretiminde kullanılan kelimelerden soyutlamadan yoğun olarak sağlıkla ilgili Türkçe kelimelerden, tıbbi terimlerden oluşturulması daha doğru bir yaklaşım olur. Yine belirtmek gerekir ki orta ve yüksek düzeye erişmiş hedef kitle için hazırlanacak bir sözlüğün tamamen Türkçe-Türkçe hazırlanması gerekmektedir. Bir dil öğretiminin kalıcılığı için süreçte sadece öğretilen dilin kullanılması oldukça önemlidir. Sıralamasını ise tematik yapmak oldukça doğru bir yaklaşımdır. Ancak kelimelerin açıklaması, yukarıda da ifade edildiği gibi, görsellerle desteklenerek düzeye uygun bir şekilde ve Türkçe yapılmalıdır. Yine açıklamaların sağlık alanında sıklıkla karşılaşılan olay veya durumlardan hareketle

yapılması oldukça önemlidir. Öğreticilerin de ifade ettiği tıbbi malzemelerin de kelime listesinde olması, hedef kitleye büyük kolaylık sağlayacaktır.

Araştırmaya katılan öğrenciler, hiçbir terime hatta organ isimlerine bile aşina olmadıklarını bu sebeple üniversite derslerini anlayamadıklarını; önemli düzeyde adapte sorunu yaşadıklarını ve ilgili kişilerle Türkçe iletişim kuramadıklarını belirtmiştir. Bu durumlarından hareketle öğretim materyalleri arasında bir sağlık Türkçesi sözlüğüne ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir. Araştırmanın her iki yönü ele alındığında yine öğrencilerin yaşadıkları sorunlar ve onların talepleriyle öğreticilerin önerileri sözlük konusunda da büyük oranda örtüşmektedir. Her iki taraf da böyle bir sözlüğe ihtiyaç olduğu ve hazırlanması gerektiği yönünde hemfikirdir.

d) Sağlık Türkçesi Öğretim Sürecinde Kullanılabilecek Diğer Materyaller

Araştırmaya katılan öğreticiler, öğretim sürecinde kullanılabilecek diğer materyaller olarak görseller; dijital cihazlar; internet ortamında paylaşılmış videolar; otantik metinler; memnuniyet dönütünü alabilmek için hazırlanan anket veya formlarla kas, iskelet ve organları gösteren maketleri önermiştir. Öğrenciler ise laboratuvar şeklindeki bir sınıfta sağlık temalı afişler, resimler, sözlükler, tıpla ilgili makaleler, maketler, ölü bir insan vücudu yani kadavra, anatomi modelleri ve tıbbi aletlerle bilgisayar, tablet gibi teknolojik aletlerin kullanılmasını istemektedir.

Her iki taraf da, genel dil öğretiminden farklı, sadece tıbba yönelik ders materyalleri olarak otantik materyallerle maketlerde buluşmuştur.

Öğreticilerin sağlık Türkçesi öğretim sürecine yönelik görüşlerinden hareketle erişilen sonuçlar şunlardır:

a) Ders Öncesi Hazırlıklar

Öğreticiler, süreçten önce öğrencilerin hangi sağlık sektöründe çalıştığı ve ne amaçla Türkçe öğrendiğine dair tespitlerin yapılması gerektiğini belirtmiştir. Ders öncesinde ise hedef kitlenin ön bilgilerini ortaya çıkaracak soruların; temel dil becerilerine yönelik etkinliklerin; sağlıkla ilgili metin, video, görsel, konuşma kartları ve diyalogların; öğretilecek tıbbi terimlerin, hastalık isimlerinin, sağlıkla ilgili kelime ve kavramların belirlenip hazırlanmasını önermişlerdir. Öğretim ortamı olarak ise hastane, klinik gibi bir sağlık kuruluşunun tercih edilmesini önermişlerdir.

Öğrenciler, bu ders öncesi hazırlığı olarak bilmedikleri Türkçe terimleri araştırabileceklerini; sağlıkla ilgili makalelerle Türkiye'deki liselerde okutulan biyoloji ders kitaplarını okuyabileceklerini ve halk arasına daha çok girip pratik yapabileceklerini belirtmişlerdir.

Ders öncesi yapılabilecek hazırlıklara ilişkin tüm görüşlerden hareketle denilebilir ki öğrenciler, derste daha çok tıbbi terimleri bilmediklerini, kitaplardaki metinleri anlayamadıklarını ve konuşma becerisinde yeterli olmadıklarını düşünmektedir. Bu doğrultuda öğrencilerin öne çıkan, kendilerinde yetersiz gördükleri hususlar (genel olarak) şu şekildedir: terimleri bilmeme, okuduklarını anlayamama ve iyi konuşamama.

b) Derste Yapılabilecek Etkinlikler, Söz Kalıpları ve Öğrenci Motivasyonunu Artıran Eğlenceli Etkinlikler

Öğreticiler, dört temel dil becerisine yönelik etkinlik önerileri sunmuştur.

Okuma becerisi için derste yapılması uygun görülen etkinlikler olarak seviyeye uygun otantik veya sadeleştirilmiş metinler üzerinden metin altı soruların sorulabileceği; öğrenenlerin eğitim ve çalışma hayatlarında karşılaşabileceği konulara yönelik hazırlanmış metinler üzerinden okuma çalışmalarının yapılabileceği; sağlıkla ilgili Türkçe makale veya bilimsel yazıların bulunup bu yazılar üzerinden soru-cevap yapılabileceği ve metinlerin yorumlatılabileceği veya B2 ve üzeri düzeyler için bilimsel dergiler, broşür ve afişlerin kullanılıp bunlarla okuma faaliyetlerinin yapılabileceği sunulmuştur.

Dinleme becerisine yönelik ise hasta-doktor diyaloglarının, bir araştırmacının sağlıkla ilgili konuşmasının, videoların, ses kayıtlarının, ders sunum videolarının, konu açıklamaları veren ses dosyalarının ve internetteki youtube videolarının dinletilmesi önerilmiştir.

Etkinlik öncesi dinleme metnine yönelik metin altı sorularıyla girdilerin ölçülebileceği; etkinlik aşamasında soru-cevap ve diyalog tamamlamalarla öğretilenlerin pekiştirilebileceği ifade edilmiştir.

Öğreticiler, yazılı anlatım becerisine yönelik söz varlığıyla ilgili boşluk doldurma; sağlıkla ilgili bir metne dair sorulmuş sorulara cevap isteme; sağlık konuları hakkında araştırma yaptırıp bu araştırmalarını kendi cümleleriyle anlattırma; diyaloglar, reçeteler, akademik metinler, tıbbi terimlere hâkim olmayan halktan birine onların anlayabileceği yazılar, organların işlevlerini açıklatmaya dair akademik bilgiler yazdırma ile izletilen bir video,

gösterilen bir görsel veya bir sağlık kuruluşunun ziyaretini resmeden gözlem yazıları ve hedef kitlenin karşılaştığı sağlık problemleri hakkında kompozisyonlar yazdırma gibi etkinlikler sunmuştur. Ayrıca günümüz çağının imkânlarından olan WhatsApp gibi telefon uygulamaları üzerinden sağlıkla ilgili (kısa) yazma ödevlerinin de verilebileceği ifade edilmiştir.

Yukarıda verilen yazma etkinlikleri süreçte verimli olacaktır. Bu etkinlikler içerisinde, az da olsa, okuma-anlama becerisiyle iç içe geçmiş önerileri de görmek mümkündür. Ancak öneriler içerisinde bir doktorun bir hastasına teşhis koyabilmek için sorabileceği sorularla sağlıkla ilgili terimleri pratik yaptırmak için örnek cümle veya paragraf yazdırma gibi etkinlikler yer almamaktadır. Bir doktorun teşhisi konulan hastalara sunabileceği öneriler gibi (Örneğin; Midenizin sağlığı için bundan sonra baharatlı ve asitli yiyeceklerden uzak durmalısınız. / Bel fıtığınız olduğu için ağır yük veya eşyaları kaldırmamalısınız.) hem bilgiyi hem de yazılı anlatım becerisini öne çıkaracak etkinlik önerileri de bulunmamaktadır.

Konuşma becerisine yönelik sunulan etkinlikler iyi yönlüdür çünkü artık günümüzde konuşma becerisi iki hedefli öğretilip ölçülmektedir. Görüşlere göre bağımsız konuşma becerisi (sözlü üretim becerisi) için öğrenciden hastanede yaşadığı bir olayı; bir sağlık kuruluşu ve bu sağlık kuruluşunda bulunan bölümleri anlatması istenebilir. Yaşanmış veya yaşanılması mümkün olan hikâyeler üzerinden hazırlanmış sorulara cevaplar istenip öğrenciye bu hikâyede başrol olduğunda nasıl davranacağı anlattırılabilir. Öğrenen sadece doktor veya hemşire değil bazen de hasta rolünde de olabilir ve ondan "Hasta bu durumda nasıl davranmalıdır / konuşmalıdır?" sorusunu cevaplaması talep edilebilir. Ayrıca öğretici; sunum hazırlatma, kavram açıklattırma, video ve görseller üzerinden hastalıkları inceletip bulgularını yorumlatma ve hastalara önerilerde bulundurma gibi faaliyetleri de hedef kitleye yaptırabilir.

Konuşma becerisinin diğer bir basamağı olan karşılıklı konuşma için ise münazaraların yaptırılabileceği veya drama yöntemiyle hasta-doktor, doktor-doktor, doktor-hemşire, hasta-hemşire ve hasta-hasta bakıcı diyaloglarının canlandırılabileceği belirtilmiştir. Ayrıca sınıf içinde alternatif tıp gibi halk arasında yaygın olan tedavi şekillerinin de tartışılabileceği söylenmiştir.

Sağlık Türkçesinin öğretim sürecinde hedef kitlenin motivasyonunu artıracak eğlenceli etkinliklere dair sonuçlar şöyledir:

Araştırmaya katılan öğreticiler, süreçte yapılabilecek eğlenceli etkinliklere örnek olarak şunları sunmuşlardır: tıp fakültesi öğrencileriyle buluşma günleri düzenlemek; sağlıkla ilgili tiyatro ve sinema gibi sanatları tercih etmek; yaratıcı drama yöntemiyle hedef kitlenin doğrudan katılabileceği ve öğrendiklerini tecrübe edebileceği diyalogları (ilk yardım, ameliyat… vb.) canladırmalarını sağlamak; öğrencilere bulmaca, uyarlanmış bingo ve tabu gibi oyunlar oynatmak; kavram açıklamaları yaptırmak; münazaralar düzenlemek; süreci video ve görsellerle desteklemek; öğrencilerle tıp fakültesi, eğitim ve araştırma hastanesi gibi sağlık kuruluşlarını ziyaret etmek ve alanla ilgili konferans veya söyleşilere katılmak.

Öğrencilerin bu alt araştırma sorusuna verdikleri "hastane gibi sağlık kuruluşlarını gezmek; tiyatro tekniğiyle hasta-doktor diyaloglarını canlandırmak; önceki öğrencilerin tecrübelerini paylaşmalarını sağlamak ve sağlıkla ilgili konferanslara katılmak" gibi cevaplardan hareketle denilebilir ki öğreticilerin sunduğu görüşlerle öğrencilerin beklenti ve istekleri büyük oranda örtüşmektedir. Öğrenci cevaplarında öğretici görüşlerinden farklı olarak şunlar da yer almaktadır: simülasyon derslerinin yapılması (mesleki becerinin geliştirilmesi ve hasta-doktor iletişimini daha rahat kurmak için); konuşma kulüplerinin kurulması; daha hızlı ve daha kolay öğrenip öğrenilenlerin kalıcı olması için pratiklerin gerçek vakaların üzerinden yapılması.

Eğlenceli etkinlikler için her iki tarafın da belirttiği görüşlere binaen denilebilir ki sağlık alanındaki uluslararası öğrencilerin motivasyonunu artıracak en önemli faaliyetler şunlardır: Öğrencilerde farkındalık oluşturmak için tıp fakülteleri, hastaneler, T.C. Sağlık Bakanlığı gibi sağlıkla ilgili kurum ve kuruluşlara geziler düzenlemek; bu tür ziyaretlerle hedef kitlenin izleyerek öğrenmesini sağlamak; yaparak ve yaşayarak öğrenmeleri için yaratıcı drama tekniğiyle onlara hasta-doktor, doktor-hemşire ve doktor-doktor gibi meslek hayatına dönük diyaloglar kurdurmak; onların sağlıkla ilgili konuları ele alan konferans, söyleşi ve panellere katılmasını sağlamak; bir üst dönemin öğrencileri ya da mezun olmuş öğrencilerle hedef kitleyi buluşturmak ve simülasyon tekniğiyle gerçeğe yakın durumları yaşayarak tecrübe edinmelerini sağlamak.

c- Öğretilenlerin Kalıcılığı

Öğrencilere günlük tutturma; hastanede veya bir hasta ile yaşadığı ilginç bir olayı yazdırma; yaşadığı çevrede doktor-hasta ilişkisini anlatan bir yazı kaleme aldırma; konuyla ilgili farklı türlerde metin okumalarını tavsiye etme; onları tekrara ve dili kullanmaya yönlendirme; onlardan röportaj yapmalarını isteme; güvenirliğinden emin olunan sosyal medyadaki tıbbi sayfaları hedef kitleye tavsiye ederek onlardan internet üzerindeki kısa video, metin veya görselleri incelemelerini isteme; hedef kitleden diyalog oluşturup bunları videoya çekmelerini talep etme; gönüllülük esasına bağlı kalınarak onların sağlık kuruluşlarında belirli sürelerde hizmet etmesini sağlama; onları puanlama sistemiyle oynanan telefon oyunlarına yönlendirme ve derslerdeki dinleme-anlama becerisini geliştirebilmeleri için hedef kitleye bu tür etkinliklere daha çok ağırlık vermelerini tavsiye etme.

Öğretimin kalıcılığı için yapılması gerekenler kısmında öğrenci görüşlerinden elde edilen sonuçlarla yukarıdaki sonuçlar mukayese edildiğinde yazarak pratik yapma, yaparak ve yaşayarak pratik yapma ile diyalog hazırlama noktasında görüşlerin kesiştiği söylenebilir.

d- Uzaktan Öğretimle (Çevrim İçi Öğretim, Oynatma Listeleri...vb.) Sağlık Türkçesi Öğretimi

Araştırmaya katılan öğreticilerin büyük oranı, sağlık Türkçesi dersinin internet üzerinden verilebileceğini belirtmiştir. Sebep olarak ise bu ders aşamasına gelen öğrencilerin temel Türkçe dersini almalarını ve düzey olarak ileride olmalarını göstermiştir. Günümüz çağında internet üzerinden verilebilecek bu derslerin hem öğreten hem de öğrenen açısından büyük kolaylık sağlayacağı da ifade edilmiştir. Öğreticiler; bu öğretimin ise video, sözlü sunum ve yazı dosyaları eşliğinde yapılması gerektiğini önermiştir. Ancak öğreticilerden bazısı, bu görüşe katılmakla birlikte örgün eğitimin mümkün olduğu durumlarda (verimin olumsuz etkilenmemesi için) uzaktan öğretimin tercih edilmemesi gerektiğini belirtmiştir.

Öğrencilerin yeni Türkçe kelimeler öğrenmek veya öğrendiklerini pratik yapmak için telefon uygulamasının gerekliliğine yönelik soruya verdikleri “Evet.” cevabıyla uzaktan Türkçe öğretimine de olumlu yaklaştıkları anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak kısaca denilebilir ki yabancı dil olarak Türkçe / yabancılara Türkçe öğretiminde sağlık Türkçesinin mevcut durumunu belirlemek için yöneltilen sorulara öğrenciler ile öğreticiler, birbirine yakın cevaplar vermiştir. Öğrencilerin sorun ve

talepleriyle öğreticilerin gerekli gördüğü adım ve sunduğu öneriler, büyük oranda örtüşmektedir.

Türkiye'ye sağlık alanında eğitim almaya veya staj yapmaya gelen uluslararası öğrencilerin büyük çoğunluğu, hem üniversite eğitimi sırasında hem de öncesinde uzmanlıklarını destekleyecek herhangi bir sağlık Türkçesi öğretiminden geçmemektedir. Bu sebeple eğitim sürecinde yaşadıkları en büyük sorunlar, sağlıkla ilgili terimlere aşina olamama; üniversite dersleriyle ders kitaplarındaki metinleri anlayamama ve ilgili kişilerle gerekli iletişimi kuramamadır. Hedef kitle için TÖMER'lerde verilen genel Türkçe dersleri, (üniversiteye geçtiklerinde) uzmanlık dersleri için yetersiz kalmakta ve bu durum, onları ilk yıllarında akademik başarısızlığa sürüklemektedir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu, bu gibi sebeplerden ötürü sağlık Türkçesi dersinin mutlaka öğretim programlarında yer alması gerektiğini düşünmektedir. Araştırmaya katılan öğreticiler de aynı doğrultuda görüş bildirmiştir. Ayrıca öğreticiler, kendilerine yöneltilen "Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde özel amaçlı Türkçe öğretimine gerek var mı?" sorusuna da nedenlerini de açıklayarak olumlu dönütte bulunmuşlardır. Bu sebeple denilebilir ki yabancı dil olarak Türkçe / yabancılara Türkçe öğretiminde özel amaçlı Türkçe öğretimi; özel amaçlı Türkçe öğretimin içerisinde de sağlık Türkçesi dersleri yer almalıdır.

Öğrenciler, TÖMER'lerde aldıkları Türkçe derslerinin daha çok günlük hayata yönelik olduğunu belirtirlerken öğrendikleri Türkçenin mesleki hayatları için yetersiz olacağını düşünmektedir. Buna karşın hedef kitle, üniversitedeki ilk yıllarında çok zorlanmalarına rağmen üniversite derslerinin Türkçelerini geliştirmeleri hususunda onlara yardım ettiği görüşündedir. Ayrıca öğrencilerin çoğu, şu anda Türkiye'deki herhangi bir hastanede doktor olarak göreve başlamış olurlarsa gelen hastaların şikâyetlerini daha çok yöre veya bölgelere göre değişiklik gösteren ağızlardan dolayı anlayamayacaklarını düşünmektedir. Sağlıkla ilgili kelimeleri öğrenme veya pratik yapma gayesiyle yöneltilen telefon uygulaması ve sağlık Türkçesi sözlüğü sorularına ise hedef kitle, özellikle üniversitedeki ilk yıllarında yaşadıkları sağlıkla ilgili terimleri bilememe durumlarına istinaden bu iki adımın da gerçekleştirilmesini talep etmektedir. Öğrenciler, ilgili derste ise en çok tıbbi terminoloji, anatomi, T.C. Devleti sağlık sistemi, tıbbi alet ve cihazlarla tıp tarihine dair ünitelerin yer almasını talep etmektedir. Sınıfın bir laboratuvar ortamı gibi olmasını isteyen hedef kitle, derslerin gerçek vakalar üzerinden işlenmesini önemsemekte; ders ve çalışma kitabının

dışında sınıfta sağlıkla ilgili afişlerin, maketlerin, tıbbi terimler sözlüğüyle tıbbi aletlerin de ders materyali olarak kullanılması gerektiğini belirtmektedir. Onların motivasyonunu artıracak faaliyetlerin başında ise hastane ve tıp fakültelerine geziler düzenlemek; üst sınıf öğrencilerle buluşmak; sağlık temalı konferanslara katılmak; el becerilerini geliştirebilmek için simülasyonun içinde yer almak ve hasta-doktor, doktor-doktor, doktor-hemşire gibi diyalogları sınıfta canlandırmak gelmektedir.

Araştırmaya katılan öğreticilerin sunduğu görüşlerin çoğu, öğrencilerin ihtiyaç ve taleplerine cevap niteliğindedir. Bu durumun öğreticilerin özel amaçlı Türkçe öğretimi (akademik, bankacılık) ile sağlık Türkçesi öğretimi hususunda tecrübeli olmalarından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Sağlık dünyasının içerisinde yer alan hedef kitle, öğreticilere göre daha detaylı taleplerde bulunurken öğreticilerin öğrencilere göre biraz genel görüşler sunduğu tespit edilmiştir. Bu noktada ise bir mesleki dil öğretimi gerçekleştirilirken o mesleğin terminolojisi, çalışma şartları ve ihtiyaçlarına daha hâkim olabilmek için yine o alanın bir uzmanı eşliğinde çalışmaları yürütme durumu kendisini göstermiştir. Bu tür detayların dışında araştırmaya katılan öğreticiler, sağlık Türkçesi öğretim programında yer alması gereken hedeflerden hazırlanacak sözlüğün niteliklerine ders kitabında bulunması gereken ünitelerden temel dil becerileri için yapılabilecek etkinliklere kadar birçok hususta çok önemli görüşler sunmuşlardır.

Öğreticiler, sağlık Türkçesine yönelik temel söz varlığının belirlenmesi gerektiği yönünde hemfikirdir. Bu tespit yapılmadan ne bir öğretim programının ne de bir ders kitabı, çalışma kitabı ve sözlük gibi materyallerin hazırlanabileceğini ifade etmişlerdir. Öğreticilerin öğretim programına yönelik önerdiği hedefler, öğrencilerin hem eğitim hem de staj döneminde yaşadığı sorunlara denk düşer niteliktedir. Öğreticilerin ders kitaplarında bulunmasını önerdiği temalar, öğrencilerin talep ettiği anatomi, tıbbi aletler, tıp tarihi, sağlık sistemi gibi daha detaylı değil vücudumuzu tanıyalım, hastalıklar, alternatif tıp, çevre sağlığı ve ilk yardım gibi hâlihazırda ders kitaplarında bulunan sağlıkla ilgili temalardır. Ancak öğreticilerin bu şekilde cevap vermeleri son derece doğaldır. Çünkü onlar, direkt alanda olmamakla birlikte onların derslerinde kullanabileceği ve sadece sağlık Türkçesine (yabancı dil olarak Türkçe / yabancılara Türkçe öğretiminde sağlık Türkçesi) yönelik hazırlanmış herhangi bir öğretim materyali bulunmamaktadır. Ayrıca öğreticiler de öğrenciler gibi sağlık Türkçesine yönelik bir sözlüğün ihtiyacını hissetmişler ve hepsi, bu sözlüğün sahip olacağı

nitelikleri de belirterek bir sözlük hazırlanması gerektiğini ifade etmiştir. Ders ve çalışma kitabının dışında sınıf içinde kullanılabilecek materyaller olarak öğreticiler de öğrenciler gibi otantik materyaller ve maketlerin üzerinde durmuştur.

Öğreticiler, ders sürecinde dört temel dil becerisini geliştirmek için sağlık Türkçesi derslerinde ne gibi etkinlikler yapılabileceğini; hangi etkinlikleri yapmanın daha eğlenceli olabileceğini görüşlerinde belirtmişlerdir. Bu gibi önerilerde ise ağırlıklı olarak hasta-doktor; doktor-doktor, doktor-hemşire ve hasta-hasta bakıcı gibi diyalogları canlandırmanın, okutmanın, dinlettirmenin ve yazdırmanın üzerinde durulmuştur. Okuma becerisi için daha çok otantik metinlerle akademik yazılar; dinleme becerisi için mesleki diyaloglar; yazılı anlatım becerisi için gözlem yazıları, reçeteler ve diyaloglar; konuşma becerileri için ise örnek olaylar, empati, diyaloglar ve kavram açıklattırmaları ön plana çıkmaktadır. Uzaktan öğretim noktasında ise öğreticiler de öğrenciler gibi olumlu görüş bildirmiştir. Ancak öğreticiler, bir eğitimci bakış açısıyla derslerin sınıf ortamında işlenme imkânının bulunduğu durumlarda dijital ortamın tercih edilmemesi gerektiğini; uzaktan öğretimin mecburi olduğu durumlar için ise dijital platformun içeriğinin zenginleştirilmesi gerektiğini belirtmiştir.

6.2. Öneriler

6.2.1. Yabancı Dil Olarak Türkçe / Yabancılara Türkçe Öğreten Kurumlara Yönelik Öneriler

Türkçe öğreten kurumlar, özel amaçlı dil öğretimi doğrultusunda dünyada yapılan öğretim faaliyetlerini, hazırlanan ders materyallerini ve yürütülen projeleri daha çok yakından takip etmelidir.

İlgili kurumlar, bünyesinde mesleki Türkçe kursları düzenlemeli ve Türkiye'ye sağlık alanında staj yapmaya gelen uluslararası öğrencilerin veya Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarafından yurt dışında açılan hastanelerde görev yapan uluslararası doktor, diş hekimi veya hemşire gibi sağlık çalışanlarının mesleki hayatlarına yönelik öğretim ortamını yeniden şekillendirmelidir. Örneğin; sağlık Türkçesinin öğretileceği bir sınıf, bir laboratuvar ortamını yansıtmalıdır. Kurumlar, bünyesinde çalıştırdığı öğreticilerine özel amaçlı dil

öğretimi için hizmet içi eğitim olanağı sunabilir; bu alanda tecrübeli öğreticilerle kendi öğreticilerini bir araya getirerek tecrübe paylaşımının yapılmasını sağlayabilir. Öğreticilerine dünyadaki örnekleri sunmak için gerek çevrim içi gerekse yüz yüze eğitim toplantıları veya atölye çalışmaları düzenleyebilir. Ayrıca bu alanda kullanılacak ders materyalleri konusunda hem öğreticilerini hem de alan uzmanlarını ders materyali hususunda teşvik edebilir.

Mesleki Türkçe öğretimi için kurumlar, o mesleğin kurumlarıyla iş birliği içinde olmalıdır. Örneğin; sağlık Türkçesi için T.C. Sağlık Bakanlığı veya herhangi bir tıp fakültesi, diş hekimliği fakültesi, hemşirelik yüksekokulu veya sağlık meslek yüksekokulu ile iş birliği protokolü imzalayabilir.

6.2.2. Sağlık Türkçesine Yönelik Materyal Hazırlayacak Uzmanlara Yönelik Öneriler

Mesleki Türkçenin öğretimine yönelik materyal hazırlayacak dil uzmanı / uzmanları, kesinlikle ilgili meslekten bir uzmanla birlikte çalışmalıdır. Çünkü sadece o mesleğe özgü terim ve bilgilere hâkimiyeti yine o alanın uzmanı sağlayacaktır. Ayrıca mesleki dil öğretim kaynaklarında da bu doğrultuda telkinler bulunmaktadır. Örneğin; sağlık Türkçesi için hazırlanacak ders kitabı, çalışma kitabı, tatil kitabı, sözlük, video, afiş, kelime kartları, kısa film ve telefon uygulaması gibi çalışmalar; bir hekim veya hekimlerin danışmanlığında yürütülmelidir. Ayrıca materyal hazırlama ekibinde özel amaçlı Türkçe veya mesleki Türkçe öğretimi hususunda tecrübeli öğreticiler de yer almalıdır.

Doktorların mesleki hayatlarında sıklıkla kullanacağı dil bilgisi yapıları emir kipi (Bu hapı, sabahları aç karnına içiniz. / Derin derin nefes alıp verin.), rica ifadeleri (Sırtınızı açabilir misiniz, lütfen!), gereklilik kipi (D vitamini almanız için bundan sonra uygun saatlerde güneşlenmelisiniz.), şart (koşul) kipi (Eğer bu söylediklerimi yapmasanız hastalığınız daha da ilerler.) ile isim-fiil ekleri (kemik tarama, kanama, kas yırtılması, bekleme salonu... vb.) ders materyallerinde göz önünde bulundurulmalıdır. Hazırlanacak ders kitaplarında bu gibi yapıların geçtiği metin, cümle ve diyalogların biraz daha yoğun olması hedef kitle için faydalı olacaktır. Ders kitabına paralel olarak hazırlanacak çalışma kitabında bahsi geçen

konuların yanında resmî yazıları okuma-anlama, onlara yazarak cevap verme gibi etkinlikleri de unutmamak gerekir.

Sağlık Türkçesine yönelik hazırlanacak ders kitabı ve sözlük gibi öğretim materyallerinde sağlıkla ilgili terimler, alana özgü alet ve cihaz isimleri ile yaşanılabilecek durumlara yönelik diyaloglar biraz daha ön plana çıkmalıdır. Ayrıca her ne kadar "kendi uzmanlık alanı" tabiri Pearson'ın Küresel İngilizce Dil Ölçeği'nde (ilk olarak) B2 düzeyinde geçse de mesleki dil öğretimi A1'de başlatılmaktadır. Örneğin; temel düzey sağlık Türkçesi için "reçete, maske, sedye, ambulans, organ, iğne, muayene çubuğu, yara bandı, aşı, röntgen, muayene etmek, tedavi etmek, ameliyat etmek, reçeteye ilaç yazmak, aşı yapmak, iğne yapmak, hastanın ateşini ölçmek, hastadan akciğer filmi istemek, hastanın yarasına merhem sürmek, yarayı pansuman etmek, hastane, ameliyathane, laboratuvar, sağlık bakanlığı, il sağlık müdürlüğü, ilçe sağlık müdürlüğü, aile sağlığı merkezi, doktor, hemşire, eczacı, diş hekimi, göz doktoru, kulak-burun-boğaz doktoru" ve "göğüs hastalıkları doktoru" gibi somutlaştırılabilen; basit kelime ve fiiller öğretilmelidir. Ayrıca "Geçmiş olsun! / Çok yaşa! / Sen de gör! / Sağlıcakla kal! / Sıhhatler olsun!" gibi basit söz kalıplarına da yer verilmelidir. Orta ve yüksek düzeye gelindiğinde ise "damar yolu açmak, hastayı sakinleştirmek, müşahede altına almak, kol veya bacağı alçıya almak, hastadan parça almak, tanı koymak, bağışıklık kazanmak, hastayı ilacın yan etkileri konusunda uyarmak, hastayı bilgilendirmek, dengeli beslenmek, düzenli kullanmak, felç geçirmek, sindirim sistemi, boşaltım sistemi, sinir sistemi, solunum sistemi, adli tıp kurumu, atardamar X toplardamar, kullanma talimatı, bağımlılık, bağışıklık sistemi, böbrek yetmezliği, böbrek üstü bezleri, kıkırdak, eklem, çiçek hastalığı, behçet hastalığı, kabakulak, sarılık, tarihte görülen salgın hastalıklar, çarpıntı, diyaliz cihazı, düşük tansiyon X yüksek tansiyon, göz tansiyonu, gizli şeker, kalp krizi, gözlem odası, kan uyuşmazlığı, tetkik" ve "yoğun bakım ünitesi" gibi daha soyut ve zor kelime ve fiiller öğretilmelidir. Yine orta ve yüksek düzeylerde "Güneş girmeyen eve doktor girer. / İyi olacak hastanın doktor ayağına gelir. / turp gibi olmak / kanlı canlı olmak" gibi deyim ve atasözlerine yer verilmelidir. Söz kalıpları için öğreticilerin sunduğu öneriler, yerinde olup içerik daha da genişletilebilir.

Sağlık Türkçesi söz varlığı (ilgili alandan bir uzmanla) belirlendikten sonra alana yönelik sözlük, mutlaka hazırlanmalıdır. Bu sözlük, daha çok B ve C düzeyine yönelik olmalı ve Türkçe-Türkçe olarak hazırlanmalıdır. Kelimeler, tematik olarak bir bütün hâlinde verilmeli;

görsel ve örnek cümleler, diyaloglar, gerçek vakalar (gerçek olaylar, kazalar, yaralanmalar... vb.) eşliğinde sunulmalıdır. Açıklamalar da yine ilgili düzeye yönelik olmalıdır.

Sağlık Türkçesinin öğretimi için hazırlanacak ders kitabı veya yardımcı kaynaklarda, materyallerde örnek cümle veya metin içeriğinde tıpta dünya literatürüne giren Akil Muhtar (Özden) ve Dr. Hulusi Behçet ile Anadolu'daki modern tıbbın temellerini atan Opr. Dr. Cemil (Topuzlu), Dr. Esat Feyzi, Dr. Esat (Işık) Paşa, Prof. Dr. Besim Ömer Akalın, Celâl (Muhtar) Bey ve Mazhar Osman (Uzman) Bey gibi Türk hekimlerinin gerek isimleri gerekse biyografileri kullanılmalıdır. Ayrıca Prof. Dr. Gazi Yaşargil, Prof. Dr. Uğur Şahin, Prof. Dr. Aziz Sancar, Dr. Özlem Türeci ve Dünyaca Ünlü Tıp Âlimi İbn-i Sina da muhakkak ders kitaplarında yer almalıdır.

Hazırlanacak materyallerde Türkçenin bilim dili olma özelliğine katkıda bulunmak için sağlıkla ilgili terimlerin Türkçesinin kullanımına özen gösterilmelidir. Günümüzde Latince, Eski Yunanca, Fransızca ve İngilizce ağırlıklı olan terimlerin Türkçeleştirilmesi için Türk Dil Kurumu, ilgili adımı atmış bulunmaktadır. Özellikle korona virüsü salgını döneminde Türkçeye girmiş birçok yabancı tıbbi terime Türkçe karşılık bulma, Türkçe tıbbi terim türetme gibi hususlar ele alınarak ilgili komisyonun kurulması kararı alınmıştır (TDK, 2021).

6.2.3. Sağlık Türkçesi Dersi Veren / Verecek Öğreticilere Yönelik Öneriler

Araştırmadan elde edilen öğretici görüşlerine ek olarak şunlar da yapılabilir: Öğrencilerin en fazla sorun yaşadığı konulardan birisi de gelen resmî yazıları anlayamamaları ve onlara uygun cevabı verememeleridir. Bu bağlamda hedef kitleye resmî tabela, sözleşme, rapor ve dilekçeler üzerinden okuma-anlama çalışmaları yaptırılabilir veya sağlıkla ilgili bir konu verilerek o konu hakkında dilekçe, rapor veya sözleşme gibi resmî yazılar yazdırılabilir. Ancak burada bir detayı vermek yerinde olacaktır: Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çervesi'nde "rapor yazma" eylemi, ilk olarak B1 düzeyinde geçmektedir (AOÖÇ, 2013, s. 62). Dört temel dil becerisine yönelik tasarlanacak etkinliklerde AOÖÇ'de geçen düzeylerin yeterliklerine de dikkat edilmelidir. Ayrıca kelimelerin doğru yazımı için bulmacalar hazırlanıp kelimelerin harf harf yazdırılması ya da dikte tekniği kullanılabilir.

Dinleme-anlama becerisi için hastanelerde verilen anons örneklerinden yola çıkılarak benzer şekilde doktor çağırma anonsu ve ameliyat anonsu gibi kayıtlar dinletilebilir. Bu kayıtların

öğrenciler tarafından anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmek için ise onlara dinleme metnine bağlı sorular yöneltilebilir.

Konuşma becerisi için ise sağlık terimleriyle hazırlanmış tabu oyunu oynatılabilir, bir doktorun asistanına sıklıkla sorduğu "- Hastanın nesi var?" sorusundan hareketle "- Nesi var?" oyunu oynatılıp "- Ateşi var. / - Öksürüğü var…" gibi cevaplar beklenebilir. Ayrıca doktorların sıklıkla kullandığı tıbbi aletlerin ve cihazların kullanımına yönelik sorular da sorulup cevaplar beklenebilir. Buna bir ilk yardım çantasıyla da başlanıp hedef kitleye içindeki tıbbi malzemelerin isimlerinin ne olduğu sorulabilir.

Söz kalıplarına örnek olarak ise sadece bir öğretici görüş sunmuştur. Buna göre bir hasta hapşırdığında halk arasında kullanılan "- İyi / - Çok yaşa!" cevabıyla öksürdüğünde veya bu hastalığını dile getirdiğinde cevaben söylenilen "Geçmiş olsun!" sözlerinin öğretilmesi önerilmiştir. Ayrıca "taburcu olmak, tanı koymak, muayene olmak, teşhis koymak..." gibi fiillerin öğretimi de bu önerilere eklenmiştir.

Görev yapacak öğreticiler, sınıf içinde temaya bağlı sorular çözme; akran değerlendirme ve mesleki alanla ilgili Türkçe alt yazılı filmleri izletme etkinlikleri yapabilir. Filmler, diziler… vb. dijital yapımlar, öğrencilerin ilgisini çekip onları motive etmekte ve onların pratik yapmalarına vesile olmaktadır. Ayrıca öğreticilerin ders dışında pratik amaçlı hedef kitlesine özgü hazırlayacağı çalışma kâğıtları, dinleme kayıtları ve okuma metinleri de çok önemlidir. Örneğin; tıbbi malzemelerin görsellerinin yer aldığı bir çalışma kâğıdında öğrencilerden bu malzemelerin isimlerini yazmaları veya kelime telaffuzu için seslerini kayda almaları istenebilir. Benzer şekilde onlara bilgi ağırlıklı dinleme kayıtlarında doğru seçeneği işaretleyebilecekleri sorular veya farklı soru türlerinde sorular yöneltilebilir. Anahtar bir kelimeden hareketle kavram haritası oluşturmaları da talep edilebilir. Örneğin; "Sağlık" anahtar kavram iken "doktor, hemşire, tedavi, muayene, ameliyat olmak, ilaç, eczane, reçete, sağlık raporu, sedye, ambulans, iğne, serum, aşı...vd." gibi ana kavrama bağlı kelimeleri yazdırma etkinliği yaptırılabilir. Hedef kitleye bir kelime listesi verip onlardan kelimeler hakkında cümleler kurmalarını ve bunu kayda almaları istenebilir. Bir hastalığın oluşum örgüsü verilip teşhis ve tedavi basamaklarını yazdırma veya anlattırma gibi etkinlikler de yapılabilir. Bunun da dönütü yine yazılı veya ses kaydı olarak istenebilir.

Sınıf içinde farklı etkinliklere yer verilirken hedef kitlenin motivasyonunu artırmak için şunlar da yapılabilir: Hastanelere, tıp fakültelerine, farklı sağlık kuruluşlarına, tıp müzelerine, T.C. Sağlık Bakanlığına ve sağlık ocaklarına geziler düzenlenebilir; derste sıklıkla diyaloglar hazırlatılarak öğrencilerden bunları canlandırmaları istenebilir. Sağlıkla ilgili konuları ele alan filmler izletilebilir; öğrencilerin konferanslara katılmaları sağlanabilir. Akran dayanışmasından hareketle öğrenci buluşmaları düzenlenebilir. Simülasyon tekniği ise süreç boyunca kullanılmalıdır. Ayrıca öğretici, öğrencilerinin ders dışında Türkçe pratik yapması için onları, Türk arkadaş edinmeye yönlendirebilir.

Ekte sunulan sağlık Türkçesi söz varlığının öğretiminde öncelikle somut olan kelime ve kelime grupları öğretilmeli ve bunlar, görsellerle (resim, fotoğraf, karikatür... vb.) desteklenmelidir. Öğrenci, bahsi geçen kelime ve kelime grubunun ne olduğunu birlikte verilecek görselden anlayabilmelidir. Bu sebeple görsellerin seçimine de dikkat edilmelidir. Kâşgarlı Mahmut'un da izlediği yöntemde olduğu gibi kelime ve kelime grupları, cümleler eşliğinde öğretilmelidir. Kelimeler, örneklendirilmelidir. Ayrıca kelimelerin sadece sağlıkla ilgili olan anlamı verilmelidir. Örneğin; ateş, tablet, dikiş, ağız yolu, idrar yolları, karıncalanma, yemek borusu, ağrı kesici, derinin soyulması, soğuk algınlığı, tansiyonun çıkması, iştah kaybı, mideye dokunmak, bebek düşürmek... vb. Örnekte de görüleceği üzere kelimeler, kelime grubunda ya mecaz ya da yan anlamıyla yer almaktadır. Bu sebeple kelimelerin tek tek öğretilmesi yerine sağlık bilimlerindeki anlamıyla birlikte öğretilmesi daha uygun olacaktır. Kelimelerin anlamı açıklanırken Türkçenin hedef kitlenin ana dili değil yabancı dili veya ikinci dili olduğu unutulmamalı ve açıklama, onların anlayabileceği açıklık ve basitlikte olmalıdır. Açıklamalar, hedef kitlenin düzeyine uygun olmalıdır.

Kelimeler, tema dâhilinde öğretilirse hem daha kolay hem de kalıcı bir öğrenme gerçekleşmiş olur. Örneğin; ağız, dil, diş, dudak, baş, kafa... / kol, el, parmak, bacak, ayak... / sindirim sistemi ve bu sistemdeki organlar / boşaltım sistemi ve bu sistemdeki organlar / bebek, çocuk, ergen, yetişkin, yaşlı... vb. Öğreticiler, yine bunları da görsellerle desteklemelidir.

İsimler, anlamca bağlı olduğu fiillerle birlikte öğretilmelidir. Örneğin; kan, kanamak; ağrı, ağrı kesici, ağrımak; yanmak, yangın; bulanmak, bulantı... vb.

Kelimelerin, varsa, eş anlamlısıyla birlikte verilmesi daha kalıcı olur ve hızlı öğrenmeyi sağlar. Bu sebeple (mümkün olduğunca) eş anlamlısıyla birlikte verilmelidir. Örneğin; vaka, olay, hadise; tavsiye, öneri; hamile, gebe; doktor, hekim, tabip... vb.

Yine kelimelerin varsa zıt anlamıyla birlikte verilmesi kalıcılığı destekler. Örneğin; ateşin düşmesi X ateşin yükselmesi; düşük tansiyon X yüksek tansiyon; atardamar X toplardamar; aç karnına ilaç içmek X tok karnına ilaç içmek... vb.

Bazı kelimeleri, öğrenci daha önce öğrenmiş olabilir ancak sarmal sistemde olduğu gibi kelime öğretiminde de hatırlatmalarda bulunmak, hem faydalı olur hem de o kelimeyle kurulmuş kelime grubu veya fiillerin öğretimini kolaylaştırır. Örneğin; su, su kaybı; düşmek, tansiyonun düşmesi; dönmek, baş dönmesi; hasta, hasta bakıcısı... vb.

Öğreticiler, tıpta dünya literatürüne giren İbn-i Sina, Akil Muhtar (Özden) ve Dr. Hulusi Behçet ile Anadolu'daki modern tıbbın temellerini atan Opr. Dr. Cemil (Topuzlu), Dr. Esat Feyzi, Dr. Esat (Işık) Paşa, Prof. Dr. Besim Ömer Akalın, Celâl (Muhtar) Bey ve Mazhar Osman (Uzman) Bey gibi Türk hekimlerinin gerek isimlerini gerekse biyografilerini derslerinde kullanmalıdır. Hatta bu isimlerin internet üzerinde yer alan belgesellerini veya onları konu alan dizileri, sınıf içinde izletebilir.

"Mucize Doktor" ve "Doktorlar" gibi Türk dizileri hem hedef kitlenin alanlarıyla ilgili sözcükleri pratik yapmaları hem de onların yeni kelime öğrenmeleri için öneri listesine eklenebilir. Ayrıca uzmanlık alanlarıyla ilgili olarak gerçek bilgileri edinmeleri ve alan terimlerini tekrar etmeleri için "Doktor" gibi gündüz kuşağında yer alan programların internetteki videoları için de yönlendirme yapılabilir. Ayrıca bazı derslere Türk hekimleri, tıp fakültesinde okuyan Türk öğrenciler, diş hekimleri, hemşireler... vd. davet edilebilir. Hem mesleki bilgi ve tecrübe paylaşımı hem de öğrencilerin üniversitede karşılaşacakları durumlar hakkında önceden bilgi edinmeleri sağlanabilir.

"Alternatif tıp" veya "tamamlayıcı tıp" olarak bilinen destek tedavi ile ilgili Türkiye'nin önde gelen isimlerinin internet üzerinde yer alan videoları izletilebilir veya ilk videosu örnek olarak izletildikten sonra boş zamanlarında izlemeleri için öğrencilere önerilebilir.

Yabancı dil öğretiminde şarkıların bilinçaltına etki edip zamanla dile döküldüğü aşikârdır. Bu sebeple yine düzeye uygun olarak öğretici tarafından şarkıların bulunup ders sonunda dinletilmesi de yerinde bir etkinlik olacaktır. Türkçeyi doğru ve güzel kullanıp eserlerinde

birçok deyime yer veren Barış Manço'nun "Nane Limon Kabuğu" şarkısı bu bağlamda güzel bir örnektir. Bu şarkıda yer alan sağlıkla ilgili tabir ve diyaloglar ise şöyledir:

"- Hapşu!

- Çok yaşa!

- Sen de gör!

- Rahat ve iyi yaşa!"

Ayrıca "can pazarı, şifayı kapmak, dizi dövmek, bin derde devam olmak" gibi deyimlerin öğretimi bu şarkıdan sonra yapılabilir. Benzer şekilde "- Sağlık olsun!", "- Sağlıcakla kal!", "-Her işin başı sağlıktır." gibi söz kalıplarıyla "İyi olacak hastanın doktor ayağına gelir.", Güneş girmeyen eve doktor girer." gibi Türkçede en sık kullanılan atasözleri de eğitim sürecinde öğretilebilir. Yine "nefesi kesilmek, ölüp ölüp dirilmek, kan kusmak, can vermek, bir deri bir kemik kalmak" gibi üst düzey deyimler de öğretilebilir.

Sağlık Türkçesinin öğretileceği sınıf, laboratuvar ortamı gibi tasarlanmalıdır. Otantik materyallerin bulunacağı sınıfta hedef kitle, drama etkinliğiyle (staj yaparmış gibi) hasta-doktor, doktor-hemşire, hasta-diş hekimi gibi diyalogları ve ilgili kelimeleri uygulama yaparak öğrenmelidir. Bütüncül öğretimden hareketle iç organlar, insan anatomisini gösteren maketler eşliğinde öğretilirken drama için doktor önlüğü, stetoskop gibi materyaller de sınıf içinde hazır hâlde bulundurulmalıdır. Böylece hedef kitle, eğlenerek ve yaşayarak öğrenecektir.

Öğrencilerin sağlık Türkçesi dersinde olmasını istediği temalardan birisi de Türk tıp tarihidir. Bu temanın öğretiminin en verimli geçeceği ortamlar ise tıp tarihi müzeleridir. Türkiye sınırları içerisinde birçok şifahane, darüşşifa veya diğer adıyla bimarhaneler bulunmaktadır. Gülhane Tıp Tarihi Müzesi, Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Müzesi, Gevher Nesibe Tıp Tarihi Müzesi, Manisa Tıp Tarihi Müzesi, Sultan II. Bayezid Külliyesi Sağlık Müzesi ve Hafsa Sultan Şifahanesi Tıp Tarihi Müzesi gibi tarihî yerler, hem Anadolu Selçuklu Devleti'ne hem de Osmanlı Devleti'ne ait mimari izler taşıyan; dönemin sağlık hizmetlerini, kıyafetlerini ve tıbbi malzemelerini yansıtan doğal ortamlardır. Ders dışı faaliyetleri olarak bu tür müzelere geziler düzenlenebilir. Öğrenciler, hem Türk tıp tarihine yolculuk edecek hem de yerinde öğrenmeyi gerçekleştireceklerdir.

Öğrenme sürecinde hem bilginin doğruluğu hem de materyallerin kalitesi çok önemlidir. Bu sebeple TÜBİTAK'ın (https://esatis.tubitak.gov.tr) Yakından Tanıyın-İnsan Vücudu, Vücut Dedektifleri, Elinizin Altındaki Gerçekler-Buluşlar ve Teknoloji-Tıp ve Sağlık gibi kitapları; Bilim ve Teknik dergisinin sağlıkla ilgili metinleriyle e-ders uygulamasında yer alan Diş Hekimliğinde Klinik Biyokimya videoları (yasal izinleri de alınarak) hem ders içinde kullanılabilir hem de hedef kitleye önerilebilir. Öğreticiler, sağlıkla ilgili terim ve bilgilere vâkıf olabilmek için de bu tür kaynakları sık sık okumalı ve videoları izlemeli; sağlık alanında uluslararası stajyer öğrencisi olan eğitim ve araştırma hastanelerinin hekimleriyle iletişim hâlinde olmalıdır. Bunu daha çok hedef kitlenin mesleki hayatında karşılacağı olay ve durumlara yönelik kelime öğretimi ve diyalog hazırlamak için yapmalıdır. Ayrıca sağlık Türkçesi öğretecek bir öğretici, TDK yayınları olan İlaç ve Eczacılık Terimleri Sözlüğü ile Hemşirelik Terimleri Sözlüğünden de faydalanabilir. T.C. Sağlık Bakanlığının resmî internet sayfasında yer alan afiş ve broşürleri okuyabilir; sağlıkla ilgili site, bilimsel toplantı ve televizyon programlarını takip ederek alana biraz daha aşina olabilir.

6.2.3.1. Sağlık Türkçesi Dersi Veren / Verecek Öğreticilere Yönelik Pearson'ın "Küresel İngilizce Dil Ölçeği (Mesleki İngilizce)"ne Uygun Olarak Hazırlanan Etkinlik Önerileri

Okuma becerisi için T.C. Sağlık Bakanlığının resmî internet sayfasında yayımlanan (https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/beslenmehareket-yayinlar.html) e-kitap, rehber, afiş ve broşürler, düzeylere uyarlanıp öğrencilerden bazı sözcüklerin cümlede geçtiği anlamını yine cümleden hareketle bulması istenebilir.

Okuma metni olarak hedef kitleye bir sağlık raporu sunup onlardan raporun içinde geçen sağlıkla ilgili terimleri anlaması beklenebilir. Öğrencilerin raporda geçen sağlıkla ilgili terimleri anlayıp anlamadığı ise farklı türde yöneltilen sorularla tespit edilebilir. Rapor örneğine ek olarak T.C. Sağlık Bakanlığının faaliyet raporları (https://www.saglik.gov.tr/TR,11656/raporlar.html) da kullanılabilir.

Bir hastanede görev yapan tüm sağlık çalışanlarına yönelik davranış kurallarını içeren bir metin sunulabilir. Benzer şekilde T.C. Sağlık Bakanlığının Resmî Gazete'de yayımladığı "Sağlık Bakanlığına Bağlı Kuruluşların Hizmet Birimlerinin Görevleri İle Çalışma Usul Ve

Esasları Hakkında Yönetmelik"te bahsi geçen görevlerden hareketle bir metin hazırlanıp hedef kitleye sunulabilir. Ayrıca araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin öğrenmek istediği konulardan birisi de Türkiye'nin sağlık sisteminin işleyişi ve hiyerarşisidir. Bir görselle sunulan bu hiyerarşiden hareketle sistemin unsurlarını, görevlilerini ve görev dağılımını anlatan bir okuma parçası kullanılabilir.

Dinleme becerisini geliştirmek için bir hastaneden telefonla randevu almak isteyen bir hasta veya hasta yakını ile danışma arasında geçen bir diyalog dinletilebilir. Böbrek yetmezliği, bağırsak kanseri ve migren gibi hastalıkların nedenlerini, belirtilerini, teşhis ve tedavi yöntemlerini ele alan bir programın ses dosyası dinletilip hedef kitleden konuşmanın detaylarını yakalaması beklenebilir. Ayrıca tıp, eczacılık veya diş hekimliği fakültesinin derslerine yönelik hazırlanmış sunum dosyaları da dinletilebilir.

Konuşma becerisi için sağlık temalı bir konferansa görüntülü bağlanıp soru sorma tekniğiyle öğrencilerin tartışmaya dâhil olmaları sağlanabilir. Bu beceriye yönelik şu etkinlikler de yapılabilir: Öğrencilerden bir mümessilin sunduğu bir ilaca (örneğin; voltaren, parol... vb.) yönelik memnuniyetsizliğini (hastalarda görülen yan etkilerinden hareketle) kibar bir şekilde ilgili firmaya iletmesi veya salgın bir hastalık mücadelesinde hastane ortamında çalıştıktan sonra eve gelip bu riski aile bireylerine bulaştırma ihtimaline yönelik endişelerini ifade etmesi istenebilir. Başka bir etkinlik önerisi ise şudur: Öğrenci, mesleki hayatında birçok başarıya imza attı ve bu başarılarından dolayı özel bir hastaneden iş teklifi aldı. Öğrenciden bu teklifi özetlemesi veya teklifin (sözleşme süresi, maaş ücreti, çalışma şartları... vb.) detayları hakkında karşı taraftan geri bildirimde bulunması istenebilir. Öğrencilerden hayalî bir öz geçmiş oluşturup bir televizyon programına katılıyormuş gibi öz geçmişini açık ve net bir biçimde aktarması da istenebilir. Mesleki hayata dair hayallerin anlatılması beklenebilir veya çalıştığı hastanenin hizmetlerini açıkça betimlemesi istenebilir. Riskli bir ameliyat kararı için toplanmış bir konseyin oluşturduğu tartışma ortamında hastanın ameliyat olmasının yararlı ve zararlı taraflarını değerlendirmesi de istenebilir. Öğrenciden bu riskli ameliyat sonrasında hastasını kaybeden bir doktorun ameliyathane kapısında bekleyen hasta yakınlarına bu kötü haberi vermek için empati kurması ve buna göre cümleler kurması istenebilir.

Yazma becerisine yönelik yapılabilecek etkinlikler ise daha çok öğrencilerin en çok sorun yaşadığı resmî yazılar yazma ve noktalama işaretlerini doğru kullanmaya dönük

faaliyetlerden oluşmalıdır. Ayrıca mesleki hayatlarında sıklıkla kullanacakları reçete yazımı da oldukça önemlidir. Pearson'ın iş hayatına dönük hedeflerinden de yola çıkılarak yazma becerisi için şunlar yapılabilir: Öğrenenlerin bir başkasının yerine kendini koyup onun gibi düşünüp hissetmesini isteme konuların üretim becerisinde somutlaşmasında önemlidir. Öğrencilerden kendilerini bir hastane müdürü gibi düşünüp bir doktora iş teklifinde bulunmaları veya bir doktorun özel bir hastanede çalışmak için başvurada bulunacağı bir "iş mektubu" kaleme almaları istenebilir. Resmî yazı olarak üst yazı veya özür mektubu da yazdırılabilir. Yanlış uygulanan bir ilaç tedavisini veya yapılan yanlış ameliyatı hastanenin başhekimliğine bildiren şikâyet mektubu da yazdırılabilir. Hedef kitleye salgın hastalıkların yol açtığı siyasi dengeler, ekonomik çöküşler, toplumsal duyarlılık, sosyal ilişkiler ve bu salgınlara karşı ülkenin/ülkelerin teknolojik alt yapısı, aldıkları tedbirleri ele alan basit bir PEST analizi de yaptırılabilir. Veba, kolera ve son olarak korona virüsü gibi küresel salgın hastalıklarının yol açtığı yıkımlardan ve bunlara yönelik geliştirilen / geliştirilmekte olan aşılardan yola çıkılarak (Dünya Sağlık Örgütü'nün izlediği politikalardan da örnekler vererek) öğrencilerden güçlü ve zayıf yönlerin; fırsat ve tehditlerin vurgulandığı bir analiz yazısı (SWOT analizi) yazmaları istenebilir. Hedef kitleye gelecek yıllarda uzman olmak istedikleri alanlarda üstlenecekleri sorumlulukları ele alan ayrıntılı bir açıklama yazısı da yazdırılabilir.

6.2.4. Sağlık Alanında Eğitim Gören veya Staj Yapan Uluslararası Öğrencilere Yönelik Öneriler

Yurt dışından Türkiye'ye sağlık alanında eğitim almaya gelen / gelecek olan uluslararası öğrencilerin Türkiye'deki tıp, eczacılık ve diş hekimliği fakülteleri ile hemşirelik ve sağlık meslek yüksekokulları hakkında bilgilenmeleri gerekir. Çünkü öğrenci görüşlerinde de belirtildiği üzere onların yeni bir ortam ve kültüre alışabilmesi çok önemlidir. Bu sebeple internet sitelerindeki üniversite tanıtım videolarını izlemeleri ve ülkelerinde düzenlenen uluslararası eğitim fuarlarına katılmaları gerekir. Benzer şekilde YTB tarafından Türkiye'ye gelen uluslararası öğrencilere düzenlenen uyum programlarına, kulüplere ve sosyal aktivitelere de katılabilirler.

Öğrenen, genel Türkçe bilgisini geliştirmek için Yunus Emre Enstitüsünün YouTube kanalındaki oynatma listesini izleyebilir ve Enstitünün farklı konseptlerde hazırladığı programlarını takip edebilir. Dinleme becerisi için yine Enstitünün "Türkçenin Sesi Radyosu"nu takip edebilir. Ayrıca Enstitünün telefon uygulaması olan "Uzaktan Türkçe Öğretim Portali" ile kendi kendine pratik yapabilir. Uzmanlık alanıyla ilgili ise T.C. Sağlık Bakanlığının resmî sitelerini takip edebilir; (korona virüsü salgını bitince) hastanelerden broşürler alıp onları inceleyebilir ve onlardan hareketle sağlıkla ilgili yeni terim ve kavramlar öğrenebilir. TÜBİTAK'ın Bilim ve Teknik Dergisi sayılarını okuyabilir; Yunus Emre Enstitüsünün TABİP sitesini takip edebilir. Böylelikle hem uzmanlık alanıyla ilgili yeni bilgiler edinmiş hem de alanına yönelik Türkçe bilgisini geliştirmiş olur.

Sağlıkla ilgili yabancı filmlerin Türkçe alt yazılı olanlarını veya tamamen Türkçe dublajlı (seslendirmeli) filmleri tatil günlerinde, boş zamanlarında izleyebilir. Yine Türk tıp tarihi ile ilgili internet sitelerinde yer alan videoları veya televizyonlarda yayınlanan belgeselleri izleyebilir. Ayrıca Doktorlar, Mucize Doktor gibi Türk yapımı dizileri de izleyebilir. Barış Manço, Tarkan gibi Türk sanatçıları dinleyerek dinleme becerisini geliştirebilir.

Öğrenciler için akran dayanışması oldukça önemlidir. Bu sebeple öğrenci, kendi sınıfından Türk arkadaşlar edinerek Türkçesini geliştirebilir. Ayrıca fakültesindeki üst sınıflarda okuyan Türk öğrencilerden de destek alabilir.

Mesleki bilgisini geliştirmek için sağlıkla ilgili akademik toplantıları takip etmeli ve öğrenci kongreleri, kongrelerle bilgi şölenlerine katılmalıdır. Uygun vakitlerinde, varsa, bulunduğu şehirdeki tıp tarihi müzesi / müzelerini ziyaret edebilir. Eğer ikamet ettiği yerde yoksa en yakın yerleşim yerinde bulunan tıp tarihi müzesini de gezebilir.

KAYNAKLAR

Akbal, B. (2008). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde görev odaklılık üzerine uygulamalı bir çalışma.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Aktaş, M. (2002). *Çokdillilik bağlamında İtalyanca öğrenen üniversite öğrencilerinin karşılaştıkları sorunlar.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Acat, M. B. (2000). *Dilin işlevselliği yaklaşıma göre hazırlanmış Türkçe öğretimi programının temel dil becerilerinin kazanılmasına etkisi.* (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Açıkalın, I. (1995). *Türk tıp dilinin ve doktor-hasta iletişiminin dil bilimsel incelenmesi.* (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Ağıldere, S. T. (2010). XVIII. yüzyıl Avrupa'sında yabancı dil olarak Türkçe öğretiminin önemi: Osmanlı İmparatorluğu'nda İstanbul Fransız dil oğlanları okulu (1669-1873). *Turkish Studies International Periodical For the Languages Literature and History of Turkish or Turkic, 5*(3), 693-704. https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TVRFM09UYzBOQT09 sayfasından erişilmiştir.

Akyüz, Y. (2018). *Türk eğitim tarihi (m.ö. 1000-m.s. 2018).* Ankara: Pegem.

Akar, Ali. (2017). *Türk dili tarihi.* İstanbul: Ötüken.

Aksan, D. (2015). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dil bilim.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Altıparmak, H. M. (2013). *Avrupa Diller Öğretimi Ortak Çerçeve Programı kapsamında işlevsel kavramsal yaklaşım temelli ihtiyaç analizi örneği.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Aliyeva, S. (2017). *Sağlık alanında eğitim alan yabancı uyruklu öğrencilerin iletişim becerileri ve sıklıkla yaşadıkları sorunlar.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Avrupa Konseyi Modern Diller Bölümü, (2013). *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni öğrenme-öğretme değerlendirme.* (Ö. Demirel, A. Çakır, N. Sevil, İ. Egel, G. Yüksel, B. Haznedar, O., Toklu, İ. Bükel ve A. Daloğlu, Çev.). Ankara: T.C. Millî Eğitim Bakanlığı.

Altmışdört, G. (2009). *Özel Amaçlı Yabancı Dil Öğretim Programı'nın değerlendirilmesi üzerine bir çalışma (kara harp okulu örneği).* (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Atina'daki tıp kongresine Türkler damga vurdu (2019). https://www.memurlar.net/haber/862240/atina-daki-tip-kongresine-turkler-damga vurdu.html adresinden erişilmiştir.

Aydoğan, B. ve Aydın, H. (2011). *Güç kavramı, kamu diplomasisi ve güvenlik* (Ekopolitik Uluslararası İlişkiler Masası-Rapor No: 11 02).https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/30535980/110609180342.pdf?136007544=&response-content disposition=inline%3B+filename%3DGuc_kavrami_kamu_diplomasisi_ve_guvenk.pdf&Expires=1617395236&Signature=fLFKEoLRYDaP~wlQutTsecWHdn2VVZOlHYLH~izJT80TWZG-zHw9XQ4k5KVctkrdDaVCLxELUlTG1~S3SluHNJI4uvCRd7X-gaVImkjn352wTaTliFi0LINZf2KvgPIpoxIez3KWou5wg39rV0Xxf8CHHnedqiMdp7uwyi4pqb7PGvIO3vEQN4hZ~mNDqT4wNEsSfhHe31wGSVw2ZtSDflJoUYZtg4Nfqm Mc8YPREUJtT9RXhFXNlsL3rEy8u8SrczC~gowHvOZnasQbsD~OPBrDHC5vpk6aw6Jz~6R5NlNxq~7m9sbryBD0QO6AeGlPpsNCMAnsu0gE9Efw__&Key Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA sayfasından erişilmiştir.

Adıgüzel, M. S. (1999). Avusturyalı Türkolog Herbert Jansky'nin "Lehrbuch Der Türkischen Sprache" adlı eserine eleştirel bir yaklaşım. *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi,* (10), s. 115-142. http://bilig.yesevi.edu.tr/sayi-10-yaz-1999.html sayfasından erişilmiştir.

Barın, E. ve Temizyürek, F. (2018). Balkanlarda yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde materyal ihtiyacı. Uluslararası Türk Kültürü ve Dili Sempozyumu bildirileri, 3-5.

Bayraktar, N. (2003). Yabancılara Türkçe öğretiminin tarihsel gelişimi. *Dil Dergisi,* 14, 58 71. https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TWpjNU1EQT0= sayfasından erişilmiştir.

Başar, U. (2019). Afganlara yabancı dil olarak Türkçe öğretmek üzere yazılmış iki eser: Kitâb-ı Elifbâ-i Türkî ve Sarf-ı Türkî. *Kesit Akademi Dergisi, 5*(19), 91-107. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1518263 sayfasından erişilmiştir.

Bracaj, M. (2014). Teaching English for specific purposes and teacher training. *Europen Scientific Journal, 10*(2), 40-49. Retrieved from http://eujournal.org/index.php/esj/article/view/2578/2439.

British Council ve TEPAV (2015). *Türkiye'de yükseköğretim kurumlarındaki İngilizce eğitimi.* https://www.britishcouncil.org.tr/sites/default/files/20160211_english_he_ aseline study_final_tr.pdf sayfasından erişilmiştir.

Bilokcuoğlu, H. (2012). English for specific purposes. *Lefke Avrupa Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(1), 78-91. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/71888 sayfasından erişilmiştir.

Bursa Büyükşehir Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı (2018). *Gürcü doktor adayları Bursa'da.* https://www.bursa.bel.tr/haber/gurcu-doktor adaylari-bursada-26297 sayfasından erişilmiştir.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Büyüktanır Karacan, D. (2020). *Küresel salgın covid-19 ve bilim diplomasisi.* https://www.uikpanorama.com/blog/2020/09/28/kuresel-salgin-covid-19-ve-bilim diplomasisi/ sayfasından erişilmiştir.

Crystal, D. (2018). *Dilin kısa tarihi* (T. Göbekçin, Çev.). İstanbul: Alfa.

Council of Europe (t.y.). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment-companion volume.* Retreived from: https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages.

Çavuş, T. (2012). Dış politikada yumuşak güç kavramı ve Türkiye'nin yumuşak güç kullanımı. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2*(2), 23-37. http://iibfdergisi.ksu.edu.tr/issue/10265/125899 sayfasından erişilmiştir.

Çangal, Ö. ve Yörüsün, S. (2017). Özel amaçlı Türkçe öğretimi ders kitabı önerisi: bankacılık Türkçesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 6*(4), 2669-2693. http://www.tekedergisi.com/Makaleler/1624903513_37%C3%A7angal.pdf sayfasından erişilmiştir.

Çangal, Ö. (2013). Y*abancılara Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: Bosna-Hersek örneği.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Çağıltay, K. ve Göktaş, Y. (2016). *Öğretim teknolojilerinin temelleri.* Ankara: Pegem Akademi.

Çalışkan, M. (2021, Şubat 4). Prof. Dr. Şeref Ateş: Türkçe en çok öğrenilen 5'inci yabancı dil. *Habertürk.* https://www.haberturk.com/prof-dr-seref-ates-turkce-en-cok ogrenilen-5-inci-yabanci-dil-2957862 sayfasından erişilmiştir.

Çiftler, F. ve Aytan, T. (2019). *International Journal of Languages' Education and Teaching, 7*(4), 75-91. https://ijlet.com/files/ijlet_arsiv/154eceef-491f-4e68-af24 ca2b998d07b7.pdf sayfasından erişilmiştir.

Durak, E. (2007). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bağlamında Avrupa ortak dil kriterleri sorunsalı.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Durmuş, M. ve Kocaman Gürata, E. (2020). Akademik amaçlar için Türkçe öğretimi kuram ve uygulama. B. Tüfekçioğlu (Ed.), *Özel amaçlı yabancı / ikinci dil öğretimi kapsamında akademik amaçlı Türkçenin yeri* içinde (41-68). Ankara: Pegem Akademi.

Doğan, C. (2012). *Sistematik yabancı dil öğretim yaklaşımı ve yöntemleri.* İstanbul: Ensar.

Dolmacı, M. (2015). *Akademik Türkçe kelime bilgisi üzerine bir derlem çalışması: yabancı dil olarak Türkçe öğretimine dair çıkarımlar.* (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Demir, D. (2017). *Uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaçları.* (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Demir, D. ve Genç, A. (2018). Akademik Türkçe etkinliklerine yönelik öğrenci ve öğretim elemanı görüşleri. *Türkiyat Araştırmaları,* (28), 91 - 104. http://www.turkiyat.hacettepe.edu.tr/dergi/28Sayi.pdf sayfasından erişilmiştir.

Eren, H. (2018). *Türklük Bilimi Sözlüğü I. Yabancı Türkologlar.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Ercilasun, A. B. ve Akkoyunlu, Z. (2018). *Kâşgarlı Mahmud Dîvânu Lugâti't-Türk.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Eryılmaz, E. N. (2002). *Metinsel şema oluşturma ölçütlerinin bilgi yönetimi ve öğrenme stratejileri bağlamında "tıbbi söylem"e ve "tıp bilişimi"ne uygulanması.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Gürbüz, S. ve Duğan, Ö. (2017). Sığınmacılarda sağlık iletişimi: Suriyeli öğretmenler üzerine bir çalışma. *Akademik Bakış Dergisi,* 64, 479-490. https://www.researchgate.net/publication/32183221_SIGINMACILARDA_SAGI_ILETISIMI_SURIYELI_OGRETMENLER_UERINE_BIR_CALISMA sayfasından erişilmiştir.

Gür, N. (2014). Yeni Türkiye'nin yumuşak güç unsuru: turizm. *Seta Perspektif,* (58), 1-5. http://file.setav.org/Files/Pdf/20140804151240_turkiyenin-yumusak-guc-unsuru turizm.pdf sayfasından erişilmiştir.

Güzel vd. (2017). *Başlangıçtan günümüze Türkçenin eğitim-öğretim tarihi araştırmaları.* Ankara: Akçağ.

Güzel, A. ve Barın, E. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi.* Ankara: Akçağ.

İşisağ, K. U. (2008). *Sözlü iletişim becerilerinin gelişiminde diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni uygulamalarının başarıya, tutuma ve kalıcılığa etkisi.* (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

İlhan, E. ve Y. Kayabaşı (2014). Yükseköğretim düzeyindeki özel amaçlı İngilizce derslerinde içerik tabanlı yabancı dil öğretim yaklaşımının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi, *Dergipark, 12*(1), 35-55. http://dergipark.gov.tr/tebd/issue/26089/274932 sayfasından erişilmiştir.

İhlas Haber Ajansı (2013). *Stajı tamamlayan Gürcü öğrenciler sertifikalarını aldı.* https://www.haberler.com/staji-tamamlayan-gurcu-ogrenciler-sertifikalarini 4977944-haberi/ sayfasından erişilmiştir.

Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel.

Karakuş, İ. (2006). *Atatürk Dönemi eğitim sisteminde Türkçe öğretimi.* Ankara: Türk Dil Kurumu.

Karagöz, S. (2016). *Stratejik iletişim yöntemi olarak kamu diplomasisi ve meydanın rolü.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Kahraman, N. (2019). *Sağlık Diplomasisi: Türkiye için model önerisi.* (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Kahraman, N. ve Cinman, M. (2019). Kamu diplomasisinin uygulama alanı olarak sağlık diplomasisi. *Muhakeme Dergisi, 2*(1), 60-71. https://dergipark.org.tr/tr/pub/muhakeme/issue/46343/551365 sayfasından erişilmiştir.

Kır, E. (2011). *OBM (Ortak Başvuru Metni) bağlamında dil öğretmeni eğitimi ve Türkiye'deki uygulamaları.* (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Köse, D. (2005). *Avrupa Konseyi yabancı diller ortak başvuru metnine uygun Türkçe öğretiminin başarıya ve tutuma etkisi.* (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Köse, D. ve Özsoy, E. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde "Muhtasar Sarf ve Lügat-ı Türki". *TURKOPHONE Türkçe Konuşurların Akademik Dergisi, 4*(2), s.

33-47. https://dergipark.org.tr/en/pub/turkophone/issue/31631/347561 sayfasından erişilmiştir.

Konyar, M. (2019). *Uluslararası öğrencilerin akademik Türkçe ihtiyaç analizi ve örnek ders içeriği.* (Yüksek Lisans Tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Kurt, V. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde özel amaçlı dil öğretimi: iş Türkçesi.* (Doktora Tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (S. Turan, Çev.). Ankara: Nobel.

Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook.* New York: Sage.

NTV Haber (2021, Haziran 10). Robot Sophia'ya kardeş geldi: robot hemşire Grace. *NTV.* https://www.ntv.com.tr/galeri/teknoloji/robot-sophiaya-kardes-geldi-robot-hemsire-grace,LXq5cnEpo0qXmG7sYkwoww/AJf5rBUeL0e05Ce8XAFYfA sayfasından erişilmiştir.

Okan Üniversitesi (t.y). *Bilim diplomasisi, TÜBİTAK ile Yunus Emre Enstitüsünü bir araya getirdi.* https://arproged.okan.edu.tr/en/feeds/bilim-diplomasisi-tubitak-ile-yunus emre-enstitusunu-bir-araya-getirdi sayfasından erişilmiştir.

Özbal, B. (2020). Özel amaçlı Türkçe öğrenimine örnek tarihî bir ders kitabının incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi,* (20), 1-11. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1276146 sayfasından erişilmiştir.

Örs, F. (2010). Küresel medya ortamında yaşanan etik sorunlar ve uluslararası düzenlemeler. *Journal of Yasar University, 20*(05), 3443-3452. https://journal.yasar.edu.tr/wp content/uploads/2012/08/8.pdf sayfasından erişilmiştir.

Önal, A. ve Keklik, B. (2016). Mülteci ve sığınmacıların sağlık hizmetlerine erişimde yaşadığı sorunlar: Isparta ilinde bir uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyon Dergisi, 7*(15), 132-148. http://dergipark.gov.tr/download/article-file/218480 sayfasından erişilmiştir.

Özkan, S. H. (2019). Klasik dönem Osmanlı eğitim kurumlarında yabancı dil eğitimi. *Nihayet.* (57). 26-30.

Rize'deyiz (2011). *Rize Üniversitesinde yabancı öğrenciler sertifika aldı.* https://www.rizedeyiz.com/Haber/RUde-Yabanci-Ogrenciler-Sertifika-Aldi 10074.html sayfasından erişilmiştir.

Sağlık, G. S. (2008). Wilhelm Radloff'un hayatı ve Sibirya Türk halklarının kültür dokusu üzerine görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları DergiPark,* (9), 471 486. https://dergipark.org.tr/tr/pub/turkiyat/issue/16674/521934 sayfasından erişilmiştir.

Sancak, K. (2016). *Uluslararası ilişkilerde güç kavramı ve yumuşak güç.* Ankara: Nobel.

Seyidömer, Muhammed. (2019). *Sivas'ta Suriyeli mülteci ve sığınmacıların sağlık hizmetlerine ulaşımı ve yaşadıkları sorunlar.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2013). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma* yöntemleri. Ankara: Anı.

Steger, M. B. (2013). *Küreselleşme.* Ankara: Dost.

Sülüşoğlu, B. (2008). *İşe dayalı dil öğretim malzemelerinin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde uygulanması.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Sülükçü, Y. (2016). "Kitâb-ı Mecmû-ı Tercümân-ı Türkî ve Acemî ve Mugalî" adlı esere yabancılara Türkçe öğretimi açısından bir bakış. *International Journal of Language Academy, 4*(3), 67-76. https://ijla.net/?mod=tammetin&makaleadi=&makaleurl=1582100605_6..pdf&ke =25301 sayfasından erişilmiştir.

Seyedi, G. (2020). Akademik amaçlar için Türkçe öğretimi kuram ve uygulama. B. Tüfekçioğlu (Ed.), *Akademik dilin tanımı ve genel yapısı* içinde (23-39). Ankara: Pegem Akademi.

Şenel, A. ve Gençoğlu, S. (2003). Küreselleşen dünyada teknoloji eğitimi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, 11*(12), 45-65. http://dergipark.gov.tr/download/article-file/69694 sayfasından erişilmiştir.

Şen, Ü. (Ed.). (2019). *Dil eğitiminin temel kavramları.* Ankara: Pegem Akademi.

Şen, E. (2015). *İktisadi ve idari bilimler Türkçesinin incelenmesi ve yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımı.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

Şen, Ü. ve Ünlü Alkaya, H. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yapılmış özel amaçlı dil öğretim çalışmalarının analizi. *International Journal of Language Academy, 9*(2), 345-366. https://ijla.net/?mod=tammetin&makaleadi=&key=51117 sayfasından erişilmiştir.

Tanrıöğen, A. (Ed.). (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Anı.

Tavkul, U. (2003). Codex Cumanicus ve Karaçay-Malkar Türkçesi. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi,* (15), 45-81. http://tdk.gov.tr/yayinlar/sureli-yayinlarimiz/say-15/ sayfasından erişilmiştir.

Temizyürek, F. (2018). Balkanlarda kültürel diplomasinin yolu: yabancı dil olarak Türkçe öğretimi. Uluslararası Türk Kültürü ve Dili Sempozyumu bildirileri, 1-2.

Temizyürek, F., Çangal, Ö. ve Yörüsün, S. (2015). Yabancılara Türkçe öğretiminde iş Türkçesi öğretim programı, ders kitabı ve terimler sözlüğü denemesi: bankacılık örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken, 7*(2), 87-111. https://www.academia.edu/15014630/Yabanc%C4%B1lara_T%C3%BCrk%C3%7e_%C3%96%C4%9Fretiminde_%C4%B0%C5%9F_T%C3%BCrk%C3%A7esi%C3%96%C4%9Fretim_Program%C4%B1_Ders_Kitab%C4%B1_ve_Terimler_%C3%B6zl%C3%BC%C4%9F%C3%BC_Denemesi_Bankac%C4%B1l%C4%Bk_%C3%96rne%C4%9Fi sayfasından erişilmiştir.

Temizyürek, F., Erdem, İ. ve Temizkan, M. (2012). *Konuşma eğitimi sözlü anlatım.* Ankara: Pegem Akademi.

Tiryaki, E. N. (2011). Yabancılara Türkçe öğretiminde tarihî bir kaynak: "Ed-Dürretü'l Mudiyye Fi'l-Lügat'it Türkiyye". *Gazi Üniversitesi Türkçe Eğitimi ve Öğretimi*

Araştırmaları Dergisi, 1(1). https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/11526954/5-341-PB.pdf?1331779867=&response-content disposition=inline%3B+filename%3DYabancilara_Turkce_Ogretiminde_Tarihi_B.pdf&Expires=1594762082&Signature=g~9hMwjvu5YjCS~AaNNZk~lulkXc5hOSOISRVMOalNrC79N9nthzrmkgiyDJ9O6M7NIK5GtR7RVl51pq7tYk1xLheS62~QiZC9bCxfbpsR1UWkI1xLrhiMNrJcjPSc0aVxXOQ48Jt0PKtnh03Ys6BJ5~HMpcmxahMOY7p0euPW59hNDHovLxEdv2I0JIQY3qvcIW7hGgFnudJFRY91IYdVbU1WThdJhwyqCyW1Y-N3Xfz4eHWMbgB-Sesv7SlrhlPbfcqBK6SjBobCtMbaOjbJC8wlWKsEPyQlGG8MhYhT8jlfzVO~HxhBYO28~JlK82hyHEKzTC~9HQJQ__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA sayfasından erişilmiştir.

Tunay, A. (2010). *Avrupa Dil Çerçevesi'nin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitaplarına uygulanışının değerlendirilmesi.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (2021). *TÜBİTAK tarihçesi.* https://www.tubitak.gov.tr/tr/icerik-hakkimizda sayfasından erişilmiştir.

Türkiye Akademik ve Bilimsel İş Birliği Projesi (t.y.). *TABİP tanıtım kataloğu.* Ankara: Yunus Emre Enstitüsü.

Türk Dil Kurumu (2019). Güncel Türkçe sözlük. http://sozluk.gov.tr/ sayfasından erişilmiştir.

Türk Dil Kurumu (2021). *"Salgın terimleri ve Türkçe bilgi şöleni" düzenlendi.* https://www.tdk.gov.tr/icerik/basindan/salgin-terimleri-ve-turkce-bilgi-soleni duzenlendi/ sayfasından erişilmiştir.

T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı (2018). *Kamu Diplomasisi Koordinasyon Kurulu ilk toplantısını gerçekleştirdi.* https://www.iletisim.gov.tr/turkce/duyurular/detay/kamu-diplomasisikoordinasyon kurulu-ilk-toplantisini-gerceklestirdi-1 sayfasından erişilmiştir.

T.C. Dış İşleri Bakanlığı (2011). *Avrupa Konseyi.* http://www.mfa.gov.tr/avrupa konseyi_.tr.mfa sayfasından erişilmiştir.

TRT Haber (2019). *Uluslararası ilişkilerde yeni konsept: bilim diplomasisi.* https://www.trthaber.com/haber/bilim-teknoloji/uluslararasi-iliskilerde-yeni konsept-bilim-diplomasisi-435731.html sayfasından erişilmiştir.

Türk doktorlar dünyaya öğretti (2009). https://www.memurlar.net/haber/137376/turk doktorlar-dunyaya-ogretti.html sayfasından erişilmiştir.

Tüfekçioğlu, B. (2018). *Yabancı dil olarak akademik Türkçe: Sosyal bilimlerde akademik ve teknik söz varlığı.* (Doktora Tezi). https://tez.yok.gov.tr/ adresinden erişilmiştir.

Uysal, B. (2009). *Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve metni doğrultusunda Türkçe öğretimi programları ve örnek kitapların değerlendirilmesi.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Ulutaş, M. (2016). *Türkiye'de yükseköğrenim görecek yabancılar için özel amaçlı Türkçe öğretimine yönelik program geliştirme: bir model önerisi.* (Doktora tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Ünlü Alkaya, H. (2019). Özel amaçlı dil öğretiminin İngiltere ve Türkiye'deki durumu. *III. Uluslararası Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Sempozyumu bildirileri,* 332 - 341.

Yıldırım, G. (2015). Türkiye Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğünün faaliyetlerinin kültürel diplomasi bağlamında incelenmesi. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi, 5*(1), 2-24. https://dergipark.org.tr/en/pub/ekiad/issue/49300/629719 sayfasından erişilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu (2019). *2017-2018 eğitim-öğretim yılında değişim programıyla Ankara, Gazi, Hacettepe ve Sağlık Bilimleri Üniversitesine gelen yabancı öğrenci sayıları.* https://istatistik.yok.gov.tr/ sayfasından erişilmiştir.

Yükseköğretim Kurulu (2017). *Yükseköğretimde uluslararasılaşma strateji belgesi 2018 2022.* http://yok.gov.tr/ sayfasından erişilmiştir.

Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (t.y.). *Başkanlığımız.* https://www.ytb.gov.tr/kurumsal/baskanligimiz-2 sayfasından erişilmiştir.

Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (t.y.). *Uluslararası öğrenci hareketliliği.* https://www.ytb.gov.tr/uluslararasi-ogrenciler/uluslararasi-ogrenci hareketliligi sayfasından erişilmiştir.

Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (2018). *YTB'den uluslararası öğrencilere akademik Türkçe desteği.* https://www.ytb.gov.tr/haberler/ytbden uluslararasi-ogrencilere-akademik-turkce-destegi sayfasından erişilmiştir.

Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (t.y.). *Uluslararası öğrenci akademisi başvuru rehberi.* https://www.ytb.gov.tr/duyurular/uluslararasi-ogrenci-akademisi basvuru-rehberi sayfasından erişilmiştir.

Yüce, S. (2005). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ve Avrupa dil ölçeği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3*(4), 419-427. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tebd/issue/26122/275177 sayfasından erişilmiştir.

Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (2019). *Uluslararası öğrenci hareketliliği.* https://www.ytb.gov.tr/uluslararasiogrenciler/uluslararasi-ogrenci hareketliligi sayfasından erişilmiştir.

Yurdakul Güde, C. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde akademik yazmaya yönelik bir içerik önerisi.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü (2020). *Türk kültürüyle tanışın.* https://www.yee.org.tr/tr/faaliyet/turk-kulturuyle-tanisin sayfasından erişilmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü (2020). *Yunus Emre Enstitüsü.* https://www.yee.org.tr/tr/kurumsal/yunus-emre-enstitusu sayfasından erişilmiştir.

Yunus Emre Enstitüsü (2020). *Türkçeyle kurulan dostluk tüm dünyaya yayılıyor.* https://www.yee.org.tr/tr/haber/turkceyle-kurulan-dostluk-tum-dunyaya-yayiliyor sayfasından erişilmiştir.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemi.* Ankara: Seçkin.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin.

Yıldırım, H. Ç. (2011). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde Türkçe dil bilgisi ve ad durum eklerine ilişkin öğrenci görüşleri.* (Yüksek lisans tezi). https://tez.yok.gov.tr sayfasından erişilmiştir.

Yin, R. K. (1984). *Case study research-design and methods.* Sage. Beverly Hills.

Yumuşak güç ve kamu diplomasisi (2017). https://tespitmeclisi.com/2017/01/23/yumusak guc-ve-kamu-diplomasisi/?unapproved=895&moderation hash=1a92e1d30328fc274af0c4c707f4c5b1#comment-895 adresinden erişilmiştir.

EKLER

Ek 1. Pearson' ın "Küresel İngilizce Dil Ölçeği"nde Yer Alan (B2 Düzeyi) İş Dünyasına Yönelik / Mesleki Dil Hedefleri ve Öğrenim Çıktıları (CEFR B2 Düzeyi; GSE 59-66 Aralığı)[1]

GSE (59-66 Aralığı) Okuma Becerisi Hedefleri

Belirli konulardaki iş / çalışma ile ilgili evraklarda bağlamdan hareketle sözcüklerin anlamını çıkarabilir. (59)
Kurallara uygun alınmış toplantı notlarında yer alan yansız bilgileri ve kişisel görüşleri ayırt edebilir. (60)
Metinde açıklanan bir şirketin şirket içi davranış kurallarını ve personelden beklenen davranış kurallarını anlayabilir. (61)
İşle ilgili bir toplantı gündemini ayrıntılı olarak anlayabilir. (62)
E-postalarda / iş mektuplarında belirsizlik ile kesinlik arasındaki farkı ayırt edebilir. (63)
İşle ilgili yazılmış bir makaleden önemli ayrıntıları çıkarabilir. (63)
İşle ilgili belgelerde yer alan kelimelerin metindeki bağlamından hareketle anlamlarını çıkarabilir ya da bilmediği konulardaki yayınları takip edebilir. (64)
Alanındaki raporlarda kullanılan özel terimleri anlayabilir. (65)

GSE (59-66 Aralığı) Dinleme Becerisi Hedefleri

İşle ilgili telefon mesajlarını ayrıntılı olarak anlayabilir. (61)
İşle ilgili bir konuyu ele alan bir TV programındaki belli detayları çıkarabilir. (65)
Kendi alanındaki sunum veya tartışmalarda kullanılan alana özgü kelimeleri anlayabilir. (66)
Konuşmalardaki belirsizlik ile kesinlik arasındaki farkı ayırt edebilir. (66)

[1] Pearson (GSE)'ın Mesleki İngilizce Öğretim Programı'ndaki hedef cümleleri ekteki gibi sınırlı değildir. Genel İngilizce öğretiminin içerisine örülmüştür, mesleki hedefler. Ekteki hedef cümleleri, bahsi geçen öğretim programındaki tüm hedeflerden sadece mesleki alana yönelik olanlarıdır. Detaylı bilgi edinmek isteyenler şu internet adresini ziyaret edebilirler:
https://online.flippingbook.com/view/272343/10/#zoom=z%20https://www.pearsonmylabandmastering.com/northamerica/mymedicalterminologylab/educators/features/index.html

GSE (59-66 Aralığı) Konuşma Becerisi Hedefleri

Anlaşmayı onaylamak için telekonferans sırasında söylenenleri tekrar edebilir. (59)
İşle ilgili bir görevin detaylarını tartışabilir, pazarlık yapabilir (örneğin; son teslim tarihleri, şartname maddeleri... vb.). (59)
Sabit ifadeler kullanarak toplantılarda tarafları anlaşmaya teşvik edebilir. (59)
Bir şirket veya kurum tarafından sunulan ürün ve hizmetler için memnuniyetsizliğini kibarca ifade edebilir. (59)
İşle ilgili bir konuya ilişkin özel endişeleri ifade edebilir. (59)
İşle ilgili bir görevle ilgilenmek için bir eylem planını tartışabilir. (59)
Telekonferans sırasında başkalarını (soru sorarak) konferansta tartışmaya davet edebilir. (60)
İşle ilgili bir görevi çözmeye çalışırken ilgili olası seçenekleri tartışabilir. (60)
[Ticari] Uyuşmazlık nedenlerinin özetinin yapılmasını talep edebilir. (60)
Bağlama uygun belli ifadeleri kullanarak toplantılarda karar alınmasına teşvik edebilir. (60)
Diğer çalışanların değişim hakkındaki duygularını aktarabilir. (60)
Bir sorunun detaylarını daha iyi anlamak için açık uçlu sorular sorabilir. (60)
Bir müzakerenin ilerleyebilmesi için kısmen zayıf içerikli de olsa karşı tarafa şartlar sunabilir. (60)
Basit ve doğrudan ifadelerle kaleme alınmış bir iş teklifini özetleyebilir. (60)
Bir çalışanın kurumdaki değişime verdiği tepkiyi anladığını ifade edebilir. (61)
Mesleki öz geçmişini açık ve net biçimde aktarabilir. (61)
Uygun bir dil kullanarak bir toplantıyı başlatabilir veya tartışma açabilir. (61)
Kurum içerisinde değişime direncin nedenlerini açıklayabilir. (61)
Bir çalışanın iş yerinde karşılaşabileceği zorluklar hakkında sorular sorabilir. (61)

İşle ilgili bir konu hakkında genel endişelerini ifade edebilir (örneğin, proje tamamlama, son teslim tarihi... vb.). (62)
Mesleki arzularını / hayallerini açıkça tanımlayabilir. (62)
Anlaşmazlık nedenlerinin ayrıntılı bir açıklamasını talep edebilir. (62)
Taraflar arasında uyumlu bir ilişkiyi sürdürmek için bir müzakereye küçük konuşmalar ile müdahil olabilir. (62)
Bir işle ilgili toplantıda başkası konuşurken kibarca araya girebilir. (62)
Farklı firmaların ürün ve hizmetleri hakkında gerçek rakam ve bilgilere dayanarak karşılaştırmalar yapabilir. (62)
İş yerinin şartlarından mutsuz personele ve müşterilerden gelen şikâyetlere kibarca cevap verebilir. (62)
İş arkadaşına veya bir müşteriye kötü bir haber verirken empati kurduğunu belirtmek için ses tonunu ayarlayabilir. (63)
Bir toplantıyı veya tartışmayı uygun dil kullanarak bitirebilir. (63)
İşle ilgili bir proje hakkında kısa, hazırlıksız bir güncelleme ve bilgilendirme yapabilir. (63)
Sunumunun sonunda belli eylem planları/yapılacaklar listesi önerebilir. (63)
Toplantı veya telekonferans sonunda alınan kararları teyit edebilir. (63)
Kendi sektörüyle ilgili bir ürünü veya hizmeti açık ve net bir şekilde betimleyebilir. (63)
İşle ilgili önerilen bir değişikliğe neden katıldığını ya da katılmayacağını ayrıntılı olarak açıklayabilir. (64)
İşle ilgili problemlerin çözümü hakkında net talimatlar verebilir. (64)
Hazırlanması için önceden bir süre verilirse tartışmaya, fikirlerin geliştirilmesine ve içeriğinin genişletilmesine öncülük edip liderlik yapabilir. (64)
İş ile ilgili projelerde yaratıcı fikirleri ele alıp tartışabilir. (64)
Belli bir duruma uygun ifadeleri kullanarak basit bir uzlaşma görüşmesinde bir çatışmayı çözmek için yapılması gerekenleri önerebilir. (64)

Toplantı sonunda yapılacakların eylem listesini ve her bir konu başlığını özetleyebilir. (64)
Belli bir konuyu araştırmak için mülakat yapabilir. (64)
Bir tartışma sırasında farklı seçeneklerin avantajlarını ve dezavantajlarını değerlendirebilir. (64)
Memnuniyetsizliğini ifade eden müşteri veya alıcılar ile kibarca ilgilenebilir. (64)
Müzakere sonunda ulaşılan pozisyonu ayrıntılı olarak özetleyebilir. (65)
Toplantı sonunda varılan sonuçları özetleyebilir. (65)
Performans değerlendirme formunda yazılan bireysel değerlendirmeleri ve şikâyetleri tartışabilir. (65)
Belirli klişeleşmiş ifadeleri kullanarak basit bir müzakerede ortay çıkan çatışma durumunun çözümünü destekleyecek biçimde konuyu savunabilir. (65)
İşle ilgili bir proje hakkında projeyi yapanlardan ayrıntılı bir güncelleme isteyebilir. (65)
Çalışanlara iyi yaptıkları ve aynı zamanda da kendilerini geliştirmeleri için ihtiyaç duydukları eksiklikleri hakkında geri bildirim verebilir. (65)
Belli nedenler ve destekleyici detaylar sunarak (örneğin; projenin tamamlanma süreci, teslimat tarihinin yaklaşması... vb.) iş ile ilgili bir konudaki endişelerini ifade edebilir. (66)
Bilgileri grafik ve çizelgelerde detaylı olarak açıklayabilir. (66)
Bir iş fikrinin veya teklifinin belirli noktaları hakkında ayrıntılı geri bildirim isteyebilir. (66)
Bir şirketin veya bölümdeki bir çalışanın işini etkileyebilecek değişiklikleri ve sorumluluk alanlarını tanımlayabilir. (66)
Müzakerede varılan noktanın ana hatlarını net bir dille açıklayabilir. (66)

GSE (59-66 Aralığı) Yazma Becerisi Hedefleri

Ana hususu / konuyu vurgulayacak biçimde iş ile ilgili bir e-posta yazabilir. (59)
Destekleyici detaylar vererek basit bir iş teklifi (iş mektubu) yazabilir. (59)
Proje ile ilişkili faaliyetlerin ve bunların sonuçlarının ayrıntılarını kayıt defterine not edebilir. (59)
Bir telefon görüşmesinin ardından ayrıntılı notlar yazabilir. (59)
Basit bir PEST (siyasi, ekonomik, sosyal ve teknolojik yapı) analizi yazabilir. (59)
E-postalara / şikâyet mektuplarına yazılı olarak kibarca cevap verebilir. (60)
İşle ilgili bilgi isteyen e-postalara etkin bir şekilde yanıt verebilir. (60)
Kaba veya sert bir üslup ile kaleme aldığı e-postaları gözden geçirip düzeltme yapabilir. (60)
Bir iş ilanında belirtilen belli nitelikleri dikkate alarak bir üst yazı metni yazabilir. (60)
Basit bir SWOT analizi (üstünlükler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditler) yazabilir. (60)
Kendi alanı içerisinde yer alan işle ilgili roller ve sorumluluklar hakkında ayrıntılı açıklamalar yazabilir. (P)
Uygun yazım kurallarını kullanarak resmî bir e-posta veya özür mektubu yazabilir. (61)
Görüşme sırasında ele alınacak önemli hususların bir listesini yazabilir. (61)
E-posta ile yapılan bir teklif veya öneriyi kibarca reddedip katılmadığını belirtebilir. (61)
Bir ürünün belli bir ihtiyacı nasıl karşıladığını açıklayan kısa ve öz bir rapor yazabilir. (62)
Basit bir PESTEL (siyasi, ekonomik, sosyal, teknolojik, çevresel, hukuki) analizi yazabilir. (62)
Kendi mesleki alanında iş dünyasında popüler ve moda olan bir eğilimin kısa analizini yapabilir. (62)

Bir ürün veya hizmete yönelik resmî üslupla şikâyet mektubu yazabilir. (62)
Toplantı notlarında belli bir maddenin / gündem konusunun açıklığa kavuşturulması için yazılı bir istekte bulunabilir. (62)
Performans incelemesi sırasında kendisine sunulan bir öz değerlendirme formunu doldurabilir. (63)
Yazılı bir mesajla aktarılan bilgilere dair (farklı düzeylerde) kesinlik veya belirsizlik ifade eden sözcükler kullanarak (yazıyla) kendisini ifade edebilir. (63)
İşle ilgili e-postalara gönderenin ifade etmek istediği hususları ve argümanları açıkça ortaya koyarak yazılı yanıt verebilir. (63)
İşle ilgili bilindik bir görevi veya projeyi nasıl tamamlayacağımız konusunda açık ve ayrıntılı yönerge metinleri yazabilir. (64)
Görev ve sorumlulukları açıklayan bir iş ilanı metni yazabilir. (64)
Yüz yüze yapılan iş görüşmelerinden ayrıntılı notlar çıkarabilir. (64)
Bir ekip çalışması ile kaleme alınmış bir raporun geliştirilmesi sırasında yapılan yorumlara yazılı olarak yanıt verebilir. (65)
Sorunları çözmek için girişimde bulunulan işlemlerle ilgili yazılı bilgi güncellemesi yapabilir ve talepte bulunabilir. (65)
Toplantı sırasında belirlenen kararların ve gerçekleştirilecek eylemlerin özetini yazabilir. (66)

Ek 2. Özel Amaçlı Türkçe Öğretimi Olarak Sağlık Türkçesi Söz Varlığı (İsim, Kelime Grupları ve Fiiller)[2]

A, a

acil servis, aç karnına ilaç içmek X tok karnına ilaç içmek, adli tıp kurumu, adet kanaması, ağız, ağız yolu, ağrı, ağrı kesici, ağırlık, ağrımak, aile hekimi, aile sağlığı merkezi, akciğer, akciğer filmi, akmak, akıntı, akıl, alerji, alet, alkol, alçı, ambulans, ameliyat, ameliyat olmak, ameliyat etmek, ameliyathane, anestezi, antibiyotik, ani, aniden, apse, araştırmak / araştırma yapmak, araz, asansör, aseton, astım, aşı, aşı yapmak / vurmak, aşı yaptırmak / vurdurmak, atardamar X toplardamar, atel, ateş, ateşi çıkmak, ateşin yükselmesi, ateşin düşmesi, atık, atık pil kutusu, artmak X azalmak, ayak, ayak bileği, aygıt, azı dişi

B, b

bacak, bademcik, bağırsak, bağ, bağlamak, bağımlılık, bağışıklık, bağışıklık sistemi, bakteri, bakım yapmak, baldır, bandaj-sargı, basınç, bastırmak, baş, baş ağrısı, baş dönmesi, batikon, batmak, bayılmak, bayıltmak, baygınlık, belirti, bebek, bebek düşürmek, bebek aldırmak, beden, behçet hastalığı, besin, beslenme, belirti, bel, bel fıtığı, beyin, beyincik, biberon, bilek, bilgilendirmek, bilinç kaybı, bitkin olmak, boğaz, boğaz ağrısı, bone, boy, boyun, boyun fıtığı, boyun düzleşmesi, boşaltım, boşaltım sistemi, böbrek, böbrek yetmezliği, böbrek üstü bezi, böcek, böcek sokması, bronşit, burun, bulanmak, bulantı, bulaşmak, bulaşıcı hastalıklar, burkulma, buz, buz torbası

[2] Araştırmacı; TDK Güncel Türkçe Sözlük, ODTÜ Tıp Terimleri Sözlüğü ve Türk Kızılay İlk Yardım Temel Uygulamaları isimli kaynaklarla araştırma yapmak için gittiği hastanelerdeki broşür ve afişlerden hareketle ekteki söz varlığını hazırlamıştır. Daha sonra oluşturulan bu liste, Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü Tıp Eğitimi ve Bilişimi Ana Bilim Dalında sağlık bilimleri temel alanı ve halk sağlığı dersi veren bir tıp uzmanı tarafından incelenmiştir. Tıp uzmanı tarafından da listeye kelimeler eklenmiştir. Araştırmacı ve tıp uzmanı; bahse konu söz varlığında tıp, diş hekimliği ve eczacılık fakülteleriyle hemşirelik, ebelik gibi bölümlerde en çok kullanılan kelimelere odaklanmıştır.

C, c

ceset, cesamet, cerrahi, cenin, cihaz, cilt, cilt altı

Ç, ç

çarpıntı, çarpmak, çarpınma, çatlamak, çatlak, çekiç, çıban, çıkarmak, çıkış X giriş, çıkık, çiçek hastalığı, çil, çocuk, çocuk doktoru, çocuk hastalıkları, çözelti

D, d

dâhiliye, dakika, dalak, damak, damar, damar yolu, damar yolu açmak, damla, damlacık, danışmak, danışma, darp, darp raporu, derece, dengeli beslenmek, deney, dezenfekte, deri, dışkı, dikkat etmek, difteri, dikiş, dil, dilek, dilek kutusu, dirsek, direnç, diş, diş çekmek, diş çektirmek, diş doktoru, diyaliz cihazı, diyet (rejim), diyet yapmak (rejim yapmak), diyetisyen, diz, diz kapağı, dudak, duyu organı, duymak, düşünce, düşmek, düşük yapmak, düşük tansiyon, düzenli X düzensiz, düzenli kullanmak, doçent, doğum yapmak-doğurmak, doğumhane, doğum kontrolü, doğum kontrol hapı, doktor-hekim-tabip, dokunmak, doku, dokular arası, dolgu, donör, dosya, dosya numarası, doz (yüksek doz X düşük doz), dökülmek, döküntü, döllenmek, dönmek, döngü

E, e

ebe, eczacı, eczane, eklem, eklem sıvısı, eklem kapsülü, el, eldiven, elmacık kemiği, emzirmek, emzirme, emzik, endoskopi, enerji, enfeksiyon, enfeksiyon kapmak, enjektör, enjeksiyon bandı, engelli, enzim, ergen, erken tanı, erken teşhis, estetik, etki

F, f

fasilite, faydalı / yararlı, faz, felç, felç geçirmek, fena, fenalaşmak, fıtık, fitil, fiziksel, fizik tedavi, fiziki temas, fonksiyon

G, g

gaita, gazlı bez, gebe-hamile, gebelik-hamilelik, geniz, gen, genetik / kalıtım bilimi, geri dönüşüm kutusu, gerilim, gıda, gırtlak, giriş X çıkış, gizli şeker, grip, grip olmak, göbek, göbek bağı / kordon, göğüs, göğüs kafesi, göğüs hastalıkları, gömlek, görev, göz, göz bebeği, gözlük, göz tansiyonu, gözlem odası

Ğ, ğ

(Türkçede bu harfle başlayan bir kelime yoktur. Öğrenciler, temel düzeyde bu harfin ortada ve sondaki hâlini öğrenmektedir.)

H, h

hadise-vaka-olay, hak, halk sağlığı, hamile-gebe, hamilelik şüphesi-gebelik şüphesi, hamilelik testi-gebelik testi, hap, hapşırmak, hararet, hasar, hasta, hasta kayıt, hastane, hasta bakıcısı, hasta hakları, hasta yakını, havale, havale geçirmek, hazmetmek, hazımsızlık, hâlsiz olmak, hayati tehlike, hekim-doktor-tabip, hekim seçme, hemşire, hezeyan, hırıltı, hijyen, hücre, hormon

I, ı

ısırmak, ışık tedavisi

İ, i

iç hastalıkları (dâhiliye), iç hastalıkları uzmanı (dâhiliye uzmanı), iç kanama, idrar, idrar tahlili, idrar yolu, iğne, iğne yapmak, iğne yaptırmak / iğne vurdurmak, ihtiyaç, ihtiyar-yaşlı, ihtisas, ihtisas yapmak, ikaz etmek-uyarmak, ilaç, ilaç içmek, ilk yardım, ilk yardım çantası, ilk yardım dolabı, ilk yardım malzemeleri, ilik, iltihap, iltihaplanmak, imza, imzalamak, imzalatmak, incinmek, incitmek, ince bağırsak, intraket, intörn doktor, ishal, ishal olmak, isilik, iskelet, iskelet sistemi, ispirto, istifra etmek, istirahat etmek, işitmek, işitme cihazı, iştah, iştah açıcı, iştah kaybı, iştahın kapanması

J, j

jel, jilet, jest

K, k

kabakulak, kabarmak, kabarcık, kabız, kabızlık, kabız olmak, kaburga, kadavra, kafa, kafatası, kalça, kalp, kalp krizi, kalp yetmezliği, kalp grafiği, kalp kapakçıkları, kalsiyum, kalıtım, kalın bağırsak, kan, kan grubu, kan basıncı, kan bankası, kanamak, kanama, kan uyuşmazlığı, kan tahlili, kanser, kanser olmak, kapsül, karaciğer, karaciğer yetmezliği, karantina altına almak, karbonhidrat, karın, karın ağrısı, karıncalanma, kas, kas ağrısı, kas sistemi, kasıntı, kasılma, kaş, kaşınmak, kaşımak, katarakt, katı gıda, kaval kemiği, kayıt etmek, kayıt olmak, kaza, kaza yapmak, kellik, kemik, kemik tarama, kesici alet, kıl, kıl kurdu, kırılmak, kırık, kıkırdak, kızamık, kızamıkçık, kızarık, kızarmak, kilo, kilo almak X kilo vermek, kimlik, kirli X temiz, kirletmek X temizlemek, kist, koklamak, kol, koltuk altı, koltuk değneği, koma, komaya girmek, komite, korunma alanı, korumak, kordon / göbek bağı, kopmak, kök, kök hücre, köpek dişi, köprü, köprücük kemiği, kramp, krem, kriz, krize girmek, kulak, kulak zarı, kulak memesi, kulak çınlaması, kuluçka dönemi, kursak, kurdeşen, kurt, kusmak, kusma, kurul, kullanma talimatı, kültür, küvez

L, l

laboratuvar, lam, lamel, literatür, lohusa, lavman, laparoskopi, lenf, lif

M, m

madde bağımlısı, makas, makat, mantar, maruz kalmak, masaj, masaj yapmak, maske, maske takmak, mecbur, mecburen, melez, meme, menopoz, merhem, mesken, metabolizma, metanet, meydana gelmek, metal eşya, mide, mideye dokunmak, migren, mikrop, mimik, muayene, muayene etmek, muayene olmak, muayenehane, muayene masası, muayene çubuğu, müdahale, müdahale etmek, mümessil, müracaat, müshil, müşahede altına almak, morarmak, morarma, morg

N, n

narkoz, nabız, nakil, nefes, nefes almak, nefes borusu, nefes darlığı, neşter, nezle, nöbet, nöbetçi

O, o

obez, obezite, oksijen, oksiken tüpü, olay-vaka-hadise, olay yeri, olası, omuz, omurga, omurilik, omurilik soğanı, on iki parmak bağırsağı, onay, onaylamak, onaylatmak, organ, organ bağışı, organ nakli, organik, otopsi, otopsi raporu, otoklav

Ö, ö

ödem, öğürmek, öksürmek, öksürük, öksürük şurubu, ölçmek, ölmek, ölü, önermek-tavsiye etmek, öneri-tavsiye, önlem almak-tedbir almak, önlem-tedbir, önlük, ön tanı, önde gelen, örtü, örs

P, p

plastik, pamuk, panik, panik yapmak / paniğe kapılmak, pansuman, pansuman yapmak, parmak, parazit, poliklinik, problem, profesör, profesyonel, protein, protokol defteri, protez-takma, pullanma

R, r

radyasyon, radyasyon alanı, radyolojik görüntüleme, refakat etmek, refakatçi, rahim, rejim, rapor, rapor yazmak, reçete, reçete yazmak, revir, risk, röntgen, ruh, ruh sağlığı ve sinir hastalıkları

S, s

saç, safra, safra kesesi, sağlık-sıhhat, sağlık ekibi, sağlık merkezi, sağlık personeli, sağlık sigortası, sağlık ocağı, sağlık kuruluşu, sağlık bakanlığı, salgın, salgın hastalıklar, sakat, sakatlanmak, sakat kalmak, sancı, sargı bezi, sara, sarılık, sarmak, sargı-bandaj, sargı bezi, sedye, serbest, sersemlik, serum, seslenmek, ses kısılması, sevk, sevk raporu, sevk etmek, sevk edilmek, sezaryen, sıhhat-sağlık, sıkmak, sık X seyrek, sıkıntı, sırt, sıtma, sıvı gıda, sıvı kaybı, sızlamak, sigara, sigara içmek, siğil, sinüzit, sinir, sinir sistemi, sinirlenmek, sinir krizi geçirmek, sindirmek, sindirim sistemi, spiral, sivilce, staj yapmak, stajyer, steril, sterilizasyon, suçiçeği hastalığı, soğuk algınlığı, sokmak, sokma, solumak, soluk-nefes, solunum, solunum sistemi, solunum

cihazı, sonuç, sonuç gösterme, sorun (problem), soyulmak (derinin soyulması), sütanne

Ş, ş

şarbon, şase, şeker hastalığı, şırınga, şiddet, şifa, şifa bulmak, şifayı kapmak, şikâyet, şikâyet kutusu, şişman, şişmanlamak, şişmek, şok, şoka girmek, şurup

T, t

tampon, tabip-doktor-hekim, tablet, taburcu olmak, taburcu etmek, tahlil, tahlil yapmak, tahlil yaptırmak, takmak, takma diş, tansiyon, tansiyonu düşmek X tansiyonu çıkmak, tansiyon akti, tanı, tarak kemiği, tavsiye etmek, tavsiye, tedavi etmek, tedavi olmak, tedbir almak-önlem almak, tedbir-önlem, telaş yapmak / telaşa kapılmak, temas etmek, temasa geçmek, temiz X kirli, temizlemek X kirletmek, teneffüs, tentürdiyot, tenya, termometre, tespit etmek, tesir, tesir etmek, tetkik; tetanoz, tetanoz aşısı, tıp, tıbbi (tıbbi maske, tıbbi malzeme, tıbbi cihaz, tıbbi mümessil...), tırnak, tifüs, tifo, titremek, tıkanmak, travma, tomografi, toplardamar, turnike, tuvalet, tuz, tüp, tüy

U, u

ultrason, umut etmek / umutsuz olmamak, umutsuz olmak, uyarı-ikaz, uyuşmak, uyuşukluk, uyuz, uzanmak, uzman, uzuv

Ü, ü

ümidini yitirmek, ümit etmek / ümitsiz olmamak, ümitsiz olmak, ürtiker, üremek, üşütmek, üzülmek, üzengi

V, v

vaka-olay-hadise, varis, verem, veba, vejetaryen, vekil, virüs, vitamin, vitamin almak, vücut (beden), vücut ısısı, vurmak, vurgun

Y, y

yabancı cisim, yağ, yağlı, yalancı gebelik, yan etki, yanmak, yanık, yangın, yangın söndürme cihazı, yangın söndürme tüpü, yan etki, yapı, yapışmak,

yara, yara bandı, yara bakımı, yaralanmak, yasak, yasaklamak, yaş, yaşamak, yaşlı-ihtiyar, yatmak, yemek borusu, yemek, yenidoğan, yetişkin, yetmezlik, yetki, yıkamak, yırtılmak, yiyecek, yutak, yüz, yoğun bakım, yol açmak, yumurta

Z, z

zar, zararlı, zatürre, zehir, zehirlenmek, zonklamak

Ek 3. Hasta-Doktor; Hasta-Yakın Çevre İlişkisinde Kullanılan Kalıplaşmış İfadelere Örnek Diyaloglar

Doktor: Buyurun! Şikâyetiniz nedir hanımefendi / beyefendi? ; Neyiniz var?

Hasta: Karnım ağrıyor. / Ateşim var. / Kemiklerim sızlıyor. / Midem bulanıyor. / Başım dönüyor. / Hâlsizim. / İştahım yok. (...)

Hasta: Hapşuuuu! (Hasta, hapşırıyor.)

Çevredeki Kişi / Kişiler: Çok yaşa! (sen) / Çok yaşayın! (siz)

Hasta: Hep birlikte! / Hep beraber! / Sen de gör! / Siz de görün!

Hasta: Öhö öhö! (Hasta, öksürüyor.)

Çevredeki Kişi / Kişiler: Hasta mısın?

Hasta: Evet, hastayım.

Çevredeki Kişi / Kişiler: Geçmiş olsun!

Hasta: Teşekkür ederim.

Hastanede / Sağlık Ocağında / Aile Sağlığı Merkezinde

- Sağlıklı günler dileriz!

Yakın Çevre (eş, dost, akraba, arkadaş... vd.): Sağlıcakla kal! / Sağlıcakla kalın!

Karşısındaki Kişi: Teşekkür ederim, sen de / siz de!

Aile (anne, baba veya kardeş) / Eş: Sıhhatler olsun!

Karşısındaki Kişi: Teşekkür ederim.

Ek 4. B2 Düzeyine Yönelik Hasta-Hemşire Diyaloğu

Kan Alma Odasında / Salonunda[3]

Hemşire: Buyurun, lütfen! Sıra numaranızı gösterebilir misiniz?

Hasta: Elbette! Sıra numaram, hemşire hanım.

Hemşire: Teşekkür ederim. Kan örneğinizin kaydını sisteme girebilmem için lütfen, kimlik veya dosya numaranızı söyleyin.

Hasta: 1099...

Hemşire: Aaaa! Dosya numaranızı gireceğim sırada sistem hata verdi.

Hasta: Tamam, sorun değil hemşire hanım. Sistemdeki teknik problem çözülünceye kadar ben, bekleme salonunda bekleyebilirim.

Hemşire: Kusura bakmayın, lütfen. Sistemdeki sorun çözülür çözülmez ilk sizi çağıracağımdan şüpheniz olmasın. Ancak bekleme süresince lütfen, herhangi bir şey yemeyin. Özellikle şekerli gıdalardan uzak durun. Kan örneğinizi, aç karnına almamız gerekiyor. Eğer herhangi bir şey yerseniz kan değerleriniz yükselir ve hastalığınıza doğru teşhisi koyamayız.

Hasta: Ah, hayır hayır! Karşınızda pişman olmuş bir hasta var. Bugüne kadar çok şekerli çay içiyordum ancak artık kimse bana, o kadar şekerli bir çayı içiremez.

Hemşire: Peki. Hatırlatmak istedim sadece.

..... 20 dakika sonra .....

Hemşire: 1099... numaralı hastamız buraya gelebilir mi, lütfen!

Hasta: Geliyorum!

Hemşire: Bu kez şu koltuğa oturabilir misiniz? Çantanızı ve paltonuzu da şuraya bırakabilirsiniz. Kazağınızın kolunu yukarıya doğru sıvayın, lütfen. Kendinizi de sıkmayın. Rahat olun. Şimdi, derin derin nefes alın. (...) Tamam, aldım kanınızı. Geçmiş olsun! Şu pamukla yaklaşık 5 dakika boyunca üstüne bastırın.

Hasta: Teşekkür ederim hemşire hanım. Kolaylıklar dilerim. İyi günler!

Hemşire: İyi günler!

[3] Yukarıdaki diyalog, "Yedi İklim Türkçe B2 Ders Kitabı"nın dil bilgisi sıralamasına göre oluşturulmuştur.

Ek 5. Öğrenci Görüş Formu

Sevgili öğrenci,

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna Yönelik Öğretici ve Öğrenci Görüşleri adlı yüksek lisans (master) çalışmamızda bilgi ve fikirlerinizi toplamak için hazırladığımız görüş formumuz aşağıda yer almaktadır. Sizden ricamız kişisel bilgi formunu doldurduktan sonra sağlık Türkçesi öğretiminin mevcut durumunu belirleyebilmemiz (tespit edebilmemiz) için öğrenci formundaki soruları cevaplamanızdır. Sorularımız için görüşlerinizi, lütfen soruların yanındaki boşluklara yazınız.

Çalışmamıza katıldığınız için teşekkür ederiz.

Sevgilerimizle…

Doç. Dr. Ülker ŞEN
Tez Danışmanı

Hatice ÜNLÜ ALKAYA
Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Cinsiyetiniz: Kadın ☐ Erkek ☐

Nerelisiniz? .....

Türkiye'ye hangi programla veya nasıl geldiniz?

YTB ☐ Erasmus ☐ Kendi imkânlarımla ☐ Diğer ☐

Üniversitenizin Adı: .....

Kaçıncı sınıfta okuyorsunuz? .....

Üniversite eğitiminiz hangi dilde yapılıyor?

Türkçe ☐ İngilizce ☐ Diğer ☐

Okulunuzda sağlık Türkçesi öğretimi yapılıyor mu?

Evet ☐ Hayır ☐

Üniversite eğitiminizden önce özel amaçlı dil öğretimi (sağlık Türkçesi) dersi aldınız mı?

Evet ☐ Hayır ☐

Cevabınız *"Evet."* ise;

Sağlık Türkçesi dersini nerede / hangi kurumda aldınız?

.....

Cevabınız *"Evet."* ise;

Almış olduğunuz bu sağlık Türkçesi dersi, üniversite eğitiminizde size yardım ediyor mu?

.....

Öğrenci Görüş Formu

Sorular	Cevaplar / Görüşler
1. Size göre üniversitedeki dersleriniz, Türkçenizi geliştirmenize yardım ediyor mu?	
2. Sizce daha önce aldığınız Türkçe dersleri, meslek hayatınızda yeterli olacak mı?	
3. Size göre "sağlık Türkçesi" dersinde hangi temalar olmalıdır?	
4. ***Sağlık Türkçesi Öğretim Süreci***	
A) Size göre öğrenciler, sağlık Türkçesi dersinden önce nasıl hazırlıklar yapmalıdır?	
B) Sizce sağlık Türkçesi dersinde hangi aktiviteleri yapmak daha eğlenceli olur?	
C) Sizce öğrenciler, derste öğrendikleri konuları unutmamak için dersten sonra neler yapmalıdır?	
Ç) Size göre sağlıkla ilgili Türkçe kelimeleri öğrenmek veya pratik yapmak için telefon uygulaması (aplikasyon) gerekli midir?	

5. Sizce sağlık Türkçesi öğretiminin yapılacağı sınıfta ne tür materyaller olmalıdır?	
6. Size göre sağlık Türkçesi ile ilgili bir sözlüğe ihtiyaç var mı?	
7. Şu anda Türkiye'deki herhangi bir hastanede doktor olarak çalıyor olsanız gelen hastaların şikâyetlerini anlayabilir; onlarla rahat bir şekilde iletişim kurabilir misiniz?	
8. Sizce "sağlık Türkçesi" dersine gerek var mı? Gerek varsa nedenlerini yazınız / söyleyiniz.	

Ek 6. Öğretici Görüş Formu

Sayın Hocam,

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna Yönelik Öğretici ve Öğrenci Görüşleri adlı yüksek lisans tez çalışmamızda veri toplama aracı olarak kullanmayı düşündüğümüz görüş formumuz aşağıdaki gibidir. Sizden ricamız aşağıda yer alan kişisel bilgi formunu doldurduktan sonra sağlık Türkçesinin öğretiminin durumunu belirleyebilmek için hazırladığımız sorularımızı cevaplamanızdır. Açıklama ve önerilerinizi, lütfen sorularımızın altındaki kutucuklara yazınız.

Çalışmamıza sağladığınız katkı için müteşekkiriz.

Saygılarımızla…

Doç. Dr. Ülker ŞEN
Tez Danışmanı

Hatice ÜNLÜ ALKAYA
Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Cinsiyetiniz: Kadın ☐ Erkek ☐

Çalıştığınız Kurum: .....

Mesleki Tecrübeniz (Kaç yıl alanda çalıştınız?): .....

Kurumunuzda sağlık Türkçesi eğitimi verilmekte midir?

Evet ☐ Hayır ☐

Özel amaçlı dil öğretimi tecrübeniz var mı?

Evet ☐ Hayır ☐

Özel amaçlı dil öğretimi tecrübeniz var ise hangi alanda öğretim yaptınız?

.....

Öğretici Görüş Formu

Sorular
1. Özel amaçlı Türkçe öğretiminin "yabancı dil olarak Türkçe öğretimi"nde gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?
Soru 1 İçin Açıklama / Öneri
İlk soruya cevabınız "Evet." ise; **2.** Özel amaçlı Türkçe öğretiminin "yabancı dil olarak Türkçe öğretimi"nde gerekli olma durumunu nedenleriyle yazınız / söyleyiniz.
Soru 2 İçin Açıklama / Öneri
3. Size göre sağlık Türkçesi öğretimine yönelik bir program olmalı mıdır?
Soru 3 İçin Açıklama / Öneri
3. soruya cevabınız "Evet, bir program olmalıdır." şeklinde ise; **4.** Sağlık Türkçesi öğretim programı için <u>en az</u> 5 hedef yazabilir misiniz / söyleyebilir misiniz?
Soru 4 İçin Açıklama / Öneri
5. ***Sağlık Türkçesi Öğretiminde Materyal Kullanımı***
5-1) ***Ders Kitabı***
5-1-1) Sağlık Türkçesine yönelik hazırlanacak bir ders kitabının niteliği nasıl olmalıdır?

Soru 5'in 1-1 Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
5-1-2) Sağlık Türkçesine yönelik hazırlanacak bir ders kitabında hangi üniteler / konu başlıkları olmalıdır?
Soru 5'in 1-2 Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
5-2) ***Çalışma Kitabı***   **5-2)** Sağlık Türkçesi çalışma kitabının niteliği nasıl olmalıdır?
Soru 5'in 2. Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
5-3) Sağlık Türkçesine yönelik temel söz varlığı belirlenmeli midir?
Soru 5'in 3. Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
5-4) ***Sözlük***   **5-4-1)** Sağlık Türkçesine yönelik hazırlanmış bir sözlüğe ihtiyaç var mıdır?
Soru 5'in 4-1 Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
Yukarıdaki soruya cevabınız "Evet, bir sözlüğe ihtiyaç vardır." şeklinde ise;   **5-4-2)** Sağlık Türkçesine yönelik bir sözlüğe ihtiyaç olma durumunu gerekçeleriyle / nedenleriyle yazınız / söyleyiniz.
Soru 5'in 4-2 Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
5-4-3) Sağlık Türkçesi sözlüğünün niteliği nasıl olmalıdır?   (Terim veya kelimeler, sözlükte nasıl sıralanmalı; açıklamalar hangi düzeyde olmalıdır? ...)

Soru 5'in 4-3 Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
5-5) Sağlık Türkçesi öğretiminde ders kitabı, çalışma kitabı ve sözlüğün dışında başka ne tür materyaller kullanılabilir?
Soru 5'in 5. Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
Sağlık Türkçesi Öğretim Süreci
Ders Öncesi **6.** Sağlık Türkçesi dersi öncesinde ne gibi hazırlıklar yapılabilir?
Soru 6 İçin Açıklama / Öneri
7. ***Ders Süreci (Sağlık Türkçesi Dersi)***
7-1) Okuma becerisi için ne tür etkinlikler yapılabilir?
Soru 7'nin 1. Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
7-2) Dinleme becerisi için ne tür etkinlikler yapılabilir?
Soru 7'nin 2. Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
7-3) Yazılı anlatım becerisi için ne tür etkinlikler yapılabilir?
Soru 7'nin 3. Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
7-4) ***Konuşma Becerisi*** **7-4-1)** Sözlü üretim becerisi (bağımsız konuşma) için ne tür etkinlikler yapılabilir?

Soru 7’nin 4-1 Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
7-4-2) Karşılıklı konuşma becerisi için ne tür etkinlikler yapılabilir?
Soru 7’nin 4-2 Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
7-5) Sağlık Türkçesi öğretim sürecinde hangi etkinlikleri yapmak daha eğlencelidir?
Soru 7’nin 5. Seçeneği İçin Açıklama / Öneri
8. ***Ders Sonrası***   **8.** Ders sonrası için öğretimin kalıcılığı için neler yapılabilir; hedef kitleye ne gibi çalışmalar / projeler verilebilir?
Soru 8 İçin Açıklama / Öneri
9) Uzaktan öğretim ile sağlık Türkçesi öğretilebilir mi?
Soru 9 İçin Açıklama / Öneri

Ek 7. Gönüllü Katılım Formu

GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Sizi, Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan 03.07.2019 tarihli ve 91610558-302.08.01 sayı ile izni alınan ve Hatice ÜNLÜ ALKAYA tarafından yürütülen *"Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna Yönelik Öğretici ve Öğrenci Görüşleri"* başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu çalışmaya katılmak, tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan çıkma hakkına sahipsiniz. Çalışmadan ayrılma durumunda size herhangi bir sorumluluk yüklenmeyecek; herhangi bir not / puan uygulaması yapılmayacaktır. Araştırma, sağlık yönünden kesinlikle bir risk / tehlike taşımamaktadır. Bu çalışmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecek veya çalışmaya katıldığınız için size bir ödeme yapılmayacaktır. Araştırmadaki soruları anlamadığınızda lütfen, bizlere soru sormaktan çekinmeyiniz. Çalışmadan elde edilecek bilgiler, tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz kesinlikle gizli tutulacaktır. Ayrıca çalışma bittikten sonra telefon veya e-posta yoluyla araştırmacıya ulaşıp çalışmanın sonucunu sorabilirsiniz.

Araştırmanın Konusu: "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Mevcut Durumuna Yönelik Öğretici ve Öğrenci Görüşleri"

Tez Danışmanı: (Gazi Üniversitesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğretim Elemanı) Doç. Dr. Ülker ŞEN

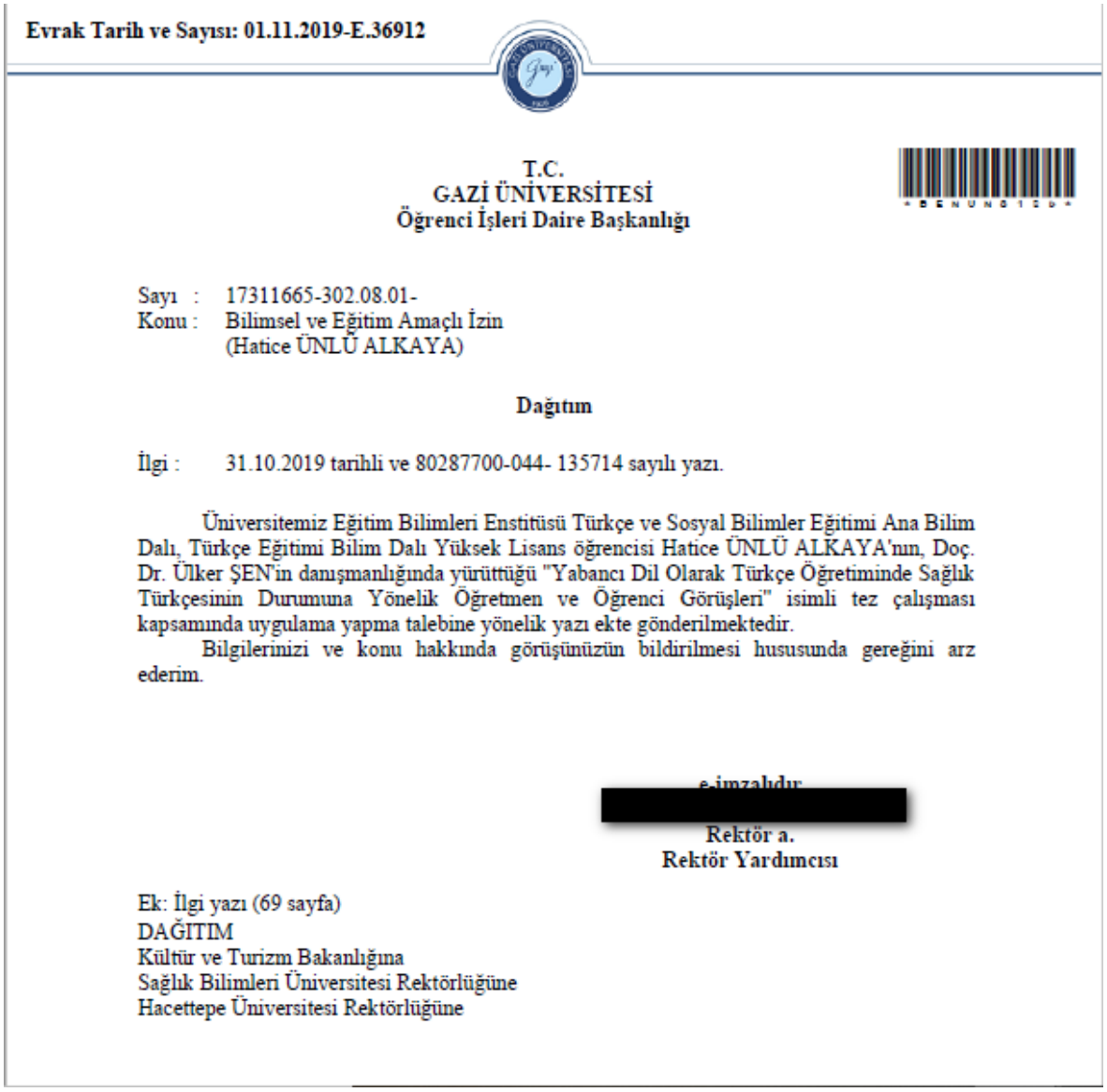
Araştırmanın Amacı: Türkiye'ye sağlık alanında eğitim almak üzere gelen uluslararası öğrencilerin TÖMER ve üniversitede aldıkları Türkçe derslerinin, onların sağlık Türkçesine yönelik ihtiyaçlarını karşılayıp karşılamama durumu hakkında bilgi edinmek ve özel amaçlı Türkçe öğretimi yapan öğreticilerin sağlık Türkçesine dair görüşlerini almak.

Tarih:
Katılımcının Adı-Soyadı:
Adres:
Tel:
İmza:

Araştırmacının Adı-Soyadı:
Hatice ÜNLÜ ALKAYA

Sorumlu Araştırmacının Adı-Soyadı:
Doç. Dr. Ülker ŞEN

Ek 8. Araştırmanın Uygulama İzinleri

Evrak Tarih ve Sayısı: 01.11.2019-E.36912

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 17311665-302.08.01-
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı İzin
(Hatice ÜNLÜ ALKAYA)

Dağıtım

İlgi : 31.10.2019 tarihli ve 80287700-044- 135714 sayılı yazı.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Hatice ÜNLÜ ALKAYA'nın, Doç. Dr. Ülker ŞEN'in danışmanlığında yürüttüğü "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Durumuna Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" isimli tez çalışması kapsamında uygulama yapma talebine yönelik yazı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve konu hakkında görüşünüzün bildirilmesi hususunda gereğini arz ederim.

e-imzalıdır
[redacted]
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek: İlgi yazı (69 sayfa)
DAĞITIM
Kültür ve Turizm Bakanlığına
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörlüğüne
Hacettepe Üniversitesi Rektörlüğüne

Evrak Tarih ve Sayısı: 31.10.2019-E.135714

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 80287700-302.08.01-
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı Çalışma Hk. (Hatice Ünlü ALKAYA)

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞINA

Enstitümüz Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi **Hatice ÜNLÜ ALKAYA**, Doç. Dr. Ülker ŞEN 'in danışmanlığında yürüttüğü "**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Durumuna Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri**" adlı tez çalışmasıyla ilgili olarak Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Hacettepe Üniversitesi Hastaneleri ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı'nda uygulama yapmak istemektedir.

İlgili öğrenciye müsaade edilmesi hususunda gereğini bilgilerinize saygılarımla arz/rica ederim.

e-imzalıdır
[redacted]
Enstitü Müdürü

Evrak Tarih ve Sayısı: 05.12.2019-E.49376

GÖBEKLİTEPE

YTB

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI
Uluslararası Öğrenciler Daire Başkanlığı

Sayı :18531138-044
Konu :Bilimsel ve Eğitim Amaçlı İzin (Hatice ÜNLÜ ALKAYA)

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 04.11.2019 tarihli ve 36912 sayılı yazınız.

İlgi yazıda Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Hatice ÜNLÜ ALKAYA'nın Doç. Dr. Ülker ŞEN'in danışmanlığında yürüttüğü "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Durumuna Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" isimli tez çalışması kapsamında görüşümüzün bildirilmesi talep edilmiştir.

Başkanlığımız tarafından, 2012 yılında "Türkiye Bursları" programı hayata geçirilmiş olup; mezkûr programın, yüklendiği misyon ve vizyon ile kısa süre içerisinde büyük bir başarı yakaladığı malumlarıdır. Kısa süre içerisinde her yıl yaklaşık 170 ülkeden 100 binden fazla adayın başvuru yaptığı bir program hâline gelen "Türkiye Bursları"nın daha da geliştirilmesi ve dünyanın en saygın burs programlarından biri olmasına katkı sağlayacak tüm çalışmalar Başkanlığımızca desteklenmektedir. Bu doğrultuda; 6698 sayılı "Kişisel Verilerin Korunması Kanunu"nun ilgili maddeleri ile Başkanlığımızın görev alanı ve konusu gereği hâsıl olan hizmete özel hususlar saklı kalmak kaydıyla mevzubahis "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Durumuna Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" konulu tez çalışmanıza, anket yoluyla uygulama yapılması Başkanlığımızca uygun değerlendirilmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

e-imzalıdır
[redacted]
Başkan a.
Daire Başkanı

Evrak Tarih ve Sayısı: 05.12.2019-E.49463

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı : 35853172-302.08.01
Konu : Hatice ÜNLÜ ALKAYA (Etik Komisyon İzni)

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın 01.11.2019 tarihli ve 302.08.01.07.01-E.36912 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi **Hatice ÜNLÜ ALKAYA**'nın **Doç. Dr. Ülker ŞEN** danışmanlığında yürüttüğü "**Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Durumuna Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri**" isimli tez çalışması Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun **03 Aralık 2019** tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

e-imzalıdır
[redacted]
Rektör Yardımcısı

YUNUS EMRE
ENSTİTÜSÜ

(Türkçe Öğretimi ve Türkoloji Müdürlüğü)

Sayı : 63048327-199-2019/E.27925 09.10.2019

Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı izin
(Hatice ÜNLÜ ALKAYA)

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 12.09.2019 tarihli ve 17311665-302.08.01-E.29885 sayılı yazınız.

İlgi yazıda sunulan, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalının Türkçe Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi olan Hatice Ünlü ALKAYA'nın "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Durumuna Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" adlı çalışmasına yönelik uygulamak istediği ölçek ve formlar incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların, araştırma raporunun tamamlanması veya yayımlanmasına müteakip, Enstitümüzle de paylaşılması; ses kaydı hariç olmak kaydıyla söz konusu ölçek ve formların kültür merkezlerimizdeki okutman ve öğrencilere uygulanabileceği hususunda bilgi edinmenizi rica ederim.

E-imzalı
[redacted]
GÜVENLİ ELEKTRONİK İMZALI
ASLI İLE AYNIDIR
Tarih 09.10.2019
[redacted]

Evrak Tarih ve Sayısı: 30.09.2019-E.121114

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Tıp Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 88412942-399-
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı izin
(Hatice ÜNLÜ ALKAYA)

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 12.09.2019 tarih ve E.29885 sayılı yazınız.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim DAlı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Hatice ÜNLÜ ALKAYA'nın , Doç.Dr.Ülker ŞEN'in danışmanlığında yürüttüğü "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Durumuna Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" isimli tez çalışması kapsamında uygulama yapma talebi ek süre talep edilmeksizin dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

[redacted]
Dekan

Evrak Tarih ve Sayısı: 09.10.2019-E.41057

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 14267719-302.14.01-E.77917 09.10.2019

Konu : Hatice ÜNLÜ ALKAYA'nın
uygulama yapma talebi hk.

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : a) 12.09.2019 tarih ve 17311665-302.08.01.07.01-E.29885 sayılı yazınız.
b) Üniversitemiz Tıp Fakültesi Dekanlığı'nın 02.10.2019 tarih ve 93984376-044-E.52134 sayılı yazısı.
c) Üniversitemiz Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü'nün 03.10.2019 tarih ve 49578332-302.14.01-E.8073 sayılı yazısı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Hatice ÜNLÜ ALKAYA'nın "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Durumuna Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" isimli tez çalışması hakkında Üniversitemiz Tıp Fakültesi Dekanlığı ve Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü'nden alınan yazı örnekleri ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize saygı ile arz ederim.

[redacted]
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Tıp Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 93984376-044-E.52134 02.10.2019
Konu : Hatice Ünlü Alkaya

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 26.09.2019 tarihli ve 14267719-302.14.01-E.71717 sayılı yazınız.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı, Türkçe Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Hatice ÜNLÜ ALKAYA'nın "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Durumuna Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" isimli tez çalışması kapsamında uygulama yapması uygun görülmüştür.

Bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

e-imzalıdır
[redacted]
Dekan

Evrak Tarih ve Sayısı: 17.09.2019-E.113848

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Türkçe Öğrenim Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürlüğü

Sayı : 33972245-302.08.01-
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı izin
(Hatice ÜNLÜ ALKAYA)

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞINA

İlgi : 12.09.2019 tarihli, 29885 sayılı ve "Bilimsel ve Eğitim Amaçlı izin (Hatice ÜNLÜ ALKAYA)" konulu yazı (Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Hatice ÜNLÜ ALKAYA'nın tez çalışması kapsamında "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Sağlık Türkçesinin Durumuna Yönelik Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri" konusunda Merkezimizde uygulama yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

e-imzalıdır
[redacted]
Merkez Müdürü

Evrak Tarih ve Sayısı: 11.12.2019-E.50091

T.C.
SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi
Müdürlüğü

Sayı : 16163419-100-E.8299 10/12/2019
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı İzin

GAZİ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına)

İlgi : 01/11/2019 tarihli Bilimsel ve Eğitim Amaçlı İzin (Hatice ÜNLÜ ALKAYA) konulu ve 17311665-302.08.01-36912 sayılı yazı,

İlgi yazı ile tez çalışması için uygulama yapma talebinde bulunan Üniversiteniz Yüksek Lisans öğrencisi Sayın Hatice ÜNLÜ ALKAYA'nın ilgili talebi değerlendirilmiş ve uygun bulunmuştur.

Bilgilerinize arz/rica ederim.

e-imzalıdır
[redacted]
Rektör

Ek: İlgi Yazı

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..